میاشتنی

حریت

داسلامی انقلاب داهدافو خپروونکی

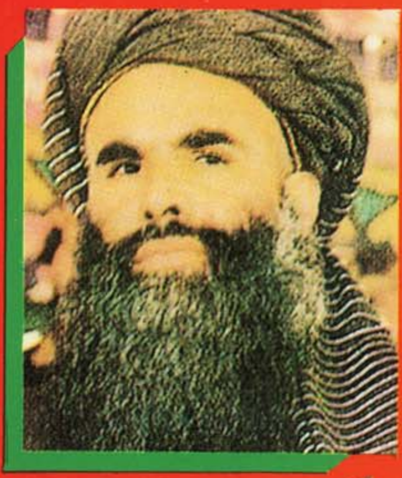

کیدای شی
مسعود دی
خواتــــه
باوزنه سړی
وی خو...؟

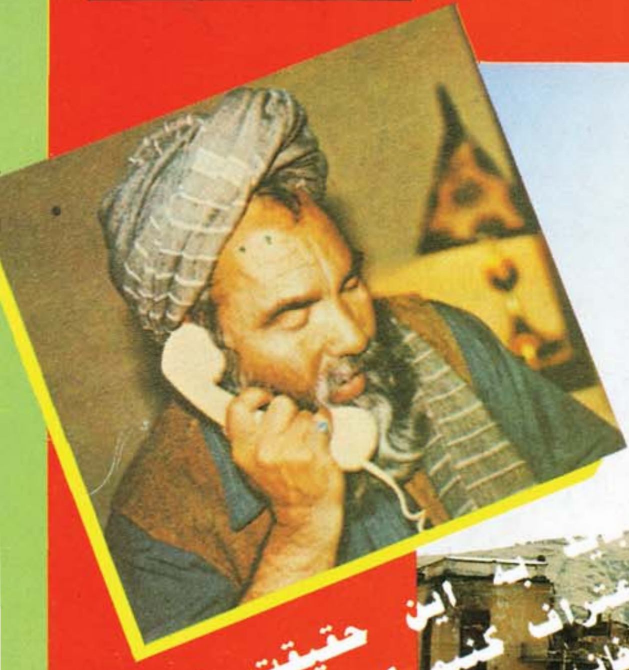

دهیواد وضعه په کوم
لوری روانه ده؟

حزب وحدت ولی د«حکمتیار»
په څنګ کی ودرید؟

جنرال دوستم ته دقلعجی په
کتنه کی حکمتیار څه وویل؟

باید به این حقیقت تلخ
اعتراف کنیم که افغانستان
خانه مشترک همه ماست

مسعـــود
«الوطن العربی»
نشـریـی تـه
څه وویل؟

تاجکستان

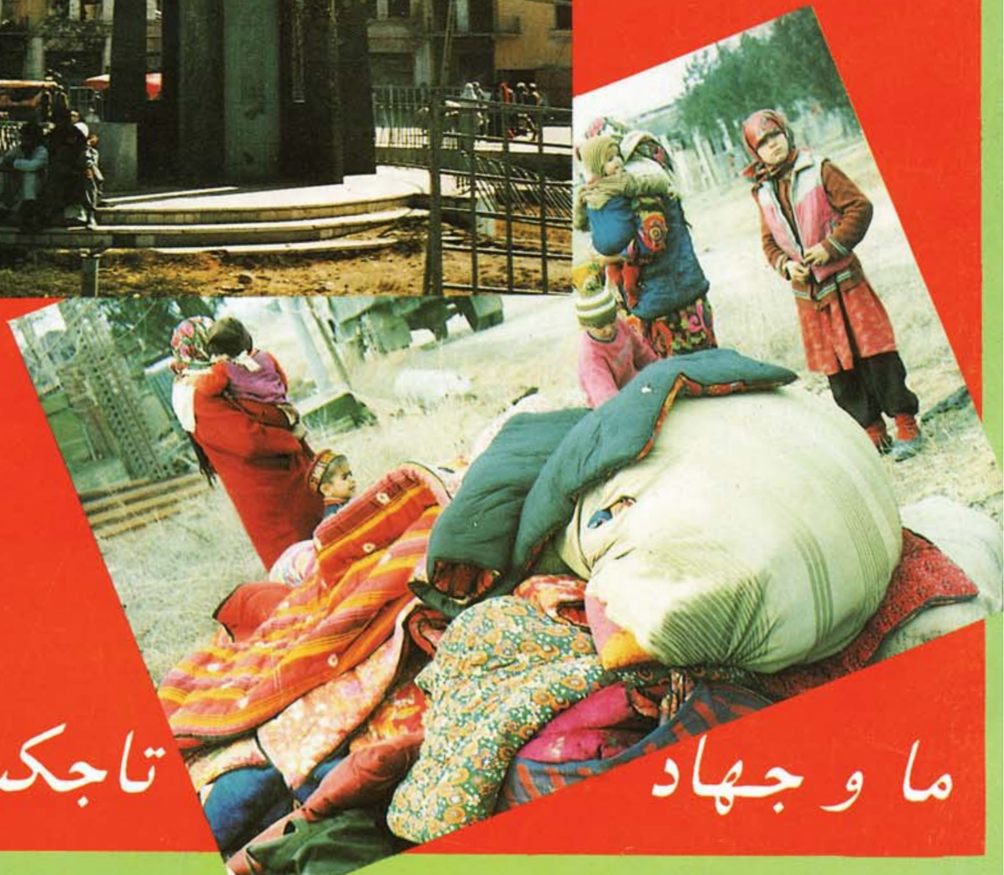

ما و جهاد

بسم الله الرحمن الرحيم

الهی فرمان

ووایه، الهی دکائناتو ښتنه ! ته چی چاته وغواړی حکومت ور کوی او چی له چانه و غواړی ترینه اخلی یی، چی څوك و غواړی عزتمن کوی یی او چی څوك و غواړی ذلیل کوی یی، ښیګړی ستا په واك کی دی، شپه په ورځ کی ننباسی او ورځ په شپه کی، له بی ساه نه ساه لرونکی زیږوی او له روح لرونکو نه بی روحه او چی هرچاته و غواړی بی حسابه رزق ورکوی.

آل عمران(٦) آیه

بسم الله الرحمن الرحيم

مياشتنى

حريت

داسلامي انقلاب داهدافو خپروونكى

دليكوالو دشورى ترنظر لانـــدى

سرمحرر: محمد نذير« بشارت »

دريم كال لومړۍ او دوهمه گڼه د۱۳۷۲ كال د لړم او ليندۍ مياشتى (پرله پسې لمبر ۱٦-۱۷ مه

بانكي پته

اكاونت نومره (۷۰۱٤)

عمان بانك لميتد پشاور پاكستان

دگڼون بيه :

كلنۍ په پاكستان كي (۸٥) كلداري

په اروپا اوامريكا كـي (۳۰) ډالره

په عربي هيوادونوكي (۷٥) رياله

ديوي گڼي بيه په پاكستان كي (۱۰) روپي يادهغه معادل ،

مؤقت پستي آدرس:

مياشتنى حريت، پست بكس ۷۰٦

يو نيورسټى ټاون پيښور

كمپوز و ديزاين از: مصطفى« سحر»

په دى گڼه كې يې لولئ

۱- سرمقاله.........................(۲)

۲- دهيواد وضعه په كوم لور روانه ده.........(۳)

۳-شوري نظار ووداع با بنياد گرائي..........(۱۷)

٤-له استاد سياف سره مركه..................(۲۰)

٥-پيرامون ضرورت شعار.....................(۳۰)

٦-مسعود«الوطن العربي » مجلې ته.........(۳۳)

۷ما و جهاد تاجكستان.........................(۳۷)

۸- دارمانونو هديره.............................(٤۰)

۹-سكوت حكيمانه................................(٤۱)

۱۰-دمولوي عبد الله ذاكري وينا............(٤٤)

۱۱-مظلوم اسلام..................................(٤۷)

۱۲-مصاحبه استاد عبد العلي مزاري.........(٤۸)

۱۳-په اسلامي نړۍ څه تيريږي..............(٦۳)

۱٤- دادب په پلوشو كي.......................(٦۷)

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سرمقاله

دحریت بیا پیل

موږ د ۱۳۷۰ هـ ش کال دچنګابښ په میاشت کی په دی «نیت» حریت پیل کړه ، چی داسلامی انقلاب دتشریح، توضیح او دفاع لپاره خدمت و کړای شو او هم په هیواد کی دمطبوعاتو او ژورنالیزم دموښل شوی، ګونګ ، وچ، کلیشه ئی ،بی پیغامه اوتوجیه ګرانه حالت اړولو او یوه مبتکرانه ، ګویا، صریح ، ژوندی او دټولنی او زمانی له اقتضاآتو سره هماهنګ او رهبری کوونکی حالت دایجاد په لار کی له نورو عواملو او ګامونو سره ځان ملګری کړو، او دخیر او فلاح په دی لوی بدلون کی برخه واخلو.

« حریت» زموږ دهمدی نیت په انګیزه ۱۵ میاشتی خپره شوه، اود ۱۳۷۱ هـ ش دوړی ترمیاشتی وروسته ودریده.

د«حریت» ددریدو یو علت اقتصادی ؤ، خو داعلت بیخی پریکنده نه ؤ بلکی په دی باندی داهم ور اضافه شو، چی موږ دهیواد دننه په کارونو بوخت شولو، که څه هم دکار دشروع پر وخت مو په هیڅ توګه دحریت ددرولو تصمیم نه درلود. خو دسرګردانیو زیاتوالی او زموږ په سانحو او حادثو ځپلی او فاجعو ته سترګی په لار وطن کی چی ژوند کول دزغم، مقاومت، صبر او ارادو کوم امتحان اخلی هغه په انسان ډیر څه پریښودلای او هیرولای شی.

په افغانستان کی چی څوك ژوند کوی، خامخا به ئی دمصیبتونو او جنجالونو بلا دروازه ورټکوی او دخپل عمر ګړی‌ګړی‌به دیوی غموونکی پیښی په ترخه انتظار تیروی.

داهغه حالت دی چی حتماً دانسان په نشاط ، ابتکار او ذوق ځپونکی وارکوی.

دی ټولو عواملو سره لاسونه ور کړل او « حریت » ئی و دروله، موږ دامنو چی د« حریت» دتګلاری ، محتوی او دیزاین په برخه کی دډیرو زیاتو ګوتنیونو ځای ؤ، خو زموږ دډیرو باذوقو، پوهو او نظر خاوندو دوستانو په قضاوت« حریت» دځانګړی ژورنالیستیکی شیوی او محتوی او مشخص دریځ له مخی یو منفرد ځای نیولی ؤ او په دریدو ئی مطبوعاتی خلا احساس شوه.

موږ دهغه احساس له مخی چی دخپل ملت دذهنی رشد او فکری ارتقا په برخه کی ئی لرو او ددی باور په بنسټ چی ډیوه ژوندی ، متحد، بیدار، بامنطقه او با پرنسیپه قوم لپاره دمتعهدو، ګویا ازادو ، صریحو او ژوندیو مطبوعاتو درلودل اساسی اړتیاده.

« حریت» بیا پیلوو، لوی خدای(ج) ته دنیاز لاسونه پورته کوو چی هدایت مو کړی او د اسلام، وطن او ملت په لار کی توفیق او د« حریت» دنوی ژوند په مخ کی راپورته کیدونکو ګواښونو دمقابلی په جبهه کی مرسته را په برخه کړی.

«آمین»

محمد نذیر «بشارت»

دهیواد وضعه په کوم لوری روانه ده؟

* نوی سیاسی جبهه بندی:
* حزب وحدت ولی د« حکمتیار» په څنګ کی ودرید؟
* دحل وعقد شوری څه ډول جوړه شوه؟
* استاد سیاف دڅه لپاره دحزب او جمعیت ترمنځ ظاهری بی طرفی هم ونه ساتلای شوه؟
* داسلام آباد او جلال اباد دتړون د لاسلیك انګیزی څه وې؟
* دجنرال دوستم اړیکی ولی له مسعود سره سړی شوی؟
* جنرال دوستم ته د«قلاچی» په کتنه کی حکمتیار څه وویل؟
* دوستم ولی دکابل سفر لنډ کړ؟

پروسږکال نه پوهیږم داسد دڅوومی نیټی سهار ؤ، محترم «حکمتیار» دچهارآسیاب دیوی لوړی غونډۍ په سر له څو محدودو باډی ګاردانو سره ناست ؤ، لاسونه یی ددعا لپاره پورته کړی وو او دا الفاظ یی له خولی وتل: «یا الله(ج) زموږ مجاهدینو خوستا دکلیمی او دین دلوړولو لپاره جهاد وکر، اوس هم په هماغه نیت ستا ددین ددښمنانو په خلاف په اقدام لاس پوری کوی، هغوی غواړی زموږ ملك دکمونیستانو او دهغوی دپاتی شونو له هر راز اثر او واکمنی پاك کړی، ته غیرتی ذات ئی، ته په خپل رحم دخپلی لاری د غیرتی لښکر نصرت وکړه او لوی الله(ج) ته هغوی دکمونیستانو دبقایاوو په وړاندی له ذلته وژغوری او سر لوړی ور په برخه کړی....»

د«حکمتیار» تر دی دعا لږ مخکی دچهلستون او دارالامان په استقامتونو باندی دهغه دځواکونو له خوا توند هجوم پیل شوی ؤ.

دا داسی وخت ؤچی دجنرال دوستم د ملیشی دقوت او مورال انګازی دصدام حسین دخاص ګارد په څیر هره خوا خپری وی. ددوستم ملیشه ډیره مغروره وه او دوستم ځان دافغانستان« کنګ میکر» یا« پادشاه ګرد» باله.

هره ورځ ئی دحزب اسلامی په سنګرو او مرکزونو بریدونه کول او دحزب دمجاهدینو او قوماندانانو دزغم جامونه یی تر غاړو ډك کړی ؤ.

دجګړی تر پیل یوه ورځ د مخه ما دحزب نامتو قوماندان او د جنوبی محاذ قوماندان انجنیر فیض محمد په لار کی ولید، ورته ومی ویل چی زما در سره کار دی سبابه دی چیری ووینم؟ هغه پداسی حال کی چی دوه واکی ټاکی مخابری ئی په لاسونو کي فعالي وي په تبسم ځواب راکړ: « سبا خو به ما دغرونو او غونډیو په څوکو کی غواړی، دا ګلم جمان ډیر مغرور شوی دی، باید یو درس ورکړو.

په دی وخت کی محترم «حکمتیار» دکمونیستانو پر خلاف دقاطعانه موضع په در لودلو او دببرك، مسعود ، دوستم، دسیکتاریستی میلان او فاشیستی سازش په وړاندی د دریدو په وجه زیات محبوبیت او ولسی ملاتړ ګټلی ؤ، خو دپوځی ځواك په برخه کی ئی له چا سره دقیق اټکل نه ؤ.

عمومی ذهنیت داؤ چی حزب اسلامی ته ددومره لوئی جبهی په وړاندی مقاومت ګران دی او باید په

هیڅ توګه په جګړه لاس پوری نکړی او کوم محبوبیت ئی چی تر لاسه کړی، هغه زیانمن نکړی ، خو لکه چی دمخه مو اشاره و کړه، مقابل لوری خورا مغرورژ، او دحزب اسلامی دقوتونو حوصله ئی تنګه کړه، په دی علاوه دحزب اسلامی قیادت ته خپلو اطلاعاتی کانالونو رپوټونه ور کړل چی ائتلاف غواړی دکابل دکمربندونو دغځولو او پراختیا لپاره په حزب اسلامی برید وکړی، په همدی بنا حزب اسلامی پری وار رومبی کړ.

دا یوه درنده او خونړی جګړه وه ، دکابل خلکو ته ئی زړه دردوونکی تلفات او تاوانونه واړول که څه هم دی جګړی دحکمتیار په برخه کی دکابل دخلکو دپام وړ خوشبینی ته تاوان ورساوه، خو ددی باوجود «حکمتیار» په دی جګړه کی په ډیره هوښیاری یو دا ثابتوله چی دی جګړی ته بنکیل او مجبور شوی دی، بله داچی هغه خپله جګړه دکمونیستانو پر خلاف تبلیغوله ، آن تردی چی داستاد ربانی له ټولو سپکو او سپورو سره سره به حکمتیار ویل چی استاد« ربانی» زما ورور دی، موږ دکمونیستانو پایګاوی ولو، دوي دي ماته خپل ځایونه وښیی ، موږ به خپل ځواکونه دهغو له ویشتلو منع کړو.

په دی جګړه کی حزب اسلامی دټولو اټکلونو په خلاف خپل طاقت وښود له پلچرخی تر میدان پوری په یوه اوږده کربښه له یوه لوی او مجهز ائتلاف سره په جګړه بوخت ؤ، دیوه باتجربه صاحب منصب خبره ده چی ویل ئی په دومره اوږده کربښه جګړه کول، باید د «حکمتیار» مخالفین په دی پوه کړی چی هغه څومره نظامی قوت لری.

په دی جګړه کي له دی سره سره چی مقابل لوری هوائی قوه درلوده خود حزب اسلامی قوتونو پر مختګ وکړ، آن تر دی چی په ائتلاف ئی خپل شرطونه دیوه تړون په بڼه ومنل.

دی جګړی لکه چی دمخه مو وویل په اوضاع کی یوڅه بدلون راووست او دنوی سیاسی جبهه بندی لار ئی پرانستلی.

دبهرنیو او داخلی لوریو دی ته پام شو چی حزب اسلامی هغه قوت دی چی نه سترګی تری پټیدای شی او نه ئی ائتلاف ماتولای شی.

تر ټولو مهمه دا چی دجنرال دوستم د قوتونو غرور مات شو، ځکه ددقیق شمیر له مخی ۲۳ سوه جنګی افراد ئی ووژل شول. دجګړی په بهیر کی دجنرال دوستم او احمد شاه مسعود ترمنځ

شدیده بی اعتمادی او اختلاف پیداشو.

ددوستم دقطعاتو مسؤلینو دوستم ته شکایت وکړ چی دوی په خطر ناکو استقامتونو کی په لومری کربښه جنګیږی او داحمد شاه « مسعود» قطعات په اخلاص جګړه نه کوی او په دوهمه کربښه پراته دی.

دمحترم «حکمتیار» دځواکونو جګړه ایز قوت او لوړ مورال جنرال دوستم ولړزاوه.

ما یوه ورځ له محترم استاد «مزاری » نه په ډیر ټینګار او جدیت ددی توضیح وغوښتله ، چی که احمد شاه مسعود دحزب په خلاف جګړه پیل کړی، دجنرال دوستم روش او دریځ به څه ډول وی. وروسته تردی چی دهغه په سر سری ځوابونو می قناعت ونکړ په تبسم سره ئی راته وویل:« تاسی ولی له جنرال دوستم نه دومره تشویش لرئ، تاسی پروسږ هغه ته خپل زور ور ښودلی او هغه ته هم دحزب اسلامی دقوتونو جنګی حوصله او مورال معلوم شوی دی، لومړی خو شاید هغه دحزب اسلامی پرضد محاربی ته تر داخلیدو دمخه ډیر زیات سوچ وکړی او که بیا دا ونکړی او په جګړه کی دګډون غلطی وکړی، نو حزب اسلامی ته به مشکلات ایجاد کړی، مګر دجګړی دنتیجی معادله نشی بدلولای.»

همداسی پروسږ چی تر ژمی لږ دمخه جنرال دوستم سعودی عربستان ته تللی ؤ او بیا له هغه ځایه پټ پاکستان ته راغی. په اسلام آباد کی ئی محترم مجددی ته وویل چی« زه له تا سره ولاړ یم خو له «حکمتیار» سره به می نه در ګیروی...

له استاد رباني او مسعود سره دمجددي صاحب دمناسباتو خرابي:

دا داسی وخت ؤ چی دمحترم «حکمتیار» او محترم «مجددی» تر منځ اړیکی ښی شوی، آن تر دی چی مخکی له دی چی دمحترم مجددی دریاست موده پوره شی دمحترم «حکمتیار» له خوا پیغام ورکړل شوی ؤ چی که کولای شی خپل وخت تمدید کړی، دی مخالفت نه کوی دمجددی صاحب او حکمتیار صاحب اړیکی ورو، ورو سره ډیری نږدی کیدی، مجددی صاحب له ربانی صاحب او محترم مسعود سره کلکه عقده پیدا کړی وه. له هغوی نه مجددی صاحب دخپل خپګان دلیل دا وښود چی دی ور سره د «حکمتیار» په خلاف په ډیر جدیت ودرید او په خپلو ډیرو څه ئی داوو لګاوه آن تر دی چی دحکمتیار په مخالفت کی په وار وار تر دوی وړاندی ؤ. خو دهغوی چال چلن ور سره داو چی مسعود صاحب دصلاحیت ساحه او

حتی دهستوګنې او دفتر چاپيريال پرې تنګ کړي وَ او رباني صاحب ئې په تلوسه درياست دمودي شيبې شميرلې، آن تر دې چې کله په کابل کې دا آوازې را پورته شوې چې مجددي صاحب غواړي خپله دوره اوږده کړي نو مسعود صاحب ديوچاپه وسيله پيغام ور وليږه چې « دتمديد خوبونه پريږده ، چې کله دې وخت پوره شو له غوږه به دې نيسم، او له دفتره به دې باسم. »

واضح ده چې داسې برخورد دهرچا لپاره دردوونکی دی، په تيره دمجددي صاحب په څير يوه عاطفي او جذباتي شخصيت لپاره.

محترم مسعود له مجددي صاحب سره رښتيا هم بده وضعه کوله، له يو شخصيت له څنګوالی را ولاړيدی، خو دی تشويش هم اخيستی وَ چې مبادا مجددي صاحب جنرال دوستم ترشاودروی او ايران هم په وحدت ګوند فشار راوړي چې په جديت دهغه تر شا ودريږي او په دې توګه هغه « مسعود » له يوه خطرناك چلنج سره مخامخ کړي.

دهمدې تشويش په بنا وُ چې «مسعود» صاحب دمجددي صاحب دسپرلی الوتکه چې له پاکستانه راتله دکابل په هوائي ډګر وويشتله.

محترم مسعود فکر کاوه چې يو به دمجددي صاحب له احتمالي خطره ځان وژغوري او بل به دالوتکې ويشتلو پړه په حکمتيار صاحب ور واچوي.

تر پولې مخالفت ئې ورسره درلود.

مجددي صاحب به علني ويل چې « دې دپوځي اقدام وس نلري، خو هغه قوتونه چې ځواکمن دي بايد درباني او مسعود په خلاف نظامي عمل وکړي. » دده اشاره «حکمتيار» صاحب او جنرال دوستم ته وه.

«مجددی» صاحب د رباني صاحب او محترم مسعود بې وفائي او بې پاسې سخت دردولی وُ، جذباتي او عاطفي مجددي ته ګرانه وه چې خپل احساسات کنترول کړي، هغه ځان داسې ګاڼه چې يوه لويه جفا ور سره شوې ده او دابه ئې هر ځای ځرګندوله. پروسږ تر ژمې لږ، دمخه په کابل کې دقيادي شورى غونډي کيدلی د«حکمتيار» صاحب په ځای پکې

يا الله ته د خپلي لاري غيرتي لښکر ته نصرت ورکړه، لوي الله ته هغوي دکمونيستانو دبقاياوو په وړاندي له ذلته وژغوري!

څو لومړيو ورځو پرته محترم مجددي په کابل کي تريخ عمر درلود، هغه په کرار کرار پوهيده چې دمسعود په رانده او احساساتي ملاتړ ئې لويه اشتباه کړې او اوس دخپلي اشتباه کفاره ورکوي، دمسعود دحرکتونو زياتی برخی دهغه دروانی مزاج او

دې ټولو جرياناتو دمحترم مجددي غوسه له قابو کيدو وايستله او په کلکه ئې درباني صاحب او محترم مسعود مخالفت ته ملا وتړله، ان تردې چې له هغه «حکمتيار» سره ئې لاس يوکړچې دکلونو، کلونو ددښمنۍ

دهغه داجرائيه شورى غړی محترم ارغنديوال ګډون کاوه، يوه ورځ ارغنديوال په غونډه کې دمحترم حکمتيار طرحه او دريځ تشريح کړ، محترم مجددي تر ټولو دمخه وويل « داخو ټولې معقولې خبرې دي، په دې

طرحه هیڅوک اعتراض نشي کولای...
دهغه تردی خبری وروسته« ربانی» صاحب مخ ور واړاو او ورته ئی و ویل « حضرت صاحب لږ احتیاط کوه، ته د حزبیانو ددوستی تجربه نلری، خو زه ئی لرم، داد چا دوستان کیدای نشی.»

مجددی صاحب سملاسی ځواب ورکړ« ستا له دوستی می څه تر لاسه کړل داځوار لس کاله دحکمتیار په خلاف در سره ولاړ وم، له ما سره دی څه وکړل، خو حکمتیار په دی څو میاشتو کی زما ډیری خبری ومنلی، هغه یو شهامت لری یوه مشخصه خبره او صریح دریغ لری. «ستا خو څوک په هو او نه، نه پوهیږی...»

دشمال له ائتلاف څخه داستاد مزاري وتل او بیزاري:

دا داسی وخت ؤ چی داهل حل و عقد شوری په جوړیدو موافقه شوی وه او دهغی دجوړیدو دپروسی په میکانیزم کار روان ؤ.

ددی کار په جریان کی نظار شوری اوجمعیت درسوا رشوت او تقلب بندوبست وکړ.

دڅو تنظیمونو مسؤلین سره کیناستل او دربانی صاحب او مسعود له چال چلند ئی شدید تشویش حرگند کړ.

دلته داخبره دیادونی وړ ده چی په دی وخت کی دوحدت گوند او نظار شوری ترمنځ شدیده بی باوری رامنځ ته شوی وه.

زما په نظر ددی بی باوری تر شا څه عوامل وو.

لومړی: داچی محترم احمد شاه« مسعود» د خپلو ائتلافی جهادی تنظیمونو په وړاندی توهین آمیزه روش غوره کړ، دمسعود پلان داسی ؤ چی باید پوځی قوت اوصلاحیت ټول ده ته انتقال شی او جهادی ائتلافی ملگری ئی یواځی په حکومتی چوکیو او امتیازاتو ځان بسیا وگنی. محترم مسعود تر ډیره حده په دی کی بریالی هم شو، مثلاً مولوی صاحب محمد نبی (محمدی) ښه دحساب وړ جهادی وسلوال طاقت وو، مگر باید مولوی صاحب دا ومنی چی هغه ته هیڅ ندی ور پاتی، دهغه پاتی ټولی جبهی عملاً دنظار شوري او محترم مسعود په لمن کی لویدلی دی، اکمالوی یی او دسوق او اداری صلاحیت ئی هم دده په لاس کی دی، یواځی جبهی نه بلکی دلومړی لیکی ټول اشخاص ئی دمسعود صاحب له خوا گمارل کیږی او د حرکت انقلاب اسلامی او محمدی صاحب کسان نه بلکی دنظار شوری غړی دی. همداسی په ځینو برخو کی داستاد سیاف صاحب، خالص صاحب او گیلانی صاحب هم درواخله، که څه هم ددی تنظیمونو ځینو جبهو له حکمتیار صاحب او حزب اسلامی سره ځانونه هماهنگ کړی دی.

خو محترم عبد العلی مزاری چی دښی سیاسی ځیرکتیا او تیز هوشی ترخنگ ، یو ډول زړور توب او غرور هم لری، دمسعود دپاس یاد شوی نیت او نقشی په مخ کی ودرید، څوک چی محترم مزاری له نږدی وگوری او دهغه نظریات و گوری نو دابه ومنی چی هغه ته گرانه ده چی دمحترم « مسعود» په څیر سړی رحم او کرم ته ځان حواله کړی.

مزاری غواړی خپل سیاسی او پوځی قوت تثبیت کړی او دیوه مسلم واقعیت په توگه تبارز وکړی او بیا له همدی موقعیت نه دخپلی خبری او حق په باب دراکړی ور کړی میز ته ولاړ شی.

دوهم: لکه مخکی مو وویل داسد -سنبلی جگړی محترم حکمتیار دیوه داسی واقعیت او فکتور په توگه ښکاره کړ چی ټولو هوښیارومغزونو ئی له صحنی دایستو خبری دخوبونو په دنیا کی گرځیدل گڼل. البته یواځی مسعود صاحب چی زیات اماتور مزاجه دی او تبلیغاتو تری سراب ډوله تصویر کښلی، دحزب اسلامی په باب خپل سوچ نه ؤ بدل کړی.

له یوی خوا حزب اسلامی دیوه مضبوط ځواك په توگه تبارز وکړ له بلی خوا مزاری په دی پوه شوی ؤ چی دژبی، قوم، سمت او نژاد په بنسټ جوړ ائتلاف په اوضاع کنترول نشی تر لاسه کولای، بیا په تیره چی دادپښتنو په څیر دیوه لوی او ثابت

اکثریت په خلاف وی.

سره له دی چی « مزاری» دشمال درامنځ ته شوی ائتلاف په ایجاد او تشکیل کي مهمه ونډه درلودله خو او س هغه دخپلی تجربی په ناکاموالی پوهیدلی ؤ.

په مزاری صاحب باندی دایران دواکمنو پرله پسی فشارؤچی له ربانی او مسعود سره خپل ائتلاف پای ته ونه رسوی او پرینږدی چی هغه اهدا ف سبوتاژ شی دکومو لپاره چی دشمال ائتلاف رامنځ ته شوی و.

ایران خپل دبهرنیو چارو وزارت مرستیال « بروجردی» څو ځله دهمدی لپاره په اوږده سفر افغانستان ته راولیږه، حتی یوځل ئی خارجه وزیر داکتر ولایتی کابل ته راغئ، خو محترم مزاری دافغانستان وضعه،

جوړښت او واقعیتونه تشریح کول او له خپلې موضع نه او ښتوته نه چمتو کیده.

ایرانیانو مزاری دمرستو په بندیدو او دده په وړاندې په وحدت گوند کې قیادې «الترناتیف» ته په تبارز ورکولو تهدید کړ، خو ده په خپله همدې خبره ټینگار کاوه چې په افغانستان کې دپښتنو دماتولو او محروملو نقشه که هر څومره زورور طاقت جوړه کړې، دتطبیق ور نه ده او موږ دخپل موجودیت او سیاسي بقا لپاره له پښتنو سره ښو اړیکو ته اړتیالرو، محترم مزاری ایراني مسؤلین په دې پوه کول چې دلبنان تجربه په افغانستان کې ازمویل او عملي کول ډیره غټه اشتباه ده او هزاروو ته لویې او تباه کوونکې فاجعې راولاړولای

شي.

همدا ټکی ماته په یوه بله ښه محترم مزاری داسې وواېه« دخارجیانو مشکل دادی چې د افغانستان له وضعې، ځانگړتیا وو او واقعیتونو سم تحلیل او برداشت نلري، هغوی چې بل چیرې کومه تجربه کوي، یاني وینی، غواړي کټ مټ ئي په افغانستان کې کاپي کړي.»

په همدې بنا مزاری صاحب له«حکمتیار» صاحب سره دخپلو اړیکو ښه کول شروع کړل او دیوې موافقې دلاسلیک پړاو ته ورسیدل.

البته یو وضاحت لازم دی ، هغه داچې کله موږ له «حکمتیار» سره دمزاری داړیکو دښه کولو یو علت له پښتنو سره دهزاره وو ددښمنی نه کولو اړتیاگڼو، ددی معنی دانه ده چې گنې «حکمتیار» یواځې دپښتنو قاید او نماینده دی بلکې واقعیت دادی چې رباني صاحب اومسعود دپښتنو په سیمو کې هیڅ راز نفوذ او اعتبار نلري او حکمتیار صاحب ددی برعکس په نورو برسیره دپښتنو په اکثریت سیمو کې قوت لري.

له محترم «حکمتیار» سره دوحدت گوند ددریدو په یاد شویو علتوبرسیره یو بل شی هم نقش لري. هغه دادی چې محترم مزاری په ځینو خصلتونو کې محترم حکمتیار ته ورته دی، په دې خصلتونو کې صراحت ، قاطعیت زړورتوب ، استقامت او په خپله خبره دریدل او واقعبینانه سیاسي فهم او استدلال دی.

دسولې دهیأت یوه غړی محترم مزمل چې کله مزاری صاحب دلومړی ځل لپاره په دریمه کارته کې ولید، له لیدنې څخه ئې تر راستنیدو وروسته زما ددې پوښتنې په ځواب کې چې مزاری مو څه ډول تحلیل کړ مزمل صاحب وویل:« ډیر حاضر ځوابه او صریح سړی دی، بس له مزاری سره چې ناست ئې «حکمتیار» به وینې »

د«حکمتیار» او «مزاری» ائتلاف له ځینو مهمو ازمویښتونو راووت او تر اوسه هماغسې ټینگ معلومیږي ، داچې دا ازمویښتونه کوم دي، په دې به په ځانته مقاله کې خبرې وکړو.

مزاری صاحب سره له دې چې ځان دیوه موثر او با دسپلینه او سازمان یافته گوند رهبرگڼی او دځانگړې غرور او اعتماد په نفس خاوند دی، خو «حکمتیار» صاحب ته ډیر زیات احترام کوي او په درنښت ئې یادوي.

له حزب اسلامي سره دوحدت گوند دائتلاف په سر دنوموړي گوند درهبري کدر په مینځ کې اختلاف وو او ځینې شخصیتونه ئې دربانی صاحب له خوا تطمیع او لمسیدل.

مگر دوخت په تیریدو په بیلا بیلو علتونو دمزاری صاحب موضع ټینگیدله او اوس ئې دخپل گوند په منځ کې دبلامتنازع قیادت ستیج ته دختلو ټولې پوړې وهلې دي.

محترم مزاری رباني صاحب دیوه بې ارادې او بې صلاحیته سړي په توگه یادوي، خوله مسعود صاحب نه خپله کرکه نشي پټولای، سږکال په پسرلي کې ماتري پوښتنه وکړه چې ایا دامنې چې تاسې پروسږ دشمال دائتلاف یو فعال کردار وی، هغه ځواب راکړ چې« زه ستاسې تر خبرې هم وړاندې ځم یعنې داچې دشمال حرکت اصلاً پیل کړې مادې، ما هغه دړژیم دنسکورولو یوه موثره لار وبلله، بیلا بیل قوماندانان مې راوبلل،او په جنرال دوستم مې هم کار وکړ، چې راوگرځي او دخپل ولس او هیواد په خدمت کې واقع شي، استاد فرید او په شمال کې دحزب اسلامي ځینو قوماندانانو ته مې هم بلنه ور کړله، استاد فرید ځواب رانکړ، له حزب اسلامي څخه نسیم « مهدي» او مولوی عبادی له موږ سره یو ځای شول، مسعود چې ډیر چالاک سړی دی، زموږ بلنه ډیره توده استقبال کړه.....»

دمزاری صاحب تردې توضیحاتو وروسته ما ترې بله پوښتنه وکړه چې« تاسې چې ځان دشمال دلویې« هیرو» او مرکزي لوبغاړې گڼې، نوبیا له میدانه څه ور وایستل شوې؟

هغه راته په ځواب کې وویل چې:

« ددې دوه علته وو، یو زموږ صداقت او بل دمسعود چل او دوکه، په دې مفهوم چې موږ له شماله په جهادي رنگ کې حرکت شروع کړ، او په دې فکر وو چې په هماغه جریان به وړاندې ځو، خو مسعود چې دوکه،

دروغ او چل یی بیخی ذاتی خصیصه ده، دشمال په حرکت برسیره په کابل کی یوبل جریان هم مخی ته اچولی ؤ، هغه جریان له نبی عظیمی، محمود بریالی ، فرید مزدك، وکیل او نورو پرچمیانو سره ؤ...»

له مسعود سره دمزاری داختلاف دشدت دښودلو لپاره زه یوبل مثال هم وړاندی کوم ، دامثال دادی چی په یوه ملاقات کی مزاری صاحب ماته وویل «پروس چی داستاد سیاف او موږ ترمنځ کومه جګړه پیل شوه ، دهمغی اصلی محرك احمد شاه مسعود ؤ.»

داهل حل او عقد شورۍ او جنرال دوستم ته داستاد رباني پیغام:

خبره می اوریده کړه ، زه په دی غریدم چی څو تنظیمونو داهل حل و عقد شوری په جوړولو کی د « محترم ربانی» او مسعود صاحب له خوا دلایحی نقضولو، رشوت ورکولو او تقلب کارولوروشونو دغوره کولو په لیدو سره دیوی موافقی په ترځ کی دحل او عقد شوری انتخابات تحریم کړل.

په ذکر شویو تنظیمونوکي ، حزب اسلامی، وحدت اسلامی، جبهه نجات ملی، محاذ ملی، حرکت انقلاب اسلامی او دجنرال دوستم جنبش شامل وو، خو محترم « ربانی» او مسعود په ډیره بی پروائی خپل کار ته ادامه ورکړه ، په ډیره شرموونکی بڼه ئی دحل او عقد شوری جوړیدل اعلان کړل.

« ربانی» صاحب یواځی په جنرال دوستم پسی شو، چی هغه په خپله خواکی و درولای شی، دهمدی لپاره ئی دموسی توانا په مشری له ډیرو پیسو سره مزار ته هیأت ولیږه – دی هیأت ته « ربانی» صاحب ویلی وو چی« تاسی به جنرال دوستم ته وایاست چی ماته له خپل زوی صلاح الدین څخه کم نه ښکاریږی ته باید متوجه ئی چی دافغانستان په څو سوه کلن تاریخ کی لومړی ځل داموقع راغلی چی قدرت دشمال او اقلیتونو په لاس کی دی- باید داموقع ضایع نکړو، ته چی له ماکوم امتیازات غواړی زه به دهغه په درکولو کی له هیڅ ممکن اقدام نه مخ وانه ړوم. اوس چی شمال او تاجکو او ازبکو دنجیب درژیم په رانسکورولو کوم ویاړ تر لاسه کړی دی، «حکمتیار» غواړی دجنوب او پښتنو له خوا په کابل باندی دقبضی کولو له لاری هغه برباد کړی او زموږ او تاسی په باب دا ذهنیت ایجاد کړی چی دوی دقیادت او حکومت کفایت او ظرفیت نلری ، یواځی پښتانه دافغانستان دقیادت او زمامداری شایستګی لری. او په دی توګه تاجك او ازبك بیرته دپخوانی محکومیت حالت ته ولاړ شی.»

دوستم ته دربانی صاحب په پیغام کی موږ هیڅ نه دی زیات کړی، ددی دثبوت لپاره په نورو برسیره دوه ښه پاخه دلیلونه شته ، یو داچی محترم استاد «فرید» ددی خبری ژوندی شاهددی چی دده دصدارت په وخت کی استاد ربانی څو ځله دمیلمستیا په نامه ور غوښتی خو له دی امله چی له استاد فرید سره به دحزب اسلامی نور غړی هم وو، دځه ویلو جرئت نی نشوای کولای، او وخت به یی په عدی ګپ ،شپ ، تیراوه ، هلته له تلونکو کسانو سره به پوښتنه پیدا کیده چی په دی کتنه کی خو هیڅ داسی خبره مطرح نشوله چی په راتلودی و ارځی. دا کار څو ځله تکرار شوی.

بالاخره ئی یوه ورځ محترم استاد «فرید» یوی کوټی ته ګوښه کری او ورته ویلی یی دی چی ګوره خدای یو چانس راوستلی دی، زه جمهور رئیس یم، ته صدر اعظم ئی او مسعود ددفاع وزیر دی، په دی توګه ټول قدرت له تاجکو سره دی، دحکمتیار لار دجګړو او ماجراوو لار ده ، دهغه په لار له پلو ایښودو ډډه وکړه. دیوه مستقل شخصیت او قوت په توګه عمل وکړه، ترڅو چی موږ یو ته به صدر اعظم ئی.

دوهم دلیل دادی چی جنرال دوستم ته د« ربانی صاحب» دهیأت تر تلو وروسته دا خبره زمزمه شوه چی جنرال دوستم دخپل مخکینی تعهد او موضع په خلاف چمتو شوی چی د حل و عقد شوری ته خپل استاځی ولیږی.

په همدی وخت کی دسید کیان زوی منصور نادری له مزارنه دمخابري په واسطه په بغلان کی خپلو قوماندانانو ته وویل چی دده له خوا ټاکل شوی استاځی دی دحل اوعقد په شوری کی ګډون ته ځانونه تیار کړی.

دا داسی وخت ؤ چی دنظار شوری او وحدت ګوند ترمنځ د« افشار، چنداول، باغ بالا، خوشحالخان او جمال مینی» په ساحو کی له فاجعو ډکی خونړی جګړی شوی وی، وحدت ګوند ته دسر او مال دروند تاوان اوښتی وو ، او پاس یادي شوی برخی یی له لاسه ور کړی وی.

داجګړه خورا وحشتناکه وه په دی جنګ کی نږدی ؤ چی مزاری دعلوم اجتماعی په ودانی کی ژوندی و

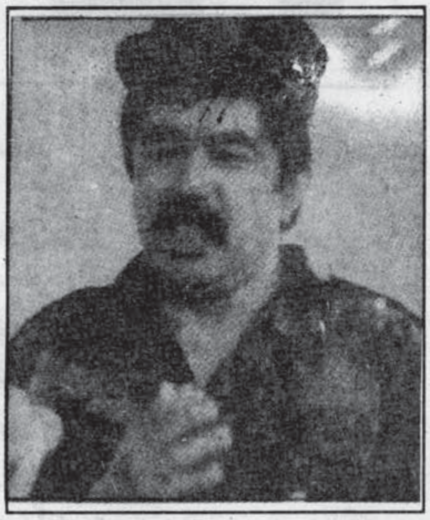

نیسی، هغه د خپلو زیاتو افرادو دلاسه ورکولو او مهمو سنګرونو او موقعیتونو په بایللو سره ډیر احساساتی شوی و او دعلوم اجتماعی

ودانی پریښودو ته تیار نه وُ، چی کله دنظار شوری قوتونه ور ته بیخی رانږدی شول. دمزاری دافرادو یوه دیرش کسیز گروپ په فشار هغه و ایست، ددی ایستو په جریان کی له نوموړی گروپ څخه څو تنه مړه او ټپیان شول.

له دی خبرو زما مطلب دادی چی جنرال دوستم چی دمزاری کلك متحد وُ په یوه سخت وخت کی دحل وعقد په شوری کی گډون ته خپل تیاری ښودلی وُ دی کار محترم مزاری حیران او زیات خپه کړ.

دهمدی لپاره ئی له جنرال دوستم سره مخابروی تماس ونیو، ددوی ترمنځ چی کومی خبری تبادله شوی دهغو لنډ مفهوم داسی و« ترعلیك سلیك وروسته»

.... محترم مزاری : زه خبر شوم چی تاسی له ربانی سره په حل وعقد شورا کی دگډون موافقه کړی دلته ورونه ستاسی په دی تصمیم ډیر تشویش او خپگان کوی، موږ اوتاسی خو دیوبل متحدین یو، زه نه پوهیږم چی تاسی کوم مصلحت په پام کی نیولی دی، زموږ حیرانتیا په دی لا زیاتیږی چی نظار شوری زموږ له خلکو سره داسی جنایات وکړل چی په یادولوئی انسانیت شرمیږی، که تاسی څه وضاحت کوی، زه یی اورم.

جنرال دوستم : دلته استاد صاحب یو هیأت رالیږلی ؤ هغوی زموږ دټولو غوښتنو دمنلو خبری کولی، مادهغوی پیشنهادونه واوریدل، بیا می ټول قوماندانان او مسؤل ورونه را غونډ کړل تقریباً یوه شپه او یوه ورځ شوری وه.

په پای کی پریکړه وشوه چی یو

هیأت دانجنیر نسیم « مهدی» په مشری کابل ته ولاړ شی، هلته وضعه مطالعه کړی ، نسیم به حتماً له تاسی سره گوری له نږدی به په خبره پوه شی.

داستاد صاحب په پیشنهادونو کی

موږ ډیر معقولیت او اخلاص ، احساس کړی، خوبیا هم جنبش او حزب وحدت دیو بل متحد دی، همیشه ئی یوه موضعگیری وه او وی به ، او په گډه به د.... اقلیتی ملیتونو له حقوقو څخه دفاع کوو.

محترم مزاری : داسمه ده چی زه به دانجنیر مهدی سره خبری وکړم ، خو زموږ خواهش دادی چی تاسی دحل و عقد شوری لپاره داستاځو رالیږل وځنډوی.

دلته حکمتیار صاحب ډیری معقولی طرحی او نظریات لری باید له هغه سره هم خبری وشی.

که داسی وشی چی هغه قوتونه چی په صحنه کی عملاً نقش او حضور لری، او دجگړی بار ئی په اوږو دی، له یوبل سره کینی، یوی نتیجی او موافقی ته ورسیږی اوخدای په دی هیواد سوله او کراری راولی.

هغه کسان چی ځانونه رهبران گڼی او په مسایلو کی دخیل نه دی، چی کراری وی راځی کابل ته سیاست کوی، خو چی مشکلات واقع شی بیا ځی بهرته.

مشخصاً می مطلب دادی چی حزب اسلامی، جنبش، جمعیت یاشورای نظار او حزب وحدت، یوی موافقی ته ورسیږی بیا به څوك وی چی ددوی دپریکړی مخی ته ودریږی؟!.

جنرال دوستم: سمه ده له انجنیر مهدی سره په دی برخه کی وغږیږی، خو چی داسی ونشی چی شمال او زموږ اوتاسی محرومو ملیتونو رژیم رانسکور کړ او یو لوی افتخار یی

وگاټه ، اوس څینې خلك هغه برباد کړی او بیا دا تبلیغات وکړی چی یواځې پلانی قوم حکومت کولای شی او هغه او دغه ملیتونه ددی کفایت نلری، خدای یوه موقع را وستلی ده چی موږ او تاسی خپل قومونه له ستمه وژغورو، خوکه موږ اوس په خپلو کی سره ونښلو بیرته به زموږ په ملیتونو هغه پخوانی محرومیت او محکومیت راځی، داستاد صاحب پیشنهادونه همداسی وو.

محترم مزاری: ستانظر صحیح دی خو داهم باید په پام کی ونیسو چی دشمال جنوب او قومونو دمسایلو په بنسټ دهیواد بحران نه حل کیږی، باید یوه معقوله تجربه مخی ته واچوو.

دجنرال دوستم او مزاری خبری اوږدی دی خو موږ یی پاس برخه ددی لپاره را واخستله چی داڅرگنده شی چی « ربانی» دموسی توانا په لاس جنرال دوستم ته څه پیغام لیږلی ؤ.

حل او عقد شوري او داستاد سیاف دریځ:

اصلی خبره مو داکوله چی « ربانی » صاحب دحل وعقد شوری دگډون په برخه کی ډیره دلچسپی یواځې دجنرال دوستم له گډون سره درلوده.

شوری په ډیره شرمناکه بڼه دایره شوه او په خندوونکی رنگ یی ربانی

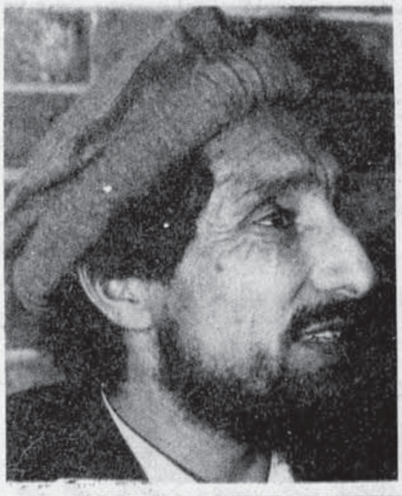

صاحب دهیواد دجمهور رئیس په توگه اعلان کړ، او دی ته ورته نوری پریکړی ئی وکړی، محترم استاد« سیاف» په ځانگړی علاقه په شوری کی گډون وکړ او په افتتاحیه برخه کی ئی وینا وکړه.

داچی محترم استاد ولی دحزب او جمعیت ترمنځ دظاهری بی طرفی حالت ونه ساتلای شوای، بیلا بیل عوامل دی.

ترکومه چی موږ فکر کوو یو عامل دادی چی محترم استاد سیاف صاحب که څه هم دفکری موضعگیری په لحاظ تر ربانی صاحب نه حکمتیار صاحب ته ور لنډ دی او له محترم مسعود سره خو څرگند فکری وحدت او هماهنگی بیخی لری نه، مگر په روحی لحاظ ربانی صاحب ته ور لنډ دی، محترم استاد حتماً فکر کوی چی دفعال، پر تلاشه، ذهین ، باابتکاره او د افراط تر حده په ځان مطمئن او متکی «حکمتیار» صاحب ترڅنگ دخپل فعال او متبارز موجودیت ساتل ورته گران دی او خامخا به د «حکمتیار» تر شعاع لاندی راځی.

خو ددی پر عکس ربانی صاحب داداری ، تصمیم او نورو کمښتونو او محترم مسعود دفکری لوئی خلاپه وجه محترم استاد سیاف صاحب ته زیاته اړتیا لری او په دی توگه دهغو تر اړخه خپل شخصیت او نقش ژوندی ساتلای شی.

پر دی علاوه دحل و عقد شوری دجوړیدو په مهال داستاد دقوتونو او حزب دیوه نامتو قوماندان ډگرجنرال امان الله خوړمن ترمنځ یوه تونده جگړه پیښه شوه.

بله خبره داده چی سره له دی چی «حکمتیار» صاحب له استاد سره کلکه مینه در لودله ، خو په څو وروستیو کلو کی په کرار کرار دغي میني خپل ځای ژوری بی باوری ته پریښود. دابی باوری دپیښور په تړون کی داستاد سیاف صاحب په فعال نقش ډیره اوج ته ورسیدله ، په تیره چی ددی معاهدی تر لاسلیك وروسته داخبره ډیره خپره شوه چی استاد سیاف صاحب ویلی چی په دی تړون کی زما یو مهم هدف داو چی په اصطلاح «حکمتیار» ذلیل کړم.

ددوی ترمنځ دبی باوری اوج هغه وخت را څرگند شو چی کله پروسږ په منی کی محترم استاد چهار آسیاب ته ولاړ او هلته ور سره حکمتیار صاحب دځینو دریمگړیو ترمخ ډیری جدی او صریح خبری وکړی چی ته « استاد سیاف صاحب» بی طرفه نه یی ، بلکی عملاً له نظار شوری سره ولاړ یی ، ته په هیڅ توگه دریمگړی کیدای نشی، تا تل زما دکمزوری کولو او تجرید هڅه کړی ده.

واقعیت دادی چی محترم استاد په ډیروزیاتو مسایلو کی بی ځوابه ؤ ، آن تردی چی ور سره راغلیو ملگرو دېړی مخ ورواړاو.

زه فکر کوم چی د حکمتیار صاحب له دی څرگندونو او جدی چال چلن وروسته په دی پوهیدلی چی نور زه ځان بی طرفه نشم ثابتولای او پر ما باندی دیوی خوا بی باوری اوج ته رسیدلی ده نو په همدی وجه له نظار شوری سره ودرید.

اغلباً بله مسئله داهم وه چی محترم مسعود متأسفانه په لاپو شاپو معتاد دی، هغه څینی لوری په دی گومان کړی وو چی تاسی یوه نیمه قانونی شوری او فضا جوړه کړي ، په پوځی لحاظ دحکمتیار کار زه ور ختموم.

ربانی صاحب چه له خپلي تولي کم جرئتي او بی زړه توبه دحل وعقد شوری په پای کی کومه اطمینانی او له بلند پروازی ډکه وینا وکړه علت ئی دمسعود صاحب همدا پاس یاد شوی کاذب ډاډورکول ؤ، دا هم نشی رد کیدای چی محترم استاد سیاف صاحب هم همدی دروغجن ډاډ تر تاثیر لاندی راوستی وی او دیوه غلط امید او اتکل په اسره یی په خپل فکری او

سیاسی کردار باندی داو وهلو ته تن ور کړی وي.

په حل و عقد شوری کی داستاد «سیاف» صاحب گډون یوه نتیجه داوه چی محترم استاد ربانی او مسعود ئی په هغه مهال جنرال دوستم ته له زیاتو امتیازاتو ورکولو نه منع کړل او په دی وجه دحل و عقد شوری په برخه کی کابل ته ددوستم راغلی هیأت، بی موافقی مزار ته ستون شو.

دحل وعقد شوری تر پریکړی وروسته ربانی صاحب ځان دټول افغانستان رهبر وگاڼه او دده ددولت په خلاف جگړی ته ئی بغاوت وویل، هغه وویل چی تردی وروسته که زمونږ له مخالفینو سره جگړه شی دسولی او منځگړیتوب هیأتونو ته دکار او ماموریت ځای نشته.

دربانی صاحب په څیر یوه شخصیت له خولی چی په وار خطا توب ، نرم مزاجی اوبی زړه توب مشهور دی ددی خبرو وتل دډیر غور وړ دی، ددی علت لکه چی دمخه مو اشاره وکړه دمسعود صاحب پوچ، بی بنسټه او په لاپو شاپو ولاړ ډاډو چی خپلو متحدینو او محترم ربانی ته ئی ور کړی ؤ.

دمسعود او بابه جان دخوبونو تعبیر:

دحل و عقد شوری تر غونډو څو ورځی وروسته یو مازدیگر دنظار شوری اوجمعیت یو لور رتبه هیأت چهار آسیاب ته داغفال لپاره راغي، اوله حکمتیار صاحب نه ئی په حکومت کی دبرخی اخیستو لپاره دهغه دشرایطو او امتیازاتو توضیح وغوښتله ، څو سهار وختی ئی دکابل په ختیځ کی دمسعود په مستقیمه قومانده یرغل پیل کړ.

له دی امله چی له یوی خوا دحزب اسلامی قوتونو تیاری نه درلود او له بل لوری یرغل له داسی استقامت او ساحی پیل شوی ؤ چی دحزب اسلامی ځواکونو دهغه استقامت او ساحی له قوماندان یعنی مولوی صدیق الله سره «دمتقابل نه تیری» تړون درلود.

په ړومبی ورځ نظار شوری او بابه جان ښه پرمختگ وکړ، ربانی صاحب او نورو انډیوالانو ته یی دمسعود خوبونه رښتیا معلوم شول.

په ټول کابل کی آوازه شوه چی په دوو ، دریو ورځو کی دحکمتیار کیسه ور ختمیږی ، په مختلفو ځایونو کی پر حزب باندی دبریدونو هنگامی جوړی شولی، خو مولوی نصر الله «منصور» پیشقدمی وکړه ، اوبی له دی چی دپکتیا شرایط په پام کی

ونیسی او دحالاتو نتیجی ته یوڅه صبر وکړی دمحترم مسعود داکټونو« کاپی کاری» یی شروع کړه او په زرمت کی یی دحزب اسلامی په مجاهدینو برید وکړ چی دجبهی دقوماندان په گډون ئی پنځه تنه شهیدان کړل.

په هر حال دکابل په ختیز کی په لومړی ورځ جگړه دمسعود په زیاته گټه وه خو په سبا چی لمر را خوت، وضعه په بدلیدو شوه،محترم «حکمتیار» لومړی ورځ ډیره مصروفه تیره کړه، خپل قوتونه یی منظم کړل، ماتری دلومړی ورځی په مازدیگر کی دجگړی دوضعیت پوښتنه وکړه هغه په ډیره مطمئنه لهجه ځواب راکړ چی « سبا مازدیگر به و گوری چی دبابه جان او مسعود دخوبونو تعبیر څه دول کیږی.»

حکمتیار صاحب داخبره په داسی حال کی کوله چی د« شنی» دغونډی په څیر مهم مرکزونه او داوراگان BM -21 او لویو ټانکونو په گډون مهم وسایل یی له لاسه ورکړی وو او د« لته بند- چهار آسیاب لار پری بنده شوی وه. او ذهنیت داؤ چی دمسعود او بابه جان ځواکونه به ډیر ژر دچهار آسیاب په لوری پرمختگ پیل کړی.

په کابل کی دپاکستان دسفیر ښاغلی امیر عثمان خبره ده چی وائی « زه دجگړی په دوهم سهار استاد ربانی ته ورغلم او دجگړی په برخه کی می ورته اندیښنه څرگنده کړه، استاد ربانی په ډیر اطمینان راته وویل چی بس یو دوه ورځی صبر وکړی. مسئله حل کیږی،

په دوهم سهار دحزب اسلامی قوتونو په تونده جگړه شروع وکړه ترمازدیگره ئی په ختیز استقامت کی خپل ټول مرکزونه او وسایل بیرته تر لاسه کړل او دچهلستون په لوری کی ئی پرمختگ وکړ. ساعت په ساعت دجگړی بهیر د«حکمتیار» په گټه او دمسعود او بابه جان په تاوان روان ؤ په دی جنگ کی بابه جان اوه سوه افراد له لاسه ورکړل ، دژمی په یخه څپله کی دی جگړی دردوونکی پیښی رامنځ ته کړی چی انصافاً ئی مسؤل مسعود ؤ، څو ورځی وروسته حزب اسلامی چهلستون په بشپړه توگه ونیو، دنظار شوری مقاومت په ختمیدو ؤ او «حکمتیار» یوځل بیا دخپل مضبوط ځواک او اوسپنیزی ارادی په درلودو خلک حیرانول.

محترم مسعود ، ربانی صاحب ته وویل چی بابه جان د زیاتو تلفاتو په کیدو بیخی ټکان خوړلی او زما قوتونه نور دجگړی دادامی وس په بشپړه توگه له لاسه ورکوی. دمسعود هغو قوتونو چی مجاهدین وو د خپلو مجاهدورونو په خلافه تباه کنی جگړی

شوق نه درلود.

دمسعود حالت دی ته ورسید چی دخپلو افرادو دمورال لپاره به ئی دا خبرونه خپرول چی دادی نن او سبا دجنرال دوستم قطعات ددوی په ګټه جګړې ته داخلیږی.

قاضي حسين احمد او جنرال حميد ګل ته دسولي خواست:

ربانی صاحب دپاکستان سفیر امیر عثمان ته وویل چی داوربندماموریت پیل کړی همدارنګه ربانی صاحب فکر وکړ چی قاضی حسین احمد او جنرال حمید ګل له حکمتیار سره دنږدی اړیکو ددرلودلو په وجه اغیزمن نقش لوبولای شی.

هغوی دواړه یی راوغوښتل ، قاضی حسین احمد علاقه درلوده چی په خپل ماموریت کی بریالی شی، ځکه پروسږ چی په کابل کی بدلون راغی دافغانستان دحالاتو په باب دهغه ددریځ پر خلاف ژیات تبلیغات شوی وو، ډیره عجیبه داوه چی په کلونو کلونو قاضی حسین احمد له جهاد سره نږدی اړیکی او مرستی درلودی ، خو پروسږ وضعه داسی وه چی قاضی دافغانستان دوضعی په برخه کی دیوی بدی څیری په توګه معرفی کیده، قاضی حسین احمد دځان لپاره ښه موقع ګڼله چی په ده پسی شوی تبلیغات دروغ ثابت کړی او وښیي چی دادی بالاخره دډولو نقشونه له بن بست سره مخامخ شوی او ده ته مراجعه کیږی.

په محترم استاد « ربانی» تنګه ورځ راغلی وه، هغه په قاضی حسین احمد پسی ټول کړی تبلیغات او څو ورځی مخکی جلال آباد ته دراتلو له امله دهغه په خلاف صادره کړی اعلامیه هیر کړی وو.

په هر حال اوربند تامین شو،او دبحران داساسی حل په طرحو کار پیل شو، تر ډیرو تلو راتلو وروسته قاضی حسین احمد مایوس پاکستان ته ولاړ.

خو جنرال حمید ګل په کابل کی پاتی شو محترم مسعود دجنرال حمید ګل له ذهانت ، پوهځی او سیاسی بصیرته زیات متاثر دی.

دلته جالبه خبره داده چی دډولو مایوسیو په منځ کی یواځی جنرال حمیدګل وُ چی نسبتاً امیدوار بنکاریده ، ترهغه یوه ورځ وروسته چی حکمتیار صاحب له چهار آسیابه جلال اباد ته ولاړ او پاکستان ته ئی تګ لایقینی نه ؤ ، جنرال حمید ګل په وزیر اکبر خان کی په خپل هستوګنځی کی موږ ته وویل چی ده له مسعودنه وپوښتل چی « ایا ته چمتو یی چی «حکمتیار» دیوه باصلاحیته صدر اعظم په توګه ومنی، هغه ځواب راکړ چی هو، زه دیته تیار یم.»

بله داچی جنرال حمید ګل تردی مخکی چی رهبران په اسلام آبادکی راغوند شی، تقریباً دیوی داسی معاهدی دلاسلیك له قوی احتماله خبری کولی چی وروسته د اسلام آباد ترون په نامه رامنځ ته شوله.

داسلام آباد ترون دډیرو ستومانوونکو خبرو اترو په نتیجه کی لاسلیك شو، دخبرو اترو یوه اساسی ستونزه داوه چی دمذاکراتو بهیر به لږ نوی اوبدله بنه وموندله، ربانی صاحب به په ټپه ولاړوُ او له مسعود سره به ئی دمشوری خبره راولاړه کړه، آن تر دی چی یوه شپه ورته دپاکستان دهغه وخت صدر اعظم نواز شریف دډولو په مخ کی وویل چی پکار ده داستاد دمشکل دحل لپاره مسعود اسلام آباد ته راوغواړو اوبله شپه چي دحکمتیار صاحب لخوا په یوه وخت کی پرله پسی دڅو طرحوله وړاندی کولو وروسته دربانی صاحب حالت داسی شو چی د نظر ورکولو جرئت ورڅخه صلب ؤ بالاخره نواز شریف ورته وویل چی « خیر استاده یوڅه خو ووایه.» داسلام اباد ترون دمذاکراتو په وروستی شپه ناوخته پداسی حال کی لاسلیك شو چی نور ټول مایوس شوی وو، او نواز شریف په غونډه کی وویل: ددی لپاره چی یوه دختیی پزه جوړه شی باید اعلامیه صادره شی چی خبری اتری ګټوری وی، او په راتلونکی کی به بیا دایریږی. په همدی وخت کی یوځل بیا دیوی طرحی دبنی هغه رنګ تعدیل

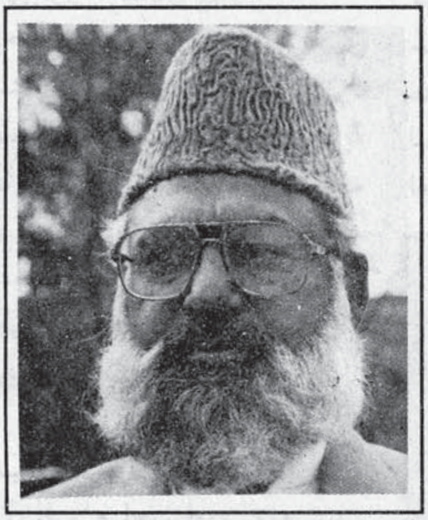

پیشنهاد شو، چی مشرانو پری لاسلیك وکړ.

دلته یوه خبره بله را یاده شوه چی له اصلی موضوع سره ارتباط نلری، خو مائی یادونه لازمی و ګڼله، هغه داده چی زموږدتنظیمونو دکدری فقر دا حالت دی چی کله حزب اسلامی او جمعیت اسلامی یو یو استاځی ددی لپاره وټاکه چی تر لاسلیك دمخه دترون محتوی ته وروستی بنه ورکړی ، نو دخپل کار تر پای ته رسولو وروسته دحکمتیار صاحب نماینده په ډیر افتخار ویل چی « زه په معاهده کی ددی ټکی دزیاتولو سره شدید مخالف وم چی صدراعظم دی دکابینی په جوړولو کی ددولت په رئیس برسیره له نورو مشرانو سره هم مشوره وکړی.» په داسی حال کی چی دادحکمتیار صاحب په ګټه وه ځکه دددولت درئیس صلاحیت راکمیده او په دی صلاحیت نور مشران هم ور ګډیدل چی محترم «حکمتیار» صاحب

پکی زیات دوستان درلودل.

دربانی صاحب استاځی بیا په ډیره خوشحالی دا خبره کوله چی ماپه ډیر

ټینګار دحکمتیار په استاځی داخبره ومنله چی صدراعظم به دکابینی په جوړیدو کی ددولت په رئیس برسیره له نورو مشرانو سره هم مشوره کوی، په دواړو دهغو دوه کسانو ټوکه شوی وه چی وایی یوه ژرند ګړی له یو چا یوسیر مزد غوښت، هغه ورته ویل چی پنځه چارکه درکوم، په همدی کی یی سره جګړه وه په هر حال دایوه معترضه جمله وه.

داسلام آباد تړون یو لوی سیاسی بدلون ؤ او «حکمتیار» صاحب دیوی ستری سیاسی سوبی ګټندوی وګڼل شو. خو مسعود صاحب لوی تاوان وکړ ځکه هغه له خبرو اترو او تړون نه تر ټولو متنازع فیه اوبی نقشه سړی راووت، حال داچی دهغه له نقش او قوته څوك سترګی نشی پټولای.

مسعود دنویو تاکتیکونو په لټه کی:

دی مسئلی مسعود ډیر خپه کړ او استاد ربانی ته زیات په غوسه ؤ، مسعود پوهیده چی اوس دی دیوه نسبتاً با اعتباره تړون په وراندی ودرید او حکمتیار یوقانونی ملاتړ تر لاسه کړ.

مسعود په نظار شوری او ببرك کارمل ګروپ کی له خپلو ځانګړیو انډیوالانو سره په مشوره بوخت و او په خپلو غونډو کی به ئی ربانی صاحب ته سپکی سپوری ویلی.

مسعود داسلام اباد تړون تر لاسلیك څو ورځی وروسته په یوه مطبوعاتی کنفرانس کی وویل چی دی داسلام اباد تړون منی او له «حکمتیار» سره هر راز مرستی ته چمتو دی. خو دادهغه دزړه خبره نه وه ، بلکی غوښتل ئی چی ربانی تر فشار لاندی راولی. دمسعود تر پاس څرګندونی وروسته محترم ربانی او دهغه نږدی اندیوالانو داسلام آباد تړون په باب خپلی شك پیداکوونکی خبری تیری کری او دمسعود ځای او بیځایه ستاینو ته یی زور ورکړ.

دیادولو وړ ده چی دربانی صاحب په خلاف داتاکتیك څو ځله ازمویل شوی دی، څو کاله دمخه د ربانی او محترم مسعود اړیکی خرابی شوی، مسعود ددی لپاره چی محترم ربانی تهدید کړی، له حکمتیار صاحب سره تماس ونیو او له هغه سره یی دهماهنګی او پیوستون پیشنهاد وکړ، او پیښور ته یی له حکمتیار صاحب سره دخبرو لپاره هیأت ولیږه، متقابلتاً دحزب اسلامی هیأت پنجشیرته ولاړ، دی جریان استاد ربانی ته ټکان ورکړ او سملاسی له یوی لویی قافلی سره دمسعود لیدو ته ورغی او دهغه ټول شرایط یی ومنل ددی څو ورځو مخکی خبره ده چی کله مسعود احساس کړه چی ربانی غواړی له هغه جلا یو نظامی قوت ولری او دبدخشان خلکو ته زیات رشد او صلاحیت ور کړی او په دی توګه ددوی دواړو ترمنځ داختلاف خبری تودی شوی، نو مسعود په کابل کی دصدارت له لومړی مرستیال انجنیر قطب الدین « هلال» سره تماس ونیو او دری ځله ئی ور سره مفصلی لیدنی وکړی، په دی لیدنو کی دهغه دخبرو زیاتره برخه له استاد ربانی نه په شکایت ولاړی وی ، ویل کیږی چی مسعود به په یوه مناسبه طریقه داجریان ربانی صاحب ته رساوه.

سره له دی چی له محترم هلال سره په کتنو کی مسعود صاحب ځان ډیر تود او جدی ښنود خو تر دریو ملاقاتونو وروسته یی بی دلیله خبری اتری قطع کړی ، قوي نظر دادی چی په همدی دریو ملاقاتونو سره مسعود خپل هدف چی په ربانی صاحب باندی فشار راوړل و تر لاسه کړ.

دپروان کاپیسا تحول دحزب متقابل اقدام او دجلال آباد تړون:

داسلام آباد دتړون دلاسلیك چی څه وخت تیر شو، او دا بیخی څرګنده شوه چی استاد ربانی او مسعود دمعاهدی تطبیق ته غاړه نه ږدی ، نو محترم «حکمتیار» ته دځینو کسانو مشوره داوه چی اوس تاته ددی ښه فرصت دی چی په پوځی حرکت او فشار لاس پوری کړی ، ته دخپل حرکت تر شا یوه قانونی پشتوانه لری، هر چاته ویلای شی چی زه دټولوتنظیمونو په موافقه صدر اعظم ټاکل شوی یم، باید کابل ته ننوځم ، څوك مي چی مخی ته دریږی ، هغوی بلواګراو جګړه ماران دی، باید مقابله یی وکړم.

خو حکمتیار صاحب داخبره ونه منله، تردی چی مسعود پیشقدم شو او په پروان او کاپیسا کی یي دافرادو داخیستو له لاری اقدام شروع کړ.

بلی خواته دشیخ اصف محسنی صاحب په ابتکار دجلال اباد دغونډی بندوبست وشو.

استاد ربانی فکرکاوه چی دجلال اباد په غونډه کی به اکثریت جوړ کړای شی اودمحسنی صاحب ، اِستاد سیاف صاحب، خالص صاحب او ګیلانی صاحب درایو په ملګری کولو به داسلام آباد په تړون کی «حکمتیار» ته ورکړل شوی، امتیازات له هغه بیرته واخلی.

دجلال آباد خبری روانی وی چی په کاپیسا او پروان کی له «حکمتیار»

سره ډیر بد خیانت وشو او دواړه ولایتونه مسعود ونیول، دمسعود ځواکونه دسروبی سرته راورسیدل، او هره لحظه ددی خطر وُ چی سروبی هم لاندی کړی او دچهار اسیاب او شرقی ولایتونو رابطه بالکل سره قطع کړی.

دی وضعی د حکمتیار لپاره یو بد ترین بحرانی او اعصاب شکن حالت رامنځ ته کړ، او د مذاکراتو دمیز په سرئی دهغه لاسونه تش کړل.

زما دیوه دوست خبره ده چی په هغو ورځو کی یی وویل « که «حکمتیار» له دی بحران نه هم بریالی ووځی، بیا دی په افغانستان کی څوك دهغه دماتولو سوچونه نه کوی.»

ربانی صاحب چی کله ددی دوو ولایتونو دسقوط خبر واورید، سمدلاسه دغرور غونډی ته وخوت او وئی ویل چی « دفاع، خارجه او داخله وزارتونه به داسلام آباد تړون نه په پخوانی حال وی، دنورو وزیرانو دټاکنی لپاره به صدر اعظم له هغه پارلمان څخه منظوری اخلی چی دحل وعقد شوری له منځه جوړشوی» او که څوك په نوموړی شوری اعتراض لری، ستری محکمی ته دی مراجعه وکړی.» ماچی دربانی صاحب دا له کبره ډکه خبره واوریدله ، یوځل بیا پوه شوم چی اصلاً ربانی صاحب ډارن، بی تصمیمه او وار خطاسړي دی خو دا صفتونه یی داسی ښودل شوی چی ګنی هغه معتدل، ارام او داستدلال او خبرو له لاری دقضایاوو دحل پلوی دی.

دیوه اهل نظر، باتجربه او هوښیار شخصیت دداسی وخت خبره ده چی له «حکمتیار» سره یی درقابت او مخالفت شوق کړی وُ. هغه ویلی وُ چی دا«حکمتیار» نه دی « بحران یار » دی مګر متاسفانه ربانی صاحب په تیرو څوارلس کلونو کی په دی نه وُ پوهیدلی «حکمتیار» په جلال اباد کی دخپلی هستوګنی په کوټه کی لویه مخابره ځای په ځای کړه، ددی په ځای چی وارخطا شی په اقدام ئی فکر وکړ، څوك چی «حکمتیار» له نږدی وپیژنی نو داخامخا ورته معلومیږی چي حکمتیارپه ښه موقعیت او یانورمال حالت کی وی، زیات اغفالیدای شی، خو چی څومره پری فشار وی او دبحران منځ اوتل ته ور کیوزی، همدومره زیات فعالیږی او په زیات اغیزمنتوب او چټکی عمل

هیواد ته دمسعود او کمونستانو دائتلاف سوغات !!

کولای شی،

«حکمتیار» لومړی دسروبی په خوا دمسعود دځواکونو دپرمختګ دمخنیوی لپاره په نغلو کی مضبوطه دفاعی کرښه جوړه کړه، بیایی دکابل په لویدیزه برخه کی دنظار شوری ، بابه جان او جنرال مومن دنقشو په وړاندی داقدام قومانده ورکړه. دحزب اسلامی ځواکونو دیر ژر دوه فرقی او څو غونډونه ونیول،او ددارالامان ساحه ئی تر خپل کنترول لاندی راوسته، دحزب اسلامی دی سوبو دپروان او کاپیسا سقوط ترشعاع لاندی راووست، او دجلال اباد دتړون لاسلیك ته یی لار اواره کړه.

دجلال اباد تړون د تطبیق پروسی که څه هم داسلام اباد له هغی سره توپیر وموند په دی معنی چی دجلال اباد دمعاهدی دعملی کولو عملیه یوڅه اوږده شوه او په دی علاوه څه ګامونه هم پورته شول.

خو دمسعود پلان دیوه داسی حالت ساتل وُ چی« نه جګړه وی او نه سوله» هغه او دکمو نیستانو قوتونه دی ته په هیڅ توګه چمتو نه وو چی «حکمتیار» ته دصدارت چاری وسپارل شی.

اساساً هغوی غوښتل دپیسو په ویش ځان غښتلی کړی او په مناسبه موقع کی په جګړه لاس پوری کړی.

ددی لپاره هغوی څو ځله هڅی وکړی ډیر جدی هاند ئی هغه وخت وکړ چی دچنګابښ په میاشت کی یی جنرال دوستم کابل ته راوغوښت ، او له هغه سره یی ځینی مهم تعهدات وکړل که څه هم دا رپوټونه هم ترلاسه کیدل چی استاد ربانی دوستم ددی لپاره

کابل ته را غوښتی چی ترکیی ته دده دسفر په وخت کی ددولت دریاست کفیل وی او دمسعود لخوا کوم اقدام ونشی، مگر دقیقه خبره دامعلومیده چی محترم استاد ربانی او مسعود غوښتل، هغه له ځان سره په جگړه کی گډون ته راضی کړی، جنرال دوستم ته زیات امتیاز منل کیده خو له حزب اسلامی سره دهغه دجگړی پروسږنی تجربی دی دوه زړی کړی ؤ.

له حکمتیار سره د جنرال دوستم ملاقات:

په دی وخت کی جنرال دوستم له حکمتیار صاحب سره دکتو ټینگه غوښتنه وکړه ، دهغه غوښتنه څو ځله رد شوه، خو بالاخره محترم «حکمتیار» موافقه وکړه او هغه ته ئی وویل چی باید په بنی حصار کی دحزب اسلامی یوی قرار گاه ته راشی، د«حکمتیار» او جنرال دوستم کتنه دچنگابښ په شلمه نیټه دمازدیگر په پاو کم پنځو بجو په قلاچه کی دحزب په یوه قرار گاه کی پیل شوه.

له جنرال دوستم سره څو تنه مولویان او افسران وو دوستم په ډیر درناوی له «حکمتیار» صاحب سره روغبړ وکړ، ترناستی وروسته دوستم خپل یوه مولوی ته اشاره وکړه چی څو آیتونه تلاوت کړی. تر هغه وروسته ئی وویل: « انجنیر صاحب ډیر خوشحاله یم چی تاوینم، زما له پخوا هیله وه چی له تاسی سره ووینم... زموږ هیله داده چی خدای(ج) په دی هیواد کی یوه کراری راولی.

زما د تاسی نه دا گیله ده چی په ماپسی تبلیغات وشول چی داکمونیست دی،دنجیب رژیم له بقایاوو څخه دي، پداسی حال کی چی انجنیر صاحب تاڅو واری ویلی چی موږ ددولت په داخل کی خپل افراد لرو، باید زه دی هم له هغوافرادو څخه گڼلای وای، موږ چی کله په شمال کی حرکت کاوه، له ماسره داویره وه چی موږ پدی اقدام تر ملامتی او فشار لاندی رانشو. یوه ورځ زه او مولوی عبادی په یوه زاړه جومات کی کیناستو، ماورته وویل چی د«بیڼن سیوان» طرحه روانه ده ، داسی ونشی چی هغه او بین الملل وواییي چی ددوی اقدام زموږ تلاش تخریب کړ، مولوی عبادی ځواب راکړ چی که موږ قوت ولرو، بیا به څوك زموږ پر خلاف خبری نه کوی. ستاسی دیوه لیك مسئله وه، ماحضرت صاحب ته هسی وروښود خو هغه بی انصافه په ټولو اخبارونو کی چاپ کړ...»

جنرال دوستم دخپلو خبرو په مینځ کی دحکمتیار صاحب استازی جریربه وار وار مخاطب کړ، او ورته ویل یی چی زه له انجنیر صاحب سره یوازی گورم، دجریر له خوا ځواب ورکول کیده چی ستاسی دځانته کتنی انتظام شوی دی.

ددوستم تر خبرو وروسته حکمتیار صاحب خپلی خبری داسی وکړی:« موږ مسلمان یو، او پدی باور لرو چی اسلام زموږ دوحدت ضامن دی، او دایمان پیوند، دملتونو دوحدت او قوت بنیاد، دی زموږ دښمنانو ونه کړای شول چی په اوږده موده کی زموږولس دسمت، مذهب، نژاد او قوم پر بنسټ ووېشی. موږ یوازی داسلام په اساس خپل ملت واحد ساتلای شو.موږ ټول وړونه یو، اصلاً داقلیت او اکثریت شمال او جنوب مسئله مطرح نده، موږ مسلمانان یو، او پدی اعتقاد لرو چی زموږ خالق یو دی ټول له یوه پلار او موره یو، تعصبات حرام دی، څوك چی تعصب عنوانوی هغه دخدای او رسول دښمن دی، پیغمبر (ص)او صحابه وو(رض) ټوله دنیا یوه گڼله، دهغوي شهیدان همدا مخامخ په شهدای صالحین کی خښ دی، لکه چی حضرت طارق ویل:« هر ملك ملك ماست که ملك خدای ماست»باید دوروړنو په څیر دژوند کولو لپاره اسلام ته پناه یوسو، دجگړو لار ټولو وآزمویله، له هغو نه یوازی زموږ ملت ته تاوان ورسید او زموږ دملت دښمنانو ته گټه، هغه دښمنان چی نه غواړی ددوی په ځنگ کی یو ځواکمن افغانستان جوړ شی، باید پدی و پوهیږوچی پنځلس کاله جگړه بس ده، زموږ دریځ دادی چی پخوانی تجربی تکرار نشی، نور دتل لپاره دکودتا او دوینی تویولو له لاری داقتدار دترلاسه کولو روش پای ته ورسیږی،اسلام حکم کوی چی باید ملت آزاد پریښودل شی، چی هرڅوك یی خوښ وی ، هغه ته دقیادت امانت وسپاری، زه تاسی ته بلنه درکوم چي راځي په دي لاره کي گام پورته کړو چی ملت مو ماضی وبښی، پدی لار کی کار وکړو، زموږ نظر دادی چی ولس دچا غلام نه وی، بلکه داحکومت دی چی باید دولس خادم وی.... هغه چی دملت لپاره جنگیدل ملت به یی هیڅ کله هیر نکړی، خو څوك چی دملت پر خلاف جنگیدلی هغوی بدنام دی او ملت تری کرکه کوی، زه یوځل بیا وایم چی، باید دولس دادفقر، جگړی ویرانی ، بی کوری او پریشانی پړاو ژر تر ژره پای ته ورسیږی....نن شاید دهغه او دغه هیواد سفیر او نماینده زما، ستا او یابل لیدو ته راشی، خو هغه چی زموږ دهیواد دابدحالت گوری حتماً یی موږ په نظرونو کی حقیر راځو، که غواړو

زه یوځل بیا وایم چی، باید دولس دادفقر، جگړی ویرانی ، بی کوری او پریشانی پړاو ژر تر ژره پای ته ورسیږی....نن شاید دهغه او دغه هیواد سفیر او نماینده زما، ستا او یابل لیدو ته راشی، خو هغه چی زموږ دهیواد دابدحالت گوری حتماً یی موږ په نظرونو کی حقیر راځو.

چې آزاد ، سرلوړی او په ځان متکي وو، نو یوازینی لار داده چې هیواد ، په معقوله بڼه له رواني مرحلې نه وباسو.

دحکمتیار صاحب ترځرګندونو وروسته جنرال دوستم وویل چې زه ستا له ټولو نظریاتو سره موافق یم او مونږ په یوه بڼه احساس درژیم دنسکورولو اقدام کړی، که څه هم ځینو غوښتل چې له مونږنه دتوپ تخته جوړه کړي ، خو مونږ چاته ددې اجازه نده ورکړې. تردې وروسته دمحترم حکمتیار په امامت دمازدیګر لمونځ وشو او ترهغه وروسته ددوی دواړو یو ساعته ځانګړې کتنه پیل شوه.

ترکومه چې ددې کتنې په اغیزه او نتیجه پوری اړه لري په دقیقه توګه څه ویل ګران دي، خو دیوه شي زه شاهد وم چې جنرال دوستم دمحترم «حکمتیار» تر ډیر زیات تاثیر لاندې راغلی او داخبره ماته په کابل کې یوه جنرال هم وکړه ماله هغه جنرال نه پوښتنه وکړه چې ستا په نظر دوستم دحکمتیار صاحب له ملاقات نه څه تأثر اخیستی و، هغه په ځواب کې راته وویل چې هغه وخت چې جنرال دوستم په کابل کې ؤ دهغه دهوایي قواؤ قوماندان ډګرجنرال هلال الدین به زیاتره وخت زما میلمستون ته راته.

ماتري وپوښتل چې دحکمتیار او دوستم کتنه څه ډول وه، جنرال هلال الدین ځواب راکړ چې یوه مسئله خو داوه چې جنرال دوستم ډیر دحکمتیار تر تاثیر لاندې راغلی، او اصلاً یې دیوه سیاسي شخصیت په توګه برخورد ونکړای شوای بلکې داسې ؤ لکه چې کوم سرباز دخپل افسر په وړاندې ناست وي.

دحکمتیار جرئت اومنطق هغه بیخې ګونګ کړ او یواځې اوریدونکی و، دوهم داچې «حکمتیار» په ډیر قوت ، تهاجم او صراحت خپل نظریات بیان کړل، دهغه خبرې داسې نه وي لکه چې دیوه جلانظر خاوند سیاسي او قدرتمند سړي په وړاندې غږیږي بلکې داسې ؤ لکه خپل کوم حزبي مسؤل ته چې په بې پروائي او بې تکلفي خبرې کوي. ترملاقات وروسته یې په ارګ کې خپلو ملګرو وویل چې «حکمتیار» په دې زوحیه نه دی چې له تا سره ائتلاف وکړي، بلکې روحیه یې داده چې ته دهغه قیادت و منې او پسې ولاړ شې.....»

ماته دپاس جنرال په تحلیل کې پوره وزن معلومیږي او وروسته جریاناتو هم دا وښودله چې جنرال دوستم د«حکمتیار» صاحب له شخصیت اونظریاتو همدا تعبیر کړی دی.

دلته دیادونې.یوه خبره داده چې جنرال دوستم له کابله په ناڅاپي توګه ولاړ، څو ورځې داسې ویل کیده چې هغه بیرته ژرراځي، خوبیا رانه غئ.

مونږ ته په باغ بالا هوټل کې محترم استاد سیاف صاحب وویل چې دوستم یو ناڅاپه روان شو، هغه هم داسې چې لومړی ئې له هوائي ډګره بلخ الوتکه والوزوله او بیا وروسته دده دسورلۍ الوتکه والوتله، ددې علت داو چې دوستم ته ویل شوي ؤ چې هوائي میدان ته په نږدې غونډیو باندې دسیاف له خوا اوه ستینګرونه ځای په ځای شوي دي او غواړي ستا الوتکه را وغورځوي...»

د اسلام آباد دتړون نه وروسته خبري کنفرانس منظر.

ما، چې تردې څو ورځې وروسته دمحترم استاد خبره «مزاري» صاحب ته وکړه هغه وویل چې« هو» داکار شوی ؤ ، دوستم ته خبر ورسید او دخپل سفر پای ئې لنډ او ناڅاپي کړ...»

ترکومه چې دهیواد دوضعې په لوری پوری اړه لري، متأسفانه هغه یو ویروونکی او وحشتناک منظر ښیي، خو ددې ټولو په منځ کې ځینې مثبتې نښې هم را ښکاره کیږي ، چې که خدای (ج) له هغو سره خپل رحمت او نصرت ملګري کړي، بې ځایه نه ده چې ووایو درواني ترږومي زړه به انشاء الله څیرې کیږي او دیوه ښه او کرار افغانستان په لوری به زموږ دمحروم ملت محرومي ارزوګانې دناامیدی له سیلۍ بچیږي.

شورای نظار و وداع با بنیاد گرائی

از آنروز ها که شورای نظار ظاهراً در چهار چوب مرام جمعیت اسلامی افغانستان پا به عرصه وجود نهاد درمورد ماهیت این تشکل جدید شایعات زیادی بر سر زبانها بود، بعضی ها به این نظر بودند که مسعود ازنام جمعیت اسلامی و ابراز وابستگی به آن بهره برداری سیاسی می نماید ولی درماهیت شورای نظار تنظیمی بایك ایدئولوژی جدا از جمعیت اسلامی است. البته هوا داران مسعود و شورای نظار بیشتر تاکید بر نقش نظامی شورای نظار داشتند و آنرا تشکلی به منظور وحدت و هماهنگی میان جبهات مجاهدین فرا تر ازوابستگی های تنظیمی بشمار می آوردند و یکسره منکر این مسئله بودند که مسعود با مرام جمعیت اسلامی از نظر فکری هماهنگی ندارد.

آنچه بیشتر این شایعات را قوت می بخشید آتش بس مسعود با روسها در دره پنجشیر بود که درنتیجهء آن مسعود فرصت یافت تاهمه توجه خود را متوجه گسترش نفوذ خود در مناطق سازد که در آنجا حزب اسلامی حضور نظامی داشت، آیا روسها عمداً به مسعود فرصت ندادند تابه تاسیس و گسترش شورای نظار بپردازد؟

مانع بزرگ برسره .راه مسعود حضور قوماندانان متعهد به اهداف انقلاب و جهاد در داخل شورای نظار بود، مسعود نمی توانست از این فرماندهان صرف نظر کند اکثر این قوماندانان از شمال افغانستان بخصوص از ولایت تخار بودند که برای بقای شورای نظار اهمیت حیاتی داشت، زیرا بعد از عدم موفقیت مسعود از نفوذ کامل در ولایت پروان و کاپیسا که به کابل نزدیك بودند مسعود نمی توانست خودرا فقط دریك ولسوالی محدود نگهدارد و به همین علت ولایت تخار برای مسعود اهمیت فراوان داشت.

امروز این مسئله کاملاً مشخص گردیده است که مسعود از قدرت قوماندانانی به اندیشه اسلامی در داخل شورای نظار ناراضی بود شخصیت های چون قاضی اسلام الدین استاد عبد الودود، داکتر حسین... که اگر می بودند مسعودهرگز جرئت ائتلاف باکمونیست ها رانمی کرد همان بود که طی یك پلان بسیار مرموز چنین شخصیت ها بوسیله یك قوماندان حزب اسلامی یعنی «ولید» هنگام بازگشت از جلسهٔ شورای نظار به شهادت رسیدند.

آنانیکه دست به این جنایت آلودند در حقیقت بایك تیر دونشان زدند ازیکطرف باشهادت این چهره ها میدان شورای نظار برای عناصر مشکوك ومجهول الهویه چون داکتر عبد الله پسر خاله (مزدك) داکتر عبد الرحمن و دیگران باز شد و ازجانب دیگر جرم این قتل بدوش حزب اسلامی انداخته شد تا به این ترتیب جنگ شورای نظار با حزب اسلامی نبرد بر حق یك مظلوم برای گرفتن انتقام از ظالم جلوه نماید.

سید جمال(ولید) بعد از این واقعه نتوانست از خود دفاع نماید و دستگیر گردید بدون اینکه قوماندانان دیگر حزب اسلامی درمنطقه ازجمله انجنیر بشیر شهادتیار نیرومند ترین قوماندان حزب در تخار به درخواست ولید برای کمك به وی وقعی بنهد،

انگیزه این جنایت هرچه بود بشکل یك راز سر بسته با ولید راهی دیار فراموشی شد ولی این نکته واضح بود که ولید هرگز یك قوماندان کاملاً مطیع حزب اسلامی نبود. کمك های بیدریغ حزب اسلامي به شهادتیار نه تنها در ولایت تخار بلکه در دیگر ولایات سمت شمال نیز قوماندانان حزب اسلامی را از حزب ناراض ساخته بود. آنها از این شکوه داشتند که شهادتیار مستحق این همه توجه و کمکی که به وی میشود نیست این نارضایتی درمیان قوماندانان حزب درتخار شدید تر بود.

با شهادت این عده در شورای نظار

دیگر کسی باقی نماند که جرئت مخالفت با تصامیم مسعود را داشته باشد واگر چنین کسانی هم بودند از تصامیم اساسی که در خفا اتخاذ میگردید بی خبر نگهداشته میشدند.

مسعود و یاران پرچمی وستمی اش در اردو مترصد فرصت بودند تا دست به اقدام بزنند وشکست کودتای تنی این فرصت را برای آنان فراهم آورد مسعود درمصاحبه باسندی گال بصراحت گفت که باکودتای تنی هواداران حزب اسلامی در اردو ضعیف شدند وفرصت برای ما مساعد شد تا دست به اقدام نظامی علیه نجیب بزنیم.

نقش دوگانه ئی که شورای نظار در طول دوران تاسیس خویش بازی کرد مهارت کار گردانان داخلی و خارجی آنرا بخوبی تشان میدهد ، مسعود باشورای نظار خویش ازیکطرف به مسلمانان همدرد با جهاد افغانستان خودرا یك فرمانده جمعیت اسلامی جلوه میداد که مسلمان، پابند به اصول است و هدفی جز استقرار حکومت اسلامی در افغانستان ندارد ولی در

منظور مسعود ازحکومت معتدل اسلامی کاملاً مشخص است حکومتی که فقط درنام خویش پسارند اسلامی داشته باشد ولی درماهیت یك حکومت لیبرال مورد خواست غرب باشد

برابر غربی ها ماهیت اصلی خویش را بروز میداد یعنی اینکه شورای نظار یك تنظیم مستقل ازجمعیت اسلامی از نظر مرام وایده بوده و با بنیادگرائی اسلامی رابطه ئی ندارد.

درطول دوران جهاد مسعود بامهارت خاصی توانست هم از کشورهای عربی کمك دریافت دارد و هم از کشورهای غربی، مؤسسات امدادی کشورهای اروپایی و امریکا قسمت اعظم ازبودجه خود را به کمك شورای نظار اختصاص دادند درحالیکه مسعود از فروش زمرد، پنجشیر نیز عواید سرشاری داشت.

مسعود باتوافق جبل السراج باکمونیست ها و حزب وحدت بازهم خواست نقش دوگانهء بازی کند. وی درین ائتلاف که بیشتر بر اساس گرایش های قومی و زبانی استوار بود خواست نقش یك قوت مصلح رابه شورای نظار اختصاص دهد به این معنی که دو نیروی ازدیدگاه وی پشتون در داخل شهر کابل یعنی اتحاد اسلامی و حزب اسلامی باید در قدم اول به پشت کمر بندهای امنیتی شهر رانده شوند ولی درین جنگ باید هزاره ها و ازبك ها سهم گیرند، شوارای نظار بعنوان یك قوت به اصطلاح تاجیك در نقش میانجی ظاهر گردد. ملیشه های ازبك به جنگ به حزب اسلامی پر داختند و حزب وحدت نیز سر انجام درگیرجنگ با اتحاد اسلامی گردید اما زرنگی اتحاد اسلامی درین بود که با انداختن خود به دامن شورای نظار، نقش میانجیگرانهء شورای نظار را در نظر حزب وحدت زیر سوال برد. حزب وحدت احساس کرد که مسعودبه یاران سابق خویش خیانت کرده است و همان بود که شورای نظار باحزب وحدت نیز درگیر جنگ گردید.

غرب آرزو داشت که مسعود درین مرحله نه در نقش یك نیروی جنگ طلب بلکه در چهره یك میانجی مصلح ووحدت آورنده میان جناحهای متخاصم نقش بازی کند تا به این وسیله مردم به وی به چهره یك ناجی کشور از مصیبت جنگ ونا امنی بنگرند ولی این امید غرب به یأس مبدل گردید.

مجاهدین عرب که درطول دوران جهاد در نبرد علیه روسها کارنامه های درخشان از خود بیادگار نهادند اکنون آماج بیشترین کینهء مسعود اند، سفر اخیر ربانی به مصر جز ازتوطئه علیه تحریك اسلامی در سراسر جهان وخوشرقصی به نفع استعمار غرب است.

اکنون مسعود فقط یك راه در جلو دارد که بتواند توجه غرب را بسوی خود جلب نماید و آن اینکه نقاب دروغین بنیاد گرایی راکه برای فریب مجاهدین و مسلمانان سراسر جهان به چهره زده بود از چهره بر دارد و علنا اعلام دارد که وی نه یك بنیاد گرا بلکه تنها کسی که میتواند جلو بنیاد گرائی را در افغانستان بگیرد و خطری راکه از این ناحیه منطقه راتهدید می کند مهار نماید، در مصاحبه باهفته نامه کابل(شماره ۲۷ سنبله۱۳۷۲) می گوید:

« این عقیده ماست که ما طرفدار یك حکومت اسلامی هستیم، حکومت اسلامی معتدل، حکومت اسلامی که از طریق مردم بیاید و این هم به خیر افغانستان و هم به خیر کشورهای همسایه و هم به خیر همه است. جلوگیری از افراطی گرائی امکان ندارد که توسط زور صورت بگیرد زیراهرقدرسخت گیری شود همان قدر

شدت پیدامیکند، بهترین طریق جلوگیری از افراطی گرائی موجودیت یك حکومت معتدل اسلامی است که اساس قانونی داشته و ازطرف مردم انتخاب شده باشد زیرا با حکومت های دست نشانده بیرونی نمیتوان جلو افراطی گرائی راگرفت ولو هر قدر پول بدهد جلوگیری موقت خواهد بود. مانند حکومت الجزایر میلونها دالر دیگر هم اگر بدهید حکومت کامیاب نخواهد شد و اوضاع روز بروز خراب ترشده میرود.

منظور مسعود ازحکومت معتدل اسلامی کاملاً مشخص است حکومتی که فقط درنام خویش پساوند اسلامی داشته باشد ولی درماهیت یك حکومت لیبرال مورد خواست غرب باشد، اگر بعضی از قوانین اسلامی هم برای فریب ملت تطبیق میشود باید قوانینی باشد که غرب را ناراحت نسازد. من نمیدانم مسعود اسلام معتدل خودرا با فرمان صریح قرآن چگونه وفق خواهد داد که می فرماید(یا ایها الذین آمنوا ادخلوا فی السلم الکافة)

مسعود فقط در زبان مخالف باتحریك های اسلامی نیست وی برای خشنودی غرب گامهای عملی نیز درین زمینه برداشته است. دستگیری جمعی از برادران مجاهد الجزایری که اینك ماههاست در زندان وی بسر می برند کاملاً ماهیت مسعود ویاران وی را بر ملا می سازد مجاهدین عرب که درطول دوران جهاد در نبرد علیه روسها کارنامه های درخشان از خود بیادگار نهادند اکنون آماج بیشترین کینهء مسعود اند، سفر اخیر ربانی به مصر جز ازتوطئه علیه تحریك اسلامی در سراسر جهان وخوشرقصی به نفع استعمار غرب است.

استعمار در کشورهای عقب مانده با استفاده از ضعف بینش سیاسی ملت برای آنان چهره های را از میان خود آنان برجسته می سازد، این چهره ها که درماهیت فقط اجراکننده اوامر استعمار اند چنان بامهارت تعبیه می شوند که ملت کمتر گمان سؤ بر آنان می برد، اشاره نی به بعضی از این چهره ها در جهان اسلام کافیست تا مارا به عمق این توطئه آشنا سازد:

مصر در دههء پنجاه علیه استعمار قیام کرد تحریك اسلامی، پیشتاز این قیام بود که سر انجام نظام شاهی را در مصر بر انداخت در طول این مبارزه جمال عبد الناصر بعنوان یك چهره ضد استعمار قد علم کرد که در ابتدا خود را یك مسلمان متعهد قلمداد میکرد ولی همینکه قدرت یافت به سرکوب مسلمانان پرداخت و برای امحای تحریك اسلامی در سراسر جهان عرب نشنلیزم عربی را عنوان کرد. بعد از وی سادات نیز به همین راه رفت، سادات نیز ازکسانی بودکه از اردوی مصر اخراج گردیده و چندین بار بزندان افتاده بود زیرا زندانی شدن برای کسب چهره انقلابی در میان مردم لازم است و همین شخص بعد ها رئیس جمهور مصر شد.

در تونس نیز در دهه ۳۰ تحریك اسلامی از نفوذ و قدرت گسترده بر خوردار بود، مردم تونس تحت پرچم اسلام علیه استعمارگرد آمدند اما سرانجام شخصی بنام (حبیب بورقیبه) درین کشور بقدرت رسید که مدعی برقراری اسلام معتدل بود. وی مدعی استقرار برادری، برابری وعدالت در کشور بود ولی آرزوی مردم تونس برای برقراری یك نظام اسلامی به یأس مبدل گردید.در الجزایر مبارزهء ملت علیه استعمار فرانسه جهاد اسلامی بود، مسلمانان بودند که پشت استعمار فرانسه راشکستند، سر انجام قدرت به کسی رسید که در نبرد علیه استعمار فرانسه نقش داشت هواری بومیدین باچهره در ظاهر مبارز خویش الجزایر بعد از استقلال را به همان راهی برد که فرانسه استعمار گر می خواست.

درمراکش در دهه پنجاه نیز وضع به همین گونه بود، مسلمانان قیام کردند که برای جلوگیری از نفوذ آنان در میان مردم استعمار گرایش های نشنلستی را دامن زد تابه این وسیله ملت را متفرق سازد، سرانجام ملك حسن قدم جلو نهاد و بجای نظام اسلامی نظام سلطنتی درین کشور برقرار گردید.

نکته قابل دقت و درخور تأمل درین رابطه اینست که در هرکشوری که تحریك اسلامی در آستانه پیروزی قرار گرفته است استعمارگران برای مقابله با آن از حربه نشنلیزم سود جسته اند، در افغانستان نیز عین پروسه درجریان است، وسایل مهیاست ، چهره ازقبل ساخته شد با نقابی از جهاد و مبارزه ، پارچه پارچه کردن ملت بنام قومیت و زبان ، اسلام معتدل....

هدف چیست؟ جلوگیری از استقرار حکومت اسلامی در افغانستان.

نکته قابل دقت و درخور تأمل درین رابطه اینست که در هرکشوری که تحریك اسلامی در آستانه پیروزی قرار گرفته است استعمارگران برای مقابله با آن از حربه نشنلیزم سود جسته اند، در افغانستان نیز عین پروسه درجریان است

کیدای شی مسعود دی خواته باوزنه سری وی خو په اصولی او شرعی لحاظ مرجع استاد ربانی دی

ناسونالیزم دیوه احساس په توگه مطرح کیدای شی خودیوه مکتب او سیستم په توگه نه.

که استاد ربانی ، حکمتیار ، سیاف، مولوی محمدی اومولوی خالص ترخپل څنگ ونلری ځای به یی په ناروا خلکو ډکوی اوکه حکمتیار، استاد ربانی ، سیاف، مولوی محمدی اومولوی خالص خپل اړخ ته ونه دروی ځای به یی نامطلوب کسان ډکوی.

گرانو لوستونکو

په لاندې کرښو کې هغه مرکه لولئ چې دافغانستان داسلامي اتحاد مشر محترم استاد عبدالرب رسول سياف دږیٰ دمیاشتي په ۲۲ مه نیټه دکابل په باغ بالا هوټل کی دمحمد نذیر «بشارت» او «حامد» سره کړی ده.

پوښتنه: محترم استاد! تقریبا دوه میاشتی مخکی تاسی له موږ سره په کاریز میر کی یوه مرکه درلوده، هلته تاسی دهیواد دموثرو اومهمو سیاسی قوتونو ترمینځ دپخولاتوب دپروسی او په مجموع کی په افغانستان کی دتفاهم دعملیی دپرمختگ په رابطه خوشبینی درلوده، که وواياست اوس ستاسی خوشبینی زیاته شوی اوکه کمه شوی اود زیاتوب یاکمښت دلایل موڅه دی؟

حواب:

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله وصلوة والسلام علی سیدنا رسول الله وعلی آله و صحبه ....

امابعد:

زما خوشبینی پدی رابطه ورځ په ورځ مخ په زیاتیدو ده او ددی تر اړخ دابايد ووايم چې دادومره دخوشبینی موضوع نده لکه دیوی وجیبی اومسؤلیت مسئله چې ده، که شرایط مساعد وی اوکه نامساعد وی، او که زمینه برابره وی که برابره نه وی، مونږ پرته له تفاهم نه بله لار نه وينو، جنگ او دوسلی استعمال دحل لاری ندی، نو دازمونږ مسؤلیت دی، حتی خدای مه کړه که چیری دتفاهم احتمالات په ظاهر کی کوم وخت بالکل ضعیف هم شی، بیاهم دازمونږ مسؤلیت دی چې رفع یی کړو، مونږ باید په مسلسل ډول پدی لار کی کوشش وکړو، چې داخنډونه ، مشکلات اوموانع دتفاهم او په خپل مینځ کی دورور گلوی دلاری او دوروړگلوی په فضا کی سره حل شی، او څومره چې زه معلومات لرم او حدس وهم، فعلاً دنیک تفاهم لپاره زمینه نسبت پخوا ته زیاته مساعده ده. له یوی خوا دصدارت دفتر بالفعل کار شروع کړی ، دلته په حزب پوری مربوط وروڼه په کابل کی اوسیږی ، ددوی لپاره ددولت دنورو مسؤلینو سره دناستی ولاړی زمینه ظروف او شرایط زیات مساعد دی، اوله بلی خوا نه څومره چې وخت تیریږی همغومره ضرورت دتفاهم زیات محسوسیږی. او څومره چې ددښمنانو، توطئې اودسیسی زیاتیږی همغومره به زمونږ دمسلمانو وروڼو په سرکی دافکر راژوندی کیږی چې په تنهایی سره دتوطئو مقابله نشو کولای، نو راځی چې په گډه سره کښینو او په گډه سره خپل کور جوړ کړو اوددښمنانو مقابلی ته ځان په گډه سره چمتو کړو.

پوښتنه: استاده! تاسی دجگړې دمخنیوی، او دسولی اوتفاهم په پروسی باندی تینگار وکړ او امید موښکاره کړ، مونږ همدا اوس دکابل گارنیزون دقوماندان بابه جان یوه مرکه لوسته، هغه ویلی چې مونږ به دکابل کمربندونه ترچهلستون او دریمی کارتې پوری پراخوو ، پدی لارکی که هر څوک زمونږ مقابله کوی له هغوی سره به جگړه کوو، اوهمداراز هغه ویلی دی چې په جنوبی استقامت کی حزب اسلامی جنگی تدابیر نیسی، دغه ډول څرگندنی، اودکابل رادیو اوتلویزیون، تبلیغات داسی ښیی، چی

داعتماد فضا لکه څنګه چی تاسی خوشبین یاست وجود نلری، تاسی زما ددی خبری سره څومره موافق یاست؟

ځواب: کوم منفی تبلیغات چی تبادله کیږی، دا زمونږ لپاره دتأئید وړ تبلیغات ندی په لهجه کی که دکابل تلویزیون له خوا تغیر راغلی ، یادپیام آزادی په تلویزیون کی بدلون راغلی، دغه لهجه نه یوازی زه بلکه ددی هیواد مخلص او سوله غوښتونکی مسلمانان نه خوښوی، مونږ وایو چی زمونږ نشرات باید همیشه دروغی جوړی او سولی په لور دعوت وچلوی، نه داچی دپارګونکو تبلیغاتو په رابطه کار وکړی، څومره چی ماهم محسوسه کړی ده په خبرو کی څه پارونکی مطالب اورم له دی خوانه هم له هغی خوانه هم، خو مونږ پدی هڅه کی یو چی ددی مخه ونیسو ، دغه په ګټه دوطن او په ګټه دملك اوهیواد نه بولو، دا چی بابه جان څه ویلی دی زه دهغه دخبرو په رابطه اصلاً نه غواړم تبصره وکړم، هغه ځان ته سړی دی، اوزه وایم چی داکار باید مونږ جوړ کړو، او داکار باید داسی جوړ کړو چی دنورو خلکو لپاره دتبصری زمینه پکی پاتی نشی، او دګوتی وهلو زمینه ورته مساعده نشی، که چیری مخالفت دوام وکړی، دمخالفت بچیان به هر چیری ګوتی وهنی لاپسی زیاتی کړی، نو زه بیا پدی باندی ټینګار کوم چی هرڅه مو چی په وس کی دی ژر تر ژره باید مخالفتونه سره ختم کړو، مشکلات لری کړو، ترڅو دهغو خلکو دپارونکو اعمالو مخه و نیسو کوم چی دغه اختلاف دهغوی لپاره دژوند عنصر بلل کیږی. او دهغی لپاره دژوند اساسی او حیاتی ماده بلل کیږی، نوځکه زه پدی خبره باندی ټینګار لرم.

پوښتنه: تاسی او مولوی صاحب محمد نبی ددولت درئیس اوصدر اعظم ترمینځ دنږدی والی او شخصاً ددوی دواړو ترمینځ دصلاحیتونو دویش په هکله کار پیل کړی ؤ که تاسی مونږ ته دامعلومات راکړی چی دامسئله ترکومه ځایه پرمخ ولاړه او څومره ګامونه پورته شول؟

ځواب: پدی رابطه مونږ ډیر کار کړی دی، چی درئیس دولت او صدر اعظم ترمینځ نږدی تفاهم موجود وی. دتعاون او همکاری زمینه مساعده شی، دامونږ دملك دچارو دسمون لپاره یو ضروری کار بولو، او په همدی خاطر مونږ په ډیری بیړی سره ، پدی رابطه کار شروع کړی وو چی دغه زمینه مساعده شی ، نوزمونږ کارونه تر اوسه پوری ښه روان دی، نتائج یی مثبت دی، اومونږ ورته زیات امیدوار یو، او داچی باید اجرأت قانونی بڼه پیداکړی ، زمونږ ژوند قانونی بڼه پیداکړی، داهم یوه ضروری او بنیادی خبره ده ، پدی رابطه هم ورونږ څه زیات کار کړی دی، او امیدوار یو چی ددی کارونو نتیجی ژر تر ژره میدان ته راووزی، او زمونږ ولس او زمونږ دولت او حکومت له هغی نه ګټه واخلی او بهرمند شی.

پوښتنه: استاده! که وویل شی چی ددولت رئیس اوصدراعظم دی دواړه استعفی وکړی، اود دواړو پرځای دی دپاکستان دتجربی دتکرار په توګه یو دریم داسی څوك رامنځ ته شی چی هغه وکړای شی په افغانستان کی دټولو قوتونو تر مینځ داعتماد دایجاد لپاره کار وکړی ، او یوی قانونی مجراته افغانستان واچوی، تاسی لدی نظر سره څومره موافق یاست؟

ځواب: اول خومتأسفانه چی مونږ یو واحد مشترك، متفق علیه او په اختلافاتو کی بی طرفه پوځ چی یوازی داسلام او وطن غم ور سره وی نلرو چی هغه داختلافاتو دشدت او وحدت په وخت کی دملك دامنیت اواستقرار دساتنی په خاطر څه تصامیم ونیسی او څه مناسب اقدامات وکړی، که مودغسی یو پوځ درلودای ، زمونږ حالت به تر دغه سرحده نه رسیدای، دوهمه خبره داده چی له ټوکونه دی تلی وی مونږ داپیشنهاد ځکه نه تأئیدوو چی داخلك داکار نه کوی «تبسم» خوزه وایم چی همدوی دی وی، ددولت په ریاست او صدارت کی دی زمونږ همدا دواړه ورونه وی، مونږ به دسپاهیانو او عسکرو په څیر داسلام او وطن خدمت ته ددوی تر قوماندی لاندی چمتویو خو دوی دی دخدای په خاطر، په مسلمانانو، پدی جهاداو پدی ملك زړه وخوږوی، خپل مینځ کی دی سره نږدی شی، مشکلات دی حل کړی، ځانونه او ددی جهاد نور بچیان دی سره مطمئن کړی، مونږ همدوی په سر او سترګو منلی

> **متاسفانه چی مونږ یو واحد مشترك، متفق علیه او په اختلافاتو کی بی طرفه پوځ چی یوازی داسلام او وطن غم ور سره وی نلرو چی هغه داختلافاتو دشدت او وحدت په وخت کی دملك دامنیت اواستقرار دساتنی په خاطر څه تصامیم ونیسی او څه مناسب اقدامات وکړی، که مودغسی یو پوځ درلودای ، زمونږ حالت به تر دغه سرحده نه رسیدای**

دی، نن یی هم منو، سبایی هم منو، په دوی کی چی نه منو، تنها اوتنها ددوی شخړې او اختلافات دی چی نه یی منو، که نه نور ددوی په رابطه له مونږ سره څه اشکال اوڅه خاص سوال موجود ندی.

سوال: استاد محترم گفته می شود که تشدید بی امنیتی در شهرکابل ونقل وانتقالات نظامی دربرخی نقاط احتمالات وقوع یك جنگ را بسیار زیاد بالا می برد. ازنظر شما، احتمال یك جنگ درآینده قریب چه اندازه وجود دارد؟

جواب: ماجنگ را بدون درنظر داشت اینکه که حق به جانب است که نیست، درگیری بین مجاهدین را محکوم می کنیم، اینرا به خیر و به نفع این ملت نمی دانیم، و در اطراف متحارب ماکسی را زیانمند وخساره مند می دانیم که رغبت بیشتر به جنگ دارد، حضرت پیامبر(ص) حتی جنگی ماندن بیش از سه روز را بین مسلمانان حرام گفته است، چه رسد به اینکه در برابر همدیگر توپ، شمشیر وتفنگ را استعمال کنیم و گفته که برای مسلمانی روانیست که بیشتر از سه روز برادر مسلمان خود را ترک بگوید، ویا او جنگی باشد، و دربین این دو بهترش آن است که اول به سلام شروع کند، دوباره سخن را آغاز نماید.

اگر آمادگی های جنگی هم گرفته میشود، ازاین طرف باشد یا از آن طرف، نتیجه آن را دشمن دورمی کند، هیبت و حیثیت مجاهدین ختم میشود، شهرت مجاهد وجهاد خراب می شود، وزمینه برای توطئه ها و موامرات دشمن بیشتر مساعد می گردد، صدای من به صفت یك مسلمان، یك افغان ویکی از خدمتگاران این جهاد به همه اینست که جنگ به مصلحت هیچ یك از اطراف نخواهد بود، و برنده هیچ یك از اطراف متحارب نخواهد بود، برنده دشمنان در کمین نشسته خواهند بود. این را باید همه بشنوند، وبه عقیده ما نتیجه جز این چیزی دیگری نخواهد بود.

سوال: استاد محترم در طول (۱۵) ماه گذشته ملت ما شاهد تشکیل هیأت های زیاد مصلحتی وصلح جویانه بودند، که آنها می خواستند وساطت بکنند و از بروز جنگ جلوگیری بکنند، ولی اکثر آنان نتوانستند موفق باشند عده از صاحب نظران متعقداند که تعداد زیادی از کسانی که این ابتکار به اصطلاح صلح خواهی را براه انداختند آنها در اصل در صدد کسب وجاهت سیاسی بودند، می خواستند در این جامعه مطرح شوند، در این اواخر بازهم تلاش های صلح جویانه براه انداخته شده که در این قسمت بسیار زیاد ازمولوی صاحب محمد نبی و از شما نام برده می شود، شما لطفاً بگوئید که در این تلاش ها چه رولی دارید و تاحال چه نتایجی مشخصی بر آن مرتب شده و اگر خدای ناخواسته جنگی دربگیرد ویا شما احتمال بدهید که مثلاً فردا جنگی صورت می گیرد، شما علاوه بر اینکه از طرفین هیچ کدام را برحق نمی دانید عملاً بخاطر جلوگیری از بروز جنگ چه اقدامی خواهید کرد؟

جواب: اخلاص وعدم اخلاص میانجی ها و صلح جوها در نتایج اعمال شان باید جستجو شود، اولاً دعای ما اینست که خداوند به همه اخلاص نصیب بگرداند، این قاعده است وتوسط قران به صراحت بیان شده که (ان یرید الاصلاحاً ، یوفق الله بینهما) حتی در مشاکل فامیلی که وقتی حکم می نشیند خداوند(ج) درمورد آنها می فرماید(ان یرید الاصلاحاً، یوفق الله بینهما)اگر حکم ها براستی و به اخلاص وبه صداقت اصلاح رابخواهند، خداوند بین دوطرف متخاصم یامختلف اصلاح رابمیان می آورد،اگر تلاش ها برای صلح مخلصانه باشد، بخاطر خدا باشد، نتایج حتما به آن مرتب می شود، خداوند کار و بار و گامها و قدم های ماو شما را هم مخلصانه بگرداند.

به نظر من اگر کار را درمورد جلوگیری از وقوع جنگ ها سریعتروصادقانه تر بسازیم انشاء الله که جلو جنگ ها گرفته میشود. ماهرچه میتوانیم باید قبل ازوقوع جنگ انجام دهیم، بعد از وقوع جنگ تلاش شاید آنقدر سودی نخواهد بخشید، و این به تنهایی ازطرف هیأت های صلح شده نمی تواند. تا اینکه هردو جانب هم صادقانه همکاری نکند در این مورد ماکوشش ماروان است و امیدوارهم زیاد هستیم که جنگی اقع نشود، ولی بخاطر اینکه مابیشتر مطمئن شویم، وضمانت نتایج نیک کار های مابیشتر شود. تقاضای ما از همه اطراف همین است تا در این رابطه باما تعاون وهمکاری صادقانه و مخلصانه نمایند. و من بازهم گفته قبلی خودرا تکرار می کنم که برنده کسیست که احتمالات جنگ را کم می سازد و رغبت

برنده کسیست که احتمالات جنگ را کم می سازد و رغبت به جنگ از خود نشان نمی هد وزیانمن و خساره مند کسی خواهد بود که رغبت بیشتر به جنگ نشان می دهد و می خواهد عوض تفاهم کار ها از طریق جنگ حل وفصل شود.

به جنگ از خود نشان نمی هد وزیانمن و خساره مند کسی خواهد بود که رغبت بیشتر به جنگ نشان می دهد و می خواهد عوض تفاهم کار ها از طریق جنگ حل وفصل شود.

مابه این عقیده هستیم و گمان می کنیم که این عقیده درست خواهد بود.

پوښتنه: استاد، انجنیر صاحب حکمتیار دجلال آباد له تړون نه دمقابل لوری دتخلف په باب څه دلایل لری، مختصر یو دوه زه تاسی ته وایم، یوداچی هغه وایی مونږ ته دصدارت مانۍ له وسله والو قطعاتو څخه نده تخلیه شوی، دپیسو ویش او توزیع دقانونی مجراو له لاری نه کیږی، او ددولت رئیس حتی په عادی مقرریو کی هم مداخله کوی، کوم کسان چی دصدر اعظم له خوا توظیف شوی دی، دهغوی له دریو څلورو څخه[مرشتې] دزیاتو نورو منظوری تر اوسه رد شوی ده او هغه درسمی مامورینو په حیث ددولت درئیس له خوا ندی منل شوی، محترم استاد ربانی دفرقو او پوځی واحدونو په جوړولو بوخت دی. او همدارنگه وایی چی رادیو تلویزیون دحکومت او صدر اعظم پر خلاف په تبلیغاتو بوخت دی، ددی ترڅنگ څه نور دلایل هم لری تاسی پدی دلایلو کی څومره وزن وینی او څومره یی ددی وړ بولی چی واقعاً مقابل لوری کمه علاقه لری چی دجلال آباد معاهده تطبیق شی؟

ځواب: زه خپله ددی په عوض چی پدی وغږیږم چی دادلایل څومره موجه دی یاڅومره ندی، غواړم چی پدی رابطه خبری و کړم چی دا انتقادات او ملاحظات باید په کوم شکل او په کوم صورت مطرح شی، پدی کی شك نشته چی خلاوی په دواړو خواو کی موجودی دی، مشکلات اوکمبودی ډیری زیاتی دی، لدی نه هیڅ څوك سترگی نشی پټولی، خوماته یی لاره دمطرح کیدو دغه نه ښکاری، چی درادیو گانو، تلویزیونونو او اخبارو له لاری یو بل پری پوه او خبر کړو، یا یی له یوبل سره مطرح کړو بلکه سمه او مناسبه لار یی ماته داښکاری، چی رئیس دولت او صدر اعظم دی خپل مینځ کی سره ناست وای، دامشکلات یی دانتقاد او دیوبل دتوهین او تحقیر په شکل نه، بلکه پداسی شکل مطرح کړی وای چی دغه زمونږ اوتاسی پرابلمونه اومشکلات دی، راځی چی په گډه یی سره حل کړو، اوپه یو ډول ځان تری وباسو، یو حدیث شریف دی چی که چاغوښتل یوه سلطان یا امیر ته نصیحت وکړی، وایی دادی په جهر او علنی ډول نه ورته وایی، بلکه له لاسه دی ونیسی او په یوه گوښه کی یی دی پوه کړی، که یی پر هغی باندی عمل وکړ نو (فبها والمطلوب) اوکه یی عمل ونکړ نو حد اقل خپل مسؤلیت او وجیبه به یی ادا کړی وی، دایوه خبره ه، بله خبره داده چی دا لهجه د انتقاد کله کله نظر ظروفو او حالاتو ته خپله کومه انتباه چی مقابل لوری ته ورکوی، په هغی کی تغیر او تفاوت راولی، که ته یو چاته دخلکو په مخ کی دا غږ وکړې چی ای پلانیه ته داسی بر بر غړیږی، زوی دی هلته قمار وهی، ولو که دهغه زوی قمار باز هم وی خو دالهجه هغه ته داسی انتباه ور کوی چی دایی د اصلاح په خاطر نه بلکه ددی په خاطر یی ویلی چی دخلکو په مخ کی می لوڅ کړی او تو هین می کړی، او که یی له لاسه ونیسی او پټ ور سره کینی او ورته ووایی چی ستا ډیر نیك شهرت دی، دروند نوم او دروند حیثیت لری، که کوشش وکړی چی دا زوی دی دا ستا حیثیت او شخصیت په نظر کی ونیسی هماغسی درنده ناسته ولاړه وکړی، او پټ ورته دا ووایی چی له بی ځایه خلکو سره ناسته ولاړه و نکړی. نه یوازی داچی هغه به دا ځان ته تحقیر او توهین نه گڼی، بلکی فکر به وکړی چی دا زما دوست دی، لکه پیغمبر (ص) چی ویلی مسلمان دمسلمان آینه دی، ماته یی په پټه زما حالت را وښود چی زه هغه اصلاح کړم، اوس تاسی گوری پدی تعبیر د پیغمبر (ص) کی ډیر دقت ده چی مسلمان دمسلمان آینه ده، دا آینه تنها تاته راز وایی بل چاته یی نه افشاء کوی، ماڅو څو ځلی دمصالحی له وروںو سره هم دا خبره کړی، چی که داسی زمینی مساعدی شی، چی وروڼه خپل انتقادات اوملاحظی په خاصو مجالسو کی په اصلاحی او دجوړولو په لهجه مطرح کړی، زه پدی یقین لرم چی دی ته به ضرورت پیدا نشی چی له یوبل څخه په رادیو گانو او تلویزیونونو کی شکایت وکړی. ځکه هلته به هر یو دا فکر کوی چی دا زما خیر غواړی هغه بل به هم فکر کوی چی دا زما خیر غواړی او له یوبل سره به خپل مشکل هم مطرح کولای شی.

تاسو به پر ما یو انتقاد لری که یی درادیو له لاری راته وایی زه به یی سمدستی ځواب درته ووایم او که یی په خاصه توگه را سره مطرح کړی کیدای شی له ماسره داسی دلایل وی چی ته پری قانع شی، چی دا انتقاد خو وو خودلته مشکلات اومعذرتونه موجود وو، نو زما هیله، غوښتنه او آرزو له دواړو لوریو څخه داده چی انتقادات او ملاحظات یو پر بل باندی په خپل مینځی مجالسو کی مطرح کړی، او دغسی درادیوگانو او تلویزیونونو له لاری ددی مطرح کیدل پرته لدی چی دښمنی، عداوتونه او مشکلات لا زیات وپاروی بله نتیجه پری مرتبه نده، اوکه په خپل مینځ کی

کښېنې زه پدې یقین لرم چې ۵۰. ۶۰. ۷۰ په سلو کې به دامشکلات په گډه سره حل کړي او داچې که مونږ ووایو چې دلته مشکلات نشته، کمبودی نشته، مونږ اوتاسې ټولو کې کمبودی شته، مشکلات شته، نیمگړتیاوی شته د انتقاد او ملاحظاتو ځایونه زښته زیات دی، خو بهتره داده چې هم دخپلو پرده وکړو، پدې کې مو عزت هم ده، په گډه سره کښېنو دغه کمبودی او دغه نیمگړتیاوی په گډه سره پوره کړو او حل یې کړو.

پوښتنه: کوم قیادتونه چې په حکومتي او دولتي چارو کې راځي، طبیعي ده چې دهغوی څه رسمي او سیاسي مجبوریتونه او محدودیتونه دانه ایجابوي چه دوی دي دتحریکي او انقلابي نظریاتو او مواضعو سمه نمایندگي و کړي ، له څېنو کسانو سره داسې تحلیل ده چې تاسې غواړی ددواړو قوتونو ترمینځ له یوې خوامینځگړیتوب وکړی او له بلې خوا دبې طرفي موضع بیرته خپله کړی، او اصلا غواړی دیوه مستقل داسې قوت په حیث چې پر سیاست ئې زیات تحریکي او انقلابي رنگ غالب وی، تبارز وکړی، لدې تحلیل سره تاسې څومره موافق یاست!؟

ځواب: زه به په ډېره مختصره توگه درته ووایم چې انشاء الله مونږ دحق غوښتونکي یو، او دحق ملاتړ کوو او غواړو پدې ملك کې داسلام او مسلمانانو لپاره دیوه اسلامي نظام تر سیوری لاندې خدمت وشي، او هغسې یوه نمونوی جامعه دلته جوړه شي، چې خلك دهغې په غیږ کې ژوند وکړی دغو مقصدونو ته مونږ غیر لدې چې ددغو مختلفو جهادی ځواکونو ترمینځ دجوړی روغې له لارې ورسیږو بله لاره ورته نه وینو ، قطع نظر لدې نه چې دلته دامطرح وی چه دغه موقف انقلابي دی که نه، دغه موقف تحریکي ده که نه، زه وایم چې زمونږ او ستاسې په مخ کې یو مقصد او یو هدف دی، دغې غایې اومقصد ته داختلاف او کشمکشونو که مسلح وی یا غیر مسلح له لارې نشو رسیدلای، نو هرمسلمان چه هغه ضمیراً ، دیناً، عقیدتاً دولس پدې اوسنې حالت باندې قانع نه وی او غواړی چې دجهاد اهداف، مقاصد او ارمانونه تر سره شي، هغوی ټول باید دی ته خپلې مټې بدوهي، چه داجهادی قوتونه سره یو ځای کړی او ددوی ترمینځ تقریب او نژدیوالی راولي. ترڅو مونږ وشو کولای هغه خپل مقصد او خپل هدف ته ورسیږو اوکه مونږ هم داسې حالت غوره کړو چې ددې اختلاف اطراف یا اجزاء نوروپاروی اویایې تشویق کړی، نه تنها چې خپله دنیا او دخپل ولس دنیابه مو خرابه کړی وی، بلکه دخپل جهاد او خپل آخرت اهداف، مقاصد او ارمانونه به موهم متضرر کړي وی، له ماسره خپل تشخیص دادی، چه څومره وس ولرم زه به یې په همدې لار کې په کار واچوم چې دی خلکو په مینځ کې نژدی والی راشی ، اوصمیمیت او دوستي پیدا شي، داتنها پدې خاطر نه چې پدې ولس مو زړه خوږیږی یا پدې مختلفو جهتونو مو زړه خوږیږی، بلکه پدې خاطر چې دولس تر اړخه مو په خپل دنیا او اخرت باندې هم زړه خوږیږی. ځکه که چیرې داوضعه دوام وکړی، دنیا په دغسې بد حالت کې مخ په تیریدو ده او آخرت به مو هم خراب وی، او دهغو اهدافو اومقاصدو لپاره موچې داتکالیف گاللي وو، هغه به هم ټول ضایع شي، نو مونږ پرته له داسې یوه موقف څخه بل داسې منطقي اومعقول منطق نه وینو چې له هغې سره مونږ ځان عیار کړو.

پوښتنه: داسې معلومیږی چې دی خواته اساسي قوت له محترم احمد شاه مسعود صاحب سره دی، او زیاتره مبصرین پدې معتقد دی چې ترڅو مسعود صاحب په مسایلو، تصمیمونو او پریکړو باندې قانع شوی نه وی، دمسایلو معقول حل نه راوزی، اوتیرو حالاتو هم دا ښودلې چې استاد رباني صاحب دهغه دتصامیمو، ارادو او قوتونو څخه بشپړه نمایندگي نشي کولای، تاسې ددې مسایلو د حل لاره څه ډول گوری، پداسې حال کې چې ظاهراً دواړه ځانونه دیوه قوت نمایندگان گڼې ، خو تصامیم او مصالح او عملا ئې قوتونه بیل دی ، ددې ستونزې دحل لاره به څه وی؟

ځواب: مونږ خو استاد ددولت درئیس په حیث پیژنو، او له دغه جهت سره که خبری هم کوو مخامخ یې استاد سره کوو، او استاد دمشر او ددولت درئیس په صفت او په عین حال کې دافغانستان د اسلامي جمعیت، دپخوانی رهبر په حیث، مونږ خوپدغه خواکې خبری لده سره کوو داچې انجنیر مسعود به داستاد تر اړخ څومره مؤثریت ولری، دهغو خبربه داستاد لپاره څومره درنښت ولری، دا جلا موضوع ده، کیدای شي په جمله دی جهادی شخصیتونو کې چې دلته له استاد سره ولاړ دی مسعود ممتاز او باوزنه سړی وی، خو مونږ چې په شرعي او اصولي لحاظ چې کومه خبر مطرح کوو، دلته له استاد سره یې مطرح کوو او رسمي مرجع مونږ دی بولو، دی به طبعاًله خپلو ملگرو سره مشوری کوی، او دهغوی نظریات به اخلي، او دملگرو نظریات او ارابه هم دهغوی دقوت په پام کې نیولو سره دده لپاره متفاوت وی ، ولې زمونږ لپاره ممثل او دخبری سر استاد

ښکاری ، راغلو دی ته چی ټول وروڼه او فرد فرد پدی خوا او په هغه خوا کی باید په یوه سوله ایزه فضا او په یوه سوله ایز حل باندی قانع او اوسی، داضرورت مونږ دی ته اړباسی چه له هر مؤثر فرد سره خبری وکړو.

که دلته داستاد په شااو خواکی دی او که هلته دانجنیر صاحب په شا او خواکی دی ، باید له ټولو سره خبره مطرح شی،

> کیدای شی په جمله دی جهادی شخصیتونو کی چی دلته له استاد سره ولاړ دی مسعود ممتاز او باوزنه سړی دی، خو مونږ چی په شرعی او اصولی لحاظ چی کومه خبر مطرح کوو، دلته له استاد سره یی مطرح کوو او رسمی مرجع مونږ دی بولو

او مونږ پدی باندی هم خبر کړی وه، چی کوم وخت ، دانجنیر صاحب حکمتیار او انجنیر صاحب مسعود ترمینځۀ دناستی ولاړی زمینه مساعده شی، اوکه څه دوره او غبار په زړونوکی موجود وی دارفع شی، او ددوی ناسته زه نه یوازی چی ددی مشکلاتو د حل په لار کی یومهم اومثبت گام بولم، بلکه ددور مسلمانو ورونو په حیث هم ددوی ترمینځ باید کینه او کدورت موجود نه وی ، اوکه خدای نا خواسته موجود وی، هغه باید رفع شی. اما دفیصلی او قرار په حیث مونږ ته داخبره داسی مطرح ده چی صاحب دقرار دفیصلی استاد ربانی دی ، چون دی ددولت رئیس دی ؟ مونږ یی دفیصلی او قرار صاحب بولو.

سوال : استادمحترم، همیشه صحبت می شود از اینکه اختلاف وجود دارد، و اختلاف عامل این همه بد بختی ها و مشکلات است، سوال ما اینست که اگر شما بصورت مشخص بفرمائید که این اختلاف و اختلافات عمدتاً بین چه عناصری ، چه جناحها یا چه اشخاص وجود دارد،مثلا نظری وجود دارد که مشکل اصلی اختلاف است بین محترم حکمتیار و انجنیر احمد شاه مسعود آمر شورای نظار، شما با اینننظر تاچه حد موافق هستید که اگر اینها اختلافات شان را رفع کنند، مسایل و مشکلات افغانستان انشاء الله همه حل می گردد، مسئله دیگر اینکه شایع است درین اینده نزدیك انشاء الله به ابتکار شما و در اثر وساطت شماممکن محترم انجنیر احمد شاه مسعود با انجنیر صاحب حکمتیار ملاقاتی می داشته باشد. نظر شما ممکن در این مورد چیست؟

جواب: مامی گوئیم این که اختلاف بین کی و کی است ، این موضوعات به سرحدات جنك کش وگیر وکشمکش ها کشید، مامیگویم حالا در و دیوار هم می فهمند که کشمکش درکجا و بر سر چه روان است « تبسم».

ماروی این موضوع صحبت نمی کنیم، ولی علاقمند هستیم و رغبت داریم که بین اطراف متخاصم مشکلات حل شود، در این جهت کار کرده ایم و باز هم کارخواهیم کرد عوامل این جنگ ها هم مشخص است و اطراف این جنگ ها هم مشخص است مافعلا درموقع و دریك حالتی قرار داریم که نمی خواهیم فعلاً روی ملامت وناملامت آن صحبت کنیم، بخاطر اینکه موقعیت میانجیگری مانیز اجازه نمی دهد تاروی چنین مسایلی صحبت کنیم، فعلا همه هم و غم ماهمین است تا این مشکل رفع گردد، و این دشمنی به دوستی مبدل گردد، بی باوری به اعتماد و باور مبدل گردد، این ضرورت ماهم است ضرورت محیط و جامعه ماهم است در اینجا کشیدگی های که بین جناههای مختلف ویا افراد مختلف وجود دارد، این کشیدگی ها قابل حل است، و ضرورت برای حل آن هم موجود است ، مادر این زمینه کار کرده می رویم، بین استاد محترم رئیس دولت و محترم حکمتیار نشست های صورت گرفت، و صحبت های انجام شد، و ما امید وار هستیم که همان صحبت ها کافی و بسنده هم باشد ویا باید باشد ، بین رئیس دولت وصدر اعظم که تفاهم نیك و مثبت صورت بگیرد، باید قضایا حل گردد.

ولی من حیث العموم نشست استاد و انجنیر حکمتیار مانع نشست های دیگری شده نمی تواند امامن طوریکه قبلا هم گفتم حالا هم به این نظر هستم که هروقت زمینه مساعد گردد بین انجنیر حکمتیار و انجنیر مسعود ویا افراد دیگری از این جهت نشستی صورت بگیرد، بین استاد و بین افراد دیگری ازحزب غیر از انجنیر حکمتیار نشست های صورت بگیرد. و این در نشست های بین دونفر باید خلاصه نگردد، چرامن که وضعی رامی بینم ذهنیت رادر هر جای برای رهبر و قائد وپیشرو یك طرف ویك جهت همانا ماحول آن تهیه می کند.

باوجود اینکه ممکن یك تعداد مردم ابتکارات شخصی بسیار جدی هم داشته باشند، ولی هیچ انسان از تأثر ماحول خود دور مانده نمی تواند لهذا به این خاطر این ضرورت رامحسوس می دانم که با ارکان مختلف دولت و افرادیکه در پهلوی استاد ربانی هستند و مؤثر یت و وزن خودرا دارند، وهم با افراد و عناصر یکه در ماحول انجنیر صاحب حکمتیار

هستند، با انها هم باید نشست ها و صحبت های در میان باشد، تابا تبادل این نظرات و ارا مابه یك جای برسیم كه نه در آنجا ونه در این جناح ذهنیت جنگ ترتیب شود. بلكه درهر دو جهت ذهنیت های كه از ماحول ترتیب می شود، درجهت صلح آشتی و دوستی باشد.

سوال: استادمحترم درهمین رابطه خدمت تان عرض كنم كه بین رئیس دولت و رئیس حكومت بر اساس معاهدهء جلال اباد توافق صورت گرفته، كه امور وزارت دفاع توسط كمیسیونی مشتمل بر اعضای تنظیم های جهادی اداره شود، به مدت دو ماه تا انتخابات صورت گیرد، این توافق بین رئیس دولت وصدر اعظم صورت گرفت ولی بعداً ماشاهد هستیم كه علی الرغم این توافق باز هم در اثر اعمال نظر و اعمال نفوذ محترم انجنیر احمد شاه مسعود هنوز قطعات دركابل و در اطراف و ولایات افغانستان بنام قطعات مسلح و اردو تشكیل می گردد، تشكیلات و بودجه آنها منظور می گردد و برای انها از كابل بودجه فرستاده میشود، سوال در اینست وقتی كه بین رئیس دولت وصدر اعظم توافقات صورت گرفته، پس چرا این مسئله بجای اینكه توسط یك كمیسیون اداره شود، تشكیلات جدیدی بوجود می اید بنام قطعات مسلح و باز در اكثر آنها افرادی كه درخدمت رژیم كمونیست بوده شامل می شوند، به نظر شما دلیل آن چیست؟

مسئله دوم اینست كه استادمحترم كه شما باحل بحران اعتماد بین برادر حكمتیار وانجنیر مسعود احتمال رفع اختلافات را درچه حد می بینید! یعنی اگر اختلاف بین دو نفر حل گردد درحل مشكلات عمومی افغانستان چند در صد پیشرفت صورت می گیرد؟

جواب: اول اینكه موافقه جلال آباد بین رئیس دولت و صدر اعظم صورت نگرفته بلكه این موافقه بین همه رهبران و نمایندگان تنظیم های جهادی صورت گرفته، یعنی اگر به این شكل بگویم قوت این توافق نامه بیشتر میشود، ومتأسفانه در طول این مدت حتی پیش ازتشكیل حكومت ها مایك مشكلی در رابطه به التزام به تعهدات داریم این مشكل، مشكل بسیار اساسی و بنیادی است، و به این مرض اكثر مسؤلین تنظیم ها و قوت های جهادی یا اطراف مختلف دچار هستند، خداوند این مرض را زود تر علاج بكند، ولی ای كاش مادر یك مجلس خاص می نشستیم، در آنجا استاد می بود، انجنیر حكمتیار میبود، برادران دیگری می بود، كه روی همین موضوع صحبت می كردیم كه تاچه حد روی تعهدات عمل وپابندی صورت گرفته و تاچه حد از تعهدات پابرون گذاشته شده، دوری ازهمدیگر وفاصله داشتن باهمدیگر یك عامل اساسی و بنیادی درپا بیرون گذاشتن از تعهدات است، چرا بعضی كار ها شكلی تیمی و گروپی را دارد، اگر بصورت یك تیم و گروپ در مورد آن كار صورت نگیرد، كار ها درست انجام یافته نمی تواند، دركار های تیمی و گروپی كه دریك جا خلل پیدا گردد، كار همه تیم مختل می گردد و بلاخره ناكام خواهد شد، اجرای تعهدات و پابندی به تعهدات هم در چنین قرار داد ها به عمل گروپی و تیمی ضرورت دارد كه همگی مشتركا و یكجا عمل بكنند، حالا تعهداتی كرده ایم ولی بازهم همه ما ازمیدان بیرون نشسته ایم و از هم دور هستیم، دریك چنین حالتی توقع اینرا داشتن كه به تعهدات التزام صورت بگیرد مشكل اشت گر چه مسؤلیت دینی هر فرد است كه التزام وپابندی به تعهدات نشان بدهد.

اما نزدیك بودن به همدیگر به انسان كمك می كند كه به تعهدات پابند بماند، دور بودن ازهم دیگر انسان را به این سو می كشاند كه پا از تعهدات بیرون بكشد، متأسفانه، یك سلسله مسایل هست كه بایدر درمورد آن بحث و قضاوت شود، ولی این هم دریك جلسه وادیویی شده نمی تواند، این كار هم باید در یك جا و دریك حلقه ازمجلس برادران، كه همه اطراف موجود باشد، برادر وار، برای اصلاح و ترمیم آنرامطرح كنند، كه اظهار نظر انتباه جرح كردن راندهد.

پوښتنه: استاده! زماپوښتنه دپروسې جریاناتو په باب ده، پروسې چې دنجیب رژیم دنسكوریدو پر وخت په پیښور كې كومه معاهده لاسلیك شوه، په هغې كې ستاسې ابتكار او تحرك مهم نقش درلود، ددې تحریكاتو نتایجو وښوده چې په هغې كې زیاتې نیمگړتیاوې وې، په عجله كار شوی وو او له واقعیتونو سره محتاط برخورد نه وو شوی، تاسې له دې خبرې سره څومره موافق یاست؟

دوهم پروسې چې په شمال او كابل كې كوم جریانات راغلل په هغوی كې دژبې، سمت او قوم پربنیاد جبهه گیری وی، او پدې بنیاد پروسې په افغانستان كې په همدغه روحیه مختلفې جبهه بندې وشوې، اوس ترډیره حده هغه جبهه بندی چې دسمت، ژبې، قوم، او نژاد پربنیاد وې تاوانې شوې، تاسې ددې عوامل څه بولې؟

ځواب: اول خو زه اوس هم پدې عقیده یم چې كه مونږ هرڅومره كوشش وكړو، بیا به هغسې ښكلې فیصله جوړه نشو كړای لكه په پیښور كې موچې جوړه كړې وه، داچې څه عوامل راغلل

هغه فیصله تری متأثره شوه، دا اوږده بحثونه دی او مونږ او تاسی جریانات ولیدل، خوزه با لکل پدی باور لرم چی که په هماغه فیصلی عمل شوی وای، اوس به افغانستان داسلامی هیوادو لپاره یوه نمونه وه، تاسی باور وکړی چی دا زما دزړه او ضمیر خبره ده، نو ډیری خبری دی چی داسی یی په معلن ډول سړی نشی ویلای، چی په هغی کی څومره رمزونه او حکمتونه پراته وو، په هر صورت اوس نو په هغه تیرو فیصلو باندی که مونږ وخاندو یا وژاړو هغه به پریږدو، راغلو پدی بله معامله کی مونږ چون داسلام نوم پورته کړی، او داسلام په نامه مو جهاد شروع کړی، داسلام په نامه مو مبارزه شروع کړی، که هرڅوک پدی فضا کی دیوه عصبیت، که هغه نژادی وی، که په کوم بل تبعیضی عنصر باندی ولاړ وی، که دغسی غږونه څوک پورته کوی، زیانمن او تاوان من به هماغه خلك وی، ځکه چی داسلام په غیږ کی دغسی غږونه نشی ځایدای، اسلام، ژبه رنگ، سمت، منطقه او نژاد په حیث د معیار نه پیژنی، داشیان موجود دی، خلك به طبیعی حب او مینه د خپل همژبی هم سمت او هم منطقی خلکو سره لری، دایو طبیعی کار دی.

ددی طبیعی میلان مخه څوك نشی نیولای، ولی دا په اسلام کی معیارونه ندی، په اسلام کی معیار دیانت، تقوا، صداقت امانت داری او ښه لاره باندی ثبات او استقامت او امثال ددی دی. هغه شیان په اسلام کی مطرح دی چی هغه شیان دارزښتونو حیثیت لری، او دغه تعصبی شیان چی دی، دا داسلام په وړاندی ارزښتونه ندی، دا هسی یوه سلسله احساسات دی، چی دځینو خلکو سره قوی، او دځینو خلکو سره ضعیف دی،

حتی پدی رابطه که مختصره خبره بله وکړم، چی ددغو شیانو خوښول، که سمت وی که ژبه وی حتی په عمومی توگه نشنلیزم چی دی، دیوه احساس په توگه مطرح کیدای شی، خو دیوه مکتب لاری او یوه سیستم په توگه نشی مطرح کیدای، له همدی درکه ده چی تاسی گوری نیشنلستان کله دسوسیالیزم په غیږ کی پراته دی، کله دکاپیتالیزم په غیږ کی او کله دکوم بل مکتب په

غیږکی داځکه چی نیشنلزم په خپل ذات کی مکتب ندی، یو احساس دی، او یو تمایل دی، نو چون هلته کمبود دمکتب او دسیستم مطرح کیږی، بیا یوه بل مکتب ته ور غورځی، اواسلام ځان ته نظام دی، مکتب دی، سیستم دی، او قانون د ژوند دی، او ددنیا او آخرت لار ده.

داسلام په غیږ کی دانوری معاملی نه ځائیږی، اوکه څوك دنورو معاملو خواته دعوت هم وکړی تاوان او زیان به یی کړی وی.

پوښتنه: استاده په عامه توگه دکمونیستانو او دپخوانی رژیم دپاتی شونو پر ضد ستاسی دموضعگیری صراحت زیات ستایل کیږی، خو موږ گورو دلته په کابل کی بابه جان دبښار زیاته برخه په خپل لاس کی لری، په اداراتو کی دمتخصصینو، تکنوکراتانو او بیروکراتانو په نامه دکمونیستانو واکمنی ورځ په ورځ زیاتیږی، او جنرال رشید دوستم هم دځه وخت لپاره دمحترم استاد

رباني له خوا دولت دریاست دچارو د کفیل په توگه پریښودل شو، انتظار داسی وو چی پدی مسایلو به ستاسی اعتراض دیر جدی او قاطعانه وی، او دابه په طبیعی ډول ستاسی روابط له استاد او مسعود صاحب سره متأثره کړی، خو تر اوسه مشخصاً داسی زیات څه او د خلکو دهغی توقع په کچه چی له تاسی څخه یی درلوده ونه لیدل شول، پدی برخه کی تاسی څه دلایل لری؟

در طول این مدت حتی پیش ازتشکیل حکومت ها مایك مشکلی در رابطه به التزام به تعهدات داریم این مشکل، مشکل بسیار اساسی و بنیادی است، و به این مرض اکثر مسئولین تنظیم ها و قوت های جهادی با اطراف مختلف دچار هستند

ځواب: زه خو پدی عقیده یم چی تاسی دانه غواړی چی زما روابط له استاد اومسعود سره خراب شی، بلکه دا غواړی چی زمونږ روابط له استاد، مسعود او انجنیر حکمتیار سره ښه وی او مونږ هم پدی تلاش کی یو چی زمونږ اړیکی دی له ټولو سره ښی وی، خو دومره به درته ووایم چی مونږ پرته له مسلمان څخه بل چاته زړه نشو ور نژدی کولای، داسلام ضد عناصر که هرچیری وی، مونږ دهغوی په موجودیت اعتراض او انتقاد لرو، اوپه ټینگه یی ردوو.

داچی کله به زمونږ رد خصوصی او کله به معلن وی، دا هغو ظروفو او شرایطو ته گورو چی کوم یو داسلام او مسلمانانو په خیر دی اوکه نه هیڅ کله به هم انشاء الله له مونږ څخه وانه وړی، چی دیوی اسلامی ټولنی ... سلامی حکومت او یوه اسلامی دولت په چارو کی دغیر اسلامی عناصرو په موجودیت او یا لاس وهنی او فعالیت باندی راضی شو،

دابه کله هم وانه وری انشاء الله ، کمونیستان او دهغوی بقایا که په شهر نو کی دی، که په چهار آسیاب کی اوکه په بل ځای کی، مونږ یې نه تنها چی منلی نه شو، بلکه غندو یې، او داسلام او ددغه جهاد داهدافو ، اصولو او مبادیو سره یی خلاف عمل بولو، ددوستم راتګ که څه هم زه پدې عقیده یم چی استاد هغه سرپرست کړی نه وو، زه وایم چی استاد به داکار په عمر کی هم نه کوی چی دوستم ته دملك سر پرستی ور وسپاری، خو په کابل کی ددوستم په موجودیت زه معترض وم، اوس هم یم او دهغه ددی ناستو ولاړو او تفاهماتو سره زه خلاف وم - اوس هم یم، اوکه یوځل بیا ووایم تاسی خپه نشی چی دوستم او دهغه امثال داختلاف بچیان دی، او داختلاف له تی څخه شیدی روی ، اوکومه ورځ چی اختلاف ختم شی، دغه کسان چی دجهاد او اسلام ضد عناصر دی، دوی به ددیوال هرځای ته چی رسیدلی وی، دخسکانو په شان ځانّ پرځای وچ وی او همالته میخ وی، اونور به دتحرك او تګ راتګ توان پکی موجود نه وی راځی چی په ګډه کوشش وکړو چی داختلاف چاره وکړو، کله مو چی داختلاف بلا راځملوله داختلاف بچیان خپله ورك دی، بله خبر قابل دذکر داده ، داخبر ماهمیشه کړی که دوی پری خوشحاله کیږی که خپه کیږی. که استاد ربانی، حکمتیار ، سیاف، مولوی محمدی او مولوی خالص تر خپل اړخه ونلری، اوتری جلا او ځانته ژوند وکړی، نو ددوی ځای به په ناروا خلکو باندې ډکوی، دایوه مسلمه او واضح خبره ده اوکه حکمتیار ، استاد ربانی، سیاف، مولوی محمدی او مولوی خالص تر خپل څنګ ونلری هغه به ددی خلکو ځای په ناروا خلکو ډکوی، دایوه مسلمه خبره ده نو ددی په خاطر چی دخپل اړخ ترڅنګ موجود ځایونه په مطمئنو عناصرو باندی ډك کړو چی هلته دبل چا دناستی امکانات نه وی راځی چی یودبل تر اړخه سره کېنو او سره نژدی شو،، زه وایم دا پر دی که دلته موجود دی، که هلته موجود دی، دابیاهم داختلاف بچیان دی، زمونږ دجهادی قوتونو ترمنځ دلیری والی او دفاصلی په نتیجه کی مطرح کیږی.

سوال: استاد محترم! شما که حال تلاش دارید تا بازهم برادر حکمتیار و محترم استاد ربانی باهم نشستی داشته باشند جهت مذاکره و تفاهم ، تشویش ندارید تا بازهم از جانب نیروهای که مخالف این نشست ها هستند جبهات شما مورد حمله قرار گیرند، چون شما در پشاور چندی قبل فرموده بودید که هر وقتی شما بخواهید استاد ربانی و انجنیر حکمتیار را پهلوی هم بشانید مورد حمله قرار می گیرید و آیا این تشویش وجود دارد و اینکه آن عناصر حال درچه سمت و جهتی قرار دارند، آیا توانایی چنین مزاحمتی را دارند؟

جواب: مامی گویم خدا اینها را (استاد ربانی و انجنیر حکمتیار را) جور کند اگر ماصد مشکل دیگر هم داشته باشیم باکی نداریم، ما همین حالا که در راه مصالحه قدم گذاشتیم می دانیم که این بمانند اینست که آدم با پیزار میخ دار روی دل دشمنان قدم می گذارد، و می فهمیم که این رد فعل و عکس العمل هم دارد، ولی مایگانه راه نجات و یگانه راه خلاصی را درهمین می بینیم، که این مصالحت صورت بگیرد، این تقرب وهمبستگی به میان آید، در غیر اگر حمله دشمنان برما باشد یانه ماهم ضایع هستیم، جهاد ماهم ضایع است، ما اینرا هم ضرورت دینی دانستیم و هم ضرورت دنیوی، اینکه در برابر ما چه عکس العملی نشان می دهند، مابیشتر متوجه آن نیستیم، طوریکه در طول ١٤-١٥ ماه گذشته هر قدر مشکلات آمد، ماتصمیم داشتیم که در را میانجیگری واصلاح پیش می رویم، بعد از این هم خداوند مشکلات را نیاورد، اگرمشکلات هم باشد مابه این کار ادامه دهیم.

سوال: در اثر توافق رهبران جهادی موافقت نامه بوجود آمد که در اثر آن استاد ربانی بحیث رئیس دولت و برادر حکمتیار بحیث صدر اعظم پذیرفته شدند، شمادر امضای توافقنامه بدون شك رول مهم داشتید، استاد شماکه خودتان برادر حکمتیار را بحیث صدر اعظم و رئیس حکومت قبول دارید، و خوشبین هم هستید برای پیشبرد امور حکومتی،و دعا می کنید برای موفقیت و پیروزی آنها ، ازطرف دیگر ما می بینیم که محترم انجنیر احمد شاه احمد زی که عضو تنظیم شما هستند، و نفر دوم هستند در تنظیم شما، آنها در جلسات کابینه شرکت نکردند، درحالیکه ما شنیدیم زمانیکه رئیس جمهور تاجکستان به کابل آمده بود، محترم انجنیر احمد شاه احمد زی باوجود اینکه خود شان را یکفرد مسلمان و مجاهد ضمناً تحریکی می داند به استقبال آنها به میدان هوایی کابل حاضر شدند ولی در جلساتی که به ریاست برادر حکمتیار دایر می شود، جلسات شورای وزیران، شرکت نمی کنند، شما بحیث رهبر اتحاد اسلامی افغانستان چرا به انجنیر صاحب احمد شاه احمدزی نمی گوئید که درجلسات کابینه شرکت کنند یا اگر گفته اید آنها چرا امر شما را اطاعت نکرده اند؟

جواب: یکی اینکه باید گفت به

قطع نظر از اینکه انجنیر احمد شاه معاون تنظیم اتحاد اسلامی افغانستان است، اینرا بی طرفانه باید برایتان بگویم انجنیر احمد شاه ممکن مخلص ترین فردی باشد که طرفدار یك جور آمد و یك صلح و یك آشتی بین برادران است، اینرا من بطور شهادت می گویم که انجنیر احمد شاه سخت به این رغبت دارد ومیل دارد تابین برادران توافقی بیاید، اینرا بار ها ازنزدش شنیده ام، گرچه گاهی گاهی مأیوسی بر او غلبه می کند ولی این فکر در ذهنش است تا بین برادران، آشتی و صمیمیت موجود باشد، یعنی او بصورت مشخص کدام جبهه گیری یا مخالفت یا بدبینی با انجنیر حکمتیار ندارد، در حالیکه درهمان تازگی ها داکتر افضل برادر زاده اش در خورد کابل شهید شده بود، باوجود این مسئله هیچ نزدش مطرح نبود و درمذاکرات اسلام آباد شرکت کرد وبا انجنیر حکمتیار نشست های تنها هم داشت وهمیشه روی یك جور امد وصلح و آشتی تأکید می کرد، بعد از آنکه توافق نامه جلال اباد بمیان امد انجنیر صاحب احمد شاه نیم آن مدت را مریض بود. و امکان دارد که بعضی مشکلات بخصوص داشته باشد درمورد رفت و آمد ولی آنچه که من از او شنیده ام و برای من تا حد زیاد موقف وی، باوجود اینکه مشکلات هست، لیکن موقف او منحیث اصل اصول معلوم شده، اومی گوید که اگر حکومت بمیان آمده و اگر مارئیس دولت وصدر اعظم داریم، چرا این اجتماعات درجای اصلی واصولی آن دایر نمی گردد، او می گوید که وزرای دیگر هم باید همین موقف را می داشتند، همگی باید به این پافشاری می کردند که باید اجتماعات صدارت در مقر صدارت دایر شود، وخود صدر اعظم هم همراه باوزرای خود در اینجا مقیم شود و از اینجا کارش را آغاز کند.

من قبلا گفتم که مشکلاتی هست و روی همین مشکلات است که وزرا به آنجا می روند گاهی در یکجا کابینه دایر می شود، گاهی در جای دیگری و خداوند این مشکلات را رفع نماید، مشکلات و غدر ها موجود است، ولی اواین استدلال را ارایه می کند، اومی گوید که من همراه با انجنیر حکمتیار کار نمی کنم، یاصدارت اوراقبول ندارم، اومی گوید که منحیث اصل و پرنسیپ هرکار باید در محل و درجای اصلی ومناسب آن انجام یابد، ما برای صدارت جای اصلی داریم اجتماعات باید درهمانجا صورت بگیرد، و در این رفت و آمد ها توهین ها صورت گرفته از راه دوباره برگشته اند، گاهی به جای کابینه نرسیده اند، این مشکلات ومسایل اکثراً صورت گرفته ، من می گویم اگر کسی یك نظر بی طرفانه داشته باشد احتمالا گفته او بیشتر قابل تأئید باشد، اما اینکه کدام کینه و کدورتی دربین باشد، من از طرف اوبه صراحت گفته میتوانم، که چنین چیزی نیست!

زه وایم چې استاد به داکار په عمر کې هم نه کوي چې دوستم ته دملك سر پرستی ور وسپاری، خو په کابل کی ددوستم په موجودیت زه متعرض وم، اوس هم یم او دهغه ددی ناستو ولاړو او تفاهماتو سره زه خلاف وم - اوس هم یم

سوال : استاد محترم! انشاء الله ماوقتی محترم انجنیر احمد شاه احمد زی رادیدیم با احترام به شما وایشان این دلیل ایشان را با این گفته رد می کنیم که محترم انجنیر احمد شاه می داند که مسجد برای نماز در نظر گرفته شده و ساخته شده ولی در شرایط اضطراری مردم بیرون از مسجد هم نماز می خوانند ، بهر حال ما این را به انجنیر صاحب احمد شاه عرض می کنیم. سوال دیگر ما اینست که رهبران حزب وحدت ادعامی کنند که اتحاد اسلامی تعدادی زیادی از خواهران هزاره را نزد شان اسیر گرفته اند و تاحال نزد خود نگه داشته اند، که در شرایطی بسیار بدی بسر می برند، شما اگر در این مورد روشنی بیاندازید؟

جواب: من برایتان بالکل بصورت موکد می گویم که خداوند (ج)شاهد است که یك فرد از زنان اهل تشیع یا از قومیت هزاره یا ازمنسوبین حزب وحدت یاکدام جهت دیگری نزد ما اسیر نیست ، همه این ادعاها بی اساس ، باطل و دور او واقعیت است ویك فرد پیدا شود، این رابگوید که کدام دختر، همسر یاخواهر اوگم است واورا مردم مربوط به اتحاد گرفته، مه تاحال یك فرد ی را هم ندیدم که آمده باشد و چنین گفته باشند دیگر این گفته های دور از واقعیت است، ومن یقین دارم که مسؤلین حزب وحدت هم این گفته را درك کرده و شاید حال برایشان معلوم شده باشد که نزد تنظیم اتحاد یك زن هم اسیر نیست ونه کسی به طرف شان دست درازی کرده، نه تنها که نزد مانیست بلکه اسیر گیری زن ها را بالخصوص در برخورد های داخلی خلاف مروت و مردانگی ، خلاف همه ارزشهای انسانی و خلاف اصول وتقالید افغانی هم می دانیم این کار با الکل صورت نگرفته، و نه درنظر است که صورت بگیرد و خداوند مارا از ارتکاب این عمل نگاه دارد.

****

پیرامون ضرورت شعار وبه کار گیری شعار های ضروری دیگر

نویسنده: «فریور»

ازلحاظ سیاسی از ورای انتخاب شعار ها می توان به کنه سیاست و فلسفهء یك حزب سیاسی پی برد. نقش شعارها در جلب و جذب افراد در احوال عادی و سرباز گیری از جامعه را در حالات نظامی و تصادم مسلحانه بخوبی می توان مشاهده کرد.

این وابسته به درایت ، شناخت و برداشت حزب سیاسی ازجامعه است که چه مقدار در انتخاب شعار هایش را وصواب ویا خطا می پیماید.

روی همرفته شعار ها را از لحاظ زمانی به سه دسته تقسیم می کنند، کوتاه مدت، میان مدت، و درازمدت یا شعار استراتیژیك یا آرمانی- غایی.

در زندگی نسبتاً کوتاه سیاسی معاصر کشور یعنی از سالهای چهل به اینطرف دیده میشود که احزاب سیاسی اعم از چپ وراست و اسلامی در انتخاب شعار ها از شیوه ها وبینش های مختلفی استفاده برده اند.

دررابطه با احزاب چپ به شعار ها ظاهرا به گونه ریشه یی (رادیکالته) مطرح گردیده ولی از آنجاکه این احزاب مجموعاً عارضی و وارداتی بودند نسبت بیگانگی شان با جامعه افغانستان در انتخاب شعار ها راه خطا پیمودند. برجسته ترین مثال، شکست کمونیست ها پس از چهارده سال حکمروایی آنان بوسیله حمایت مالی، سیاسی و نظامی اتحاد شوروی منحله و بلاك های نظامی و اقتصادی و ارسا وکومیکان در افغانستان می باشد.

تحقیقا کمونیست ها اعم از طراز روسی و چینی و حتی نیومارکسیست های روزا لوکزامبورگ، افغانستان را از لحاظ تاریخ، روان شناسی، مردم شناسی، و جامعه شناسی و حتی جغرافیه آن درست نشناختند، چنانچه در تمهید این نوشتار آمد شناخت(به مفهوم وسیع کلمه) نقش عمده وانکار ناپذیری بر گزینش شعارهای یك حزب سیاسی دارد.

آوانیکه در ۶ جدی ۱۳۵۸ افغانستان مورد تهاجم نظامی روس ها واقع شد سیاست مدارها وسیاست کاران دنیا وادار به ابراز نظر و تبصره های گردیدند که از آن میان تبصره جیمی کارتر و مارگریت تاچر رئیس جمهور وصدراعظم وقت امریکا و انگلستان را برای مصداق ادعای خود نمونه می آوریم، کارتر گفت: روس ها همه چیز را حتی عکس العمل پیمان نظامی ناتو را محاسبه کرده بودند ولی در یك مورد اشتباه نمودند و آن عبارت از شناخت مردم افغانستان بود.

مارگریت تاچر با لحنی حاکی از شکوه و تعجب تبصره کرد:

روس ها باید قبل از تجاوز شان به افغانستان از ما(انگلیس ها) مشوره می گرفتند. تاچر می خواست تجربه شکست امپراتوری بریتانیای کبیر که خورشید در اقلیمش غروب نمی کرد را در افغانستان بیاد لیونید ایلیچ برژنف رهبر حزب کمونست اتحاد جماهیر اشتراکیه سوسیالیستی شوروی بیاورد.

شاید بر خود بیگانگی متهم شویم اگر بگوییم که شناخت قوت های استکباری ازملل مستعمره نسبت به خود آنان خیلی زیاد است ولی با وجود آن بزرگترین نیروهای طاغوتی زمان بالاخره شکست می خورند همانگونه که انگلیس و روس در افغانستان مواجه به انهزام گردیدند و امپراتورط های جهانخوار شان را از هم فرو پاشید.

شاید در خواننده این پرسش ایجاد شود که تا اینجا آمدم ولی ندانستم که منظور نویسنده از شناخت چیست؟

چنانچه از نظر گذشت مطلب از این نوشتار شناخت به مفهوم وسیع کلمه است یعنی از لحاظ سیاسی، اخلاقی، روانی ، تاریخی، اقتصادی، فرهنگی و غیره روی این ملحوظ حزب سیاسی باید دید مشخص و علمی از جامعهء خویش داشته باشد، از لحاظ اسلام از آنجا که بینش و استعداد انسان در شناخت خود ، جامعه و کاینات به رهبری پرورش وکمال نیازمند است لذا خداوند «ج» برای انجام این مهم به ارسال انبیاء علیهم السلام می پردازد. پیامبران علیهم السلام با صحایف و کتب آسمانی و متکی بر وحی و رهنمود های الهی به ارشاد و تنویر جامعه مورد نظر شان می پردازند و بالاخره یکی پی دیگر جسما کنار می روند ولی صحایف و کتب شان برای تشنگان دین و معرفت باقی می ماند، با دید شتاب زده و گذرا بر تاریخ ادیان در می یابیم که ادیان سماوی بالترتیب مکمل یکدیگر بوده و بالاخره دین مقدس اسلام به عنوان دین اکمل و افضل به مثابه رهکشای انسان و انسانیت

برای همیشه اظهار وجود می نماید.

مأموریت سترگ پیامبر بزرگ اسلام(ج) آن بود تا دید وشناخت الهی را جاگزین دید و شناخت قاصر انسانی سازد ، زیرا منشأ و مبدای تمام دساتیر و قوانین وضعی همین طرز دید و شناخت انسان از خود به جامعه و کاینات است ، متکی بر همین حقیقت است که به صورت عموم حقوق وقانون را در دو دسته تقسیم می نمایند:

مأموریت سترگ پیامبر بزرگ اسلام(ج) آن بود تا دید وشناخت الهی را جاگزین دید و شناخت قاصر انسانی سازد ، زیرا منشأ و مبدای تمام دساتیر و قوانین وضعی همین طرز دید و شناخت انسان از خود به جامعه و کاینات است

حقوق طبیعی یا الهی و حقوق موضوعی، این تصنیف را می توان درتمام تمدن های بشری (مصر، یونان، روم، فارس، چین ، هند، بین النهرین و غیره) مشاهده نمود.

در رابطه با شناختن اسلام نیز پس از رحلت پیامبر بزرگوار (ص) می بینیم که روش های شناخت و برداشت صحابه رضی الله عنهم نظر به تفاوت سویه فکری و فرهنگی شان و هم چنان تابعین و تبع تابعین تفریق می گردد، بسیاری از علما و فقهاء معتقدند که مذاهب اسلامی زاده قضاوت و امتیاز برداشت ائمه از دین است.

اجتهاد به عنوان شایسته ترین اصل و منبع اسلام راه را برای شناخت هر چه بیشتر اشیاء وپدیده و طرق انطباق احکام و نواهی اسلام با آن بازگزاشت. مگر متأسفانه چنانکه توقع میرفت اجتهاد بر تقلید محض آن هم در فروعات پیروزنه گردید و مقلدین مستبد اذعان داشتند که دیگر ضرورتی به اجتهاد نیست، بستن باب اجتهاد به معنای نفی تحقیق یاپژوهش و شناخت همه چه بیشتر و خوب تر پدیده ها و نیاز های جدید جامعه اسلامی بود. ضرباتی که از این ناحیه عالم اسلام متحمل گردیده است بی نیاز از اثبات است، در حالیکه نباید ، تنها به کار کردهای گذشتگان صالح که در زمان خودشان در شناخت مشاکل و طرق کل حل آن پیروز آمدند، اکتفا می گردید و از پذیرش رنج تحرك و شناخت و بالاخره ادای مسؤلیت اجتناب می شد.

استراتیژی اسلام اعلای کلمة الله در تمام زمین خداست توسط بنده گان مؤ من او. این به ذات خود یك آرمان شعاری است، آرمان مقدس و بزرگ و خیلی دور اما ممکن. طبعاً برای رسیدن به این آرمان باید چندین مرحله دیگر را با تمام مصایب و موانع آن پیمود، پیمودن این مراحل متعدد به زمان مفصل ولاینقطع نیاز مند است. ضرورت انتخاب شعار منطقی و منطق با امکانات اینجا مطرح می گردد. یك مسلمان فکر می کند و محاسبه می کند که برای رسیدن به این مأمون عظیم باید نخست کدام کار را انجام دهد، کار به اسباب و ابزار لازم خود محتاج است. آیا او این ابزار را در اختیار دارد؟ وقتی که ابزار لازم می گوییم به معنای آن است که این ابزار باید مطابق نیاز کار و شیوه و نحوهء انجام آن باشد، مثلاً میخواهیم یك عمارت سادهء به اصطلاح پخته کاری درست کنیم، اصطلاح پخته کاری اشیای از قبیل سنگ، خشت پخته، سمنت، ریگ ، چونه ، سیخ گادر، چوب و امثالهم را در ذهن ما تداعی می نماید. اصلاً بدون تهیه و تدارك کافی این مواد ناممکن است که خانه مطلوب مان را بسازیم، پس باید نخست شعار خودرا تهیه و تدارك سنگ تعنیین کنیم، برای تعمیل شعار پشت کار، اخلاص، شجاعت، و تحمیل رنج و زحمت لازم است، هرگاه این شعار تحقق یافت می توان مرحله به مرحله به انتخاب و انطباق شعار های جدید مبادرت ورزید.

افغانستان را که از سراپایش غم و اندوه یابه تعبیر دیگر خون می بارد منحیث یك وجیبه اجتناب ناپذیر که باید به مداوایش کمر همت ببندیم مثال می آوریم، چگونه می توان این کشور را نجات داد؟ چون مسلمانیم ناگزیر باید این پاسخ را از قرآن وسنت بگیریم، پیامبر اکرم (ص) برای ساختن نخستین جامعه و حکومت اسلامی (۲۳) سال باهمه یاران باوفایش باتمام اخلاص و حوصله مندی کار کرد، او مأموریتش راکه(یکون الدین کله الله) بود برای پیروانش اعلان کرد، این شعار ستراتیژیك یاغایی اسلام بود، آنحضرت (ص) که وحی و امداد الهی رهنما و یاورش بود در ظرف ۲۳ سال نمونهء بظاهر کوچك اما به معنا بزرگ حکومت و جامعه اسلامی را در مدینه ساخت او(ص) شعار نابودی فقر اقتصادی را در عمل از طریق کار نظام میراث، ذکات، عشر، خمس، صدقات، غنیمت، استملاك و استموال دارایی های غیر مشروع و شعار نابودی محرومیت جنسی را با احیای حقوق اسلامی زن، منع خرید و فروش زن ودختر، پرداخت مهر زن، نکاح مطابق رضا و رغبت مشروع جانبین و تشویق امت به ازدواج و تطبیق حدود زنا ولواطت و غیره عملاً جامعهء عمل

پوشاند، خودش با اصحاب جلیل القدرش زنده گی ساده رانسبت به زنده گی اشرافی جاهلی ترجیح داده صبر، قناعت وحق شناسی را به عوض خود فروشی، حرص و آز و پامال کردن حقوق دیگران اختیار کردند. اسلام از « اقرا » آغاز کرد، مسجد را نه تنها برای سجده و عبادت خدا(ج) بلکه مدرسه ای برای خوانش ، آموزش علم دنیا و آخرت ساخت تاجاییکه آزاد کردن اسرا را در بدل باسواد ساختن مسلمانان شرط دانست، آری این شعار درحقیقت مبتنی بر شناخت دقیق و درست نیاز جامعه و خود جامعه است ، در صدر اسلام کمتر کسی را میدیدی که به مسجد نیاید اعم از مرد و زن، پیر وبرناوکودکان مسجد پایگاه فکری و اجتماعی مسلمین بود، مسجد مدرسه باسواد سازی مردم بود، در مسجد همه علم دین را از امامان صالح شان می آموختند ،دین آمده بود که با پیروز گردانیدن مسلمان در زنده گی دنیا، سعادت آخرت او را تضمین کند انسان مؤمن و خدا شناس درمسجد همه چیز را که خوب بود می آموخت و هر آنچه راکه مخالف دین و منشای زشتی بود بدور می انداخت.

می بینیم که پیامبر(ص) برای رسیدن به شعار آرمانی وبزرگش نخست شعار های از قبیل امحای فقر، نابودی ، بردگی، مساوات حقوق انسانی زن ومرد، باسواد ساختن افراد جامعه، جهاد در راه خدا، نجات مستضعفین، پرداخت ذکات و اعطای صدقات، تفکیک دارایی های مشروع از نامشروع و ایجاد روحیه تعاون و تساند میان مسلمانان و پرهیز از موالات وسازش بادشمنان دین و آیین اسلام و غیره را انتخاب کرد و باتمام جان در راه تعمیل آن تلاش ورزید و به نصرت خداوندی پیروز گردید. حال که دانستیم پیامبر(ص) چگونه جامعه و حکومت مطلوبش را پایه گذاری کرد در قسمت اعمار و نجات افغانستان نیز باید از آن اسوهء حسنه امتثال بورزیم.

درزمان یورش وحشیانه ارتش سفاك سرخ به افغانستان شعارما« جهاد علیه تجاوز اجنبی بود » مابوسیله این شعارهمه امکانات جامعه را در خدمت جنگ مقدس علیه تجاوز بیرحمانه امپراطوری شوروی گماشتیم، این شعار موجب وحدت و یکپارچگی ملت بود و بالاخره به پیروزی انجامید، روس ها در ۲۶ ویا ۲۷ دلو ۱۳۶۷ پس از نه سال حضور نظامی بالفعل شان در افغانستان وادار به عقب نشینی فاحشی گردیدند، هرچند که تا اکنون بقایای تجاوز روسیه هنوز درافغانستان دست و پامی زنند و اینجا و آنجا مصیبت می آفرینند ولی دیگر اکنون زمان فرق کرده است و به وضوح درك می کنیم که باید شعار ما عوض شود و این به معنای ترك مخصامت با روس ها غاصب و عمال شان و تقاضای غرامت از آنان نیست، اما باید مطابق انکشافات جدید جامعه باید شعار دیگری را انتخاب کنیم که مکمل شعار های گریخته ادامه دارد.

هرجنگ خواهی نخواهی پایان می یابد جنگ های دوصد ساله صلیبی، جنگ های صدساله وسی سالهء اروپا وپایان یافت وبالاخره جنگ چهارده ویا پانزده ساله افغانستان امروز فردا به نقطه فرجامش خواهد رسید. پایان جنگ مصادف است با عمران و باز سازی منطقه ویا کشور جنگ زده، اکنون لازم است که باید شعار عمران را باشناخت دقیق نیاز های اولیه جامعه خود، مد نظر بگیریم. وهمه امکانات باقی ماندهء کشور را در خدمت همین شعار به کار اندازیم.

شعار عمران بدون شك متکی به تعمیل شعار خلع سلاح عمومی، استقرار امنیت سراسری، تفاهم اسلامی، تشکیل ارتش اسلامی ودفاع از مرزهای جغرافیایی و طرفداری خلل ناپذیر از اصل منافع ومصالح ملی کشور می باشد.

نباید فراموش کنیم که به تعقیب ازمأموریت بزرگ اسلام یعنی اعلای کلمة الله بر زمین خدا ناگزیریم که این مأموریت را نخست ازخود شروع کرده

باتأسف اکنون ما فاقد شعار جدید هستیم، مجاهدین ما هنوز در مجموع کشور شعارشان حمل کلاشنکوف وروحیه نظامیگری است، این شعار بدون شك دیگر رنگ خودرا باخته است زیرا زمان آن سپری شده است

قبلی ما باشد، باتأسف اکنون ما فاقد شعار جدید هستیم، مجاهدین ما هنوز در مجموع کشور شعارشان حمل کلاشنکوف وروحیه نظامیگری است، این شعار بدون شك دیگر رنگ خودرا باخته است زیرا زمان آن سپری شده است دیگر روس ها علناً درکشور ما حضور ندارند هر چند که مداخلات آنان به وسیله ایادی فرومایه شان در افغانستان جسته و

سپس به خانواده ، همسایه ، کوچه، قریه، ولایت وبالاخره به کشور خود تعمیم بخشیم.

باپیروی از رهنمود های جاودانی حضرت محمد(ص) باید جهاد و مبارزه (جهاد اکبر) را از خود شروع کنیم سپس با ساختن خانواده مسلمان می توانیم جامعهء اسلامی بسازیم زیرا اجتماع، مجموعه از خانواده هاست.

مسعود «الوطن العربی» خپروني ته څه ویلي؟

محمد نذیر (بشارت)

څوموده مخکې دنظار شورې رئیس محترم احمد شاه مسعود د« الوطن العربی» خپروني له خبریال سره په جبل السراج کې مرکه کړې وه دامرکه داکتوبر په لسمه نیټه په نومړې « نشریه » کې خپره شوه.

موږ دبل هدف لپاره نه بلکې ددې مسؤلیت د په ځای کولو په خاطر پر هغې تبصره کوو چې زموږ ولس پر موږ حق لرې چې ترخپله وسه ورته واقعیتونه وسپړو او له هغوی سره په دې لار کې مرسته وکړو، چې جعل، پوچوالی ، دروغ او قلابیت پرې څوك دربښتیا، کمال، ظرفیت او کفایت په نامه تیر نکړې.

رابه شو دمسعود صاحب مرکې ته.

ښاغلی مسعود دخبریال دیوې پوښتنې په ځواب کې وایي چې:

« اوس پوځي وضعه بدله شوې ده او ددې دوه علته دي. لومړی داچې جنرال دوستم زموږ په څنګ کې دریدلی او زموږ ور سره هیڅ مشکل نه دی پاتی او نور به هغه په هر حالت له موږ سره وي دوهم داچې حزب وحدت له موږ سره توافق کړی چې په کابل کې به دحزب اسلامي په ګټه په جګړه کې نه داخلیږي.»

دلته څو خبرې دي، لومړی داچې محترم احمد شاه مسعود په اصطلاح دده په ګټه دپوځي وضعې دبدلون لپاره دغسې کوم علت نشي په ګوته کولای چې هغه دده او دده دخپل ګوند ایجاد وي. هغه هیڅ داسې شی نلرې چې د خپل پوځي حالت دښه والي او ځواکمنتوب دښودلو لپاره پرې استناد وکړي.

سره له دې چې متاسفانه مسعود صاحب په لاپو وهلو او بې ځایه دعوه کې خپل کمونیست ملګري هم شاته پریښي دي خو بیا هم ددې جرئت نشي کولای چې دوضعې دښې ښودو لپاره خپل کوم تولید او پرمختګ یاد کړای شي، باید له دې ښه واضح اټکل وشي چې هغه څومره دشکست خوړنې او بایلود احساس کوي.

محترم مسعود ددې لپاره چې دځان په ګټه دوضعې دبدلون دثابتولو لپاره دخپل قوت او پرمختګ څه نلری، ټول ترکیز په نورو عواملو کوي، او هغه دخپل حالت دښه ښودلو لپاره استعمالوي، په دې معنی چې وائي جنرال دوستم دده په خواکې ولاړ دی او حزب وحدت ورسره له حزب سره دتشریك مساعی نه کولو موافقه کړې ده.

بله خبره داده چې که جنرال دوستم دبل چاپه څنګ کې دریږي او یا ورسره تفاهم کوي استاد رباني صاحب او« مسعود» صاحب پرې اعتراض کوي ، هغوی یو وخت تبلیغات کول چې حزب اسلامي جنرال دوستم په خپل څنګ کې درولی دی، حال داچې داسې وُهم نه، خو اوس دوی په خپله خواکې دجنرال دوستم په دریدو ویاړي او هغه دپوځي حالت لوی بدلون ګڼي.

ترکومه چې دوحدت ګوند مسئله مطرح ده نو په هغې کې هم احمد شاه « مسعود » صاحب په همدې مرکه کې دتضاداتو ښکار شوی دی.

له یوې خوا ددې لپاره چې دخپلې نظامي وضعې دښې ښودلو لپاره لکه مخکې مو چې وویل په خپل حالت او وضعیت استناد نشي کولای، مجبور دی چې دځان مضبوط څرګندولو په خاطر په دروغو دحزب وحدت موافقه یاده کړي او له بل لورې ددې لپاره چې حزب وحدت په عامو اذهانو کې محکوم کړي او دځینو عربي او غربي حلقو توجه ځانته ور جلبه کړي، غواړي حزب وحدت دایران لاسپوځی، او له هغه سره خپله جګړه له ایران سره جنګ وښیي، «هلته چې وایي دده جګړه، له حزب وحدت سره نه بلکې له ایران سره ده »

دمحترم مسعود بل تناقض دادی چې په یوه وخت ، یو واری له حزب وحدت سره تفاهم عنوانوي، بل واری بیا وائي چې « درهبرانو په نسبت له قوماندانانو سره معامله او تفاهم ښه نتیجه لری، ځکه هغوی دجګړې په ډګر کې حضور او وجود لری، له دې یوځل بیا ښه معلومیږي چې محترم « مسعود» اصلاً دتفاهم او پرنسیپ په سیاست او تګلاره باور نلري، بلکې دهغه دمزاج او کرکټر اساسي تکې ، توطیه ، سازش، دوکه، او معامله ګري جوړوي.

محترم احمد شاه « مسعود» له قوماندانانو سره دتفاهم مثال کاپیسا او پروان یادوي، خو موږ وایو چې کاشکې « مسعود» دبګرام نمونه یاده کړې وای، چیرې چې ده دخپل سیاسي متحد محترم استاد سیاف په قوماندان ناڅاپي برید وکړ ، وسایل یې ترې چور کړل او کن شمیر افراد یې ور ووژل.

په همدې مرکه کې احمد شاه « مسعود» دکابل په ختیځ پغمان او سروبي کې انکشافاتو او جریاناتو ته امید څرګند کړې دی «شاید دمسعود دامرکه دسروبي له پیښو مخکې شوې وي» .

محترم « مسعود» چې په هغه استقامت څومره سرمایه ګذاری کړې وه هغه ټوله اوبو یوړله او ضایع شوه.

په سروبي کې یې ځینې مرکزونه استخدام کړل او دشپیتمي فرقې په نامه یې یوه فرقه جوړه کړه، په هغې یې ډیر لګښت وکړ خو هغه هرڅه یې ختم شول او په سروبي کې دهغه پلویانو ته دیوه پل ایښودو ځای هم ور پاتې نشو.

همدارنګه« مسعود» غوښتل په هغه استقامت کې دخپلوتوطیو او رشوتونو په وجه په حزب لار بنده کړي ، خو نتیجه یې چپه راووتله، په دې معنی چې تر وروستیو پیښو وروسته له ننګرهاره تر کابله ټوله

لویه لار دحزب په لاس او واک کی راغله.

همدا راز په مرکه کی « مسعود» صاحب دجنوب غرب شپږو ولایتونو ته اشاره کړی ده او ویلی یی دی چی په هرات ، غور، بادغیس، نیمروز، هلمند او فراه کی دحزب یو فرد هم پاتی نه دی.

دلته باید ووایو چی دمسعود صاحب څرګندونو ته دده دکمونیستو انډیوالانو هغه دروغ هم ګوته په غاښ نیسی چی کله به مجاهدینو تری کوم ځای په بشپړه توګه ونیو نو دوی به په دی اکتفا نه کوله چی ووائی په پلانی ځای یعنی نیول شوی ځای کی اشرار او دانقلاب ضد عناصر وتکول شول، بلکی تر دی به وراوښتل او ویل به یی چی په همدغه (نیول شوی) ځای کی دڅور دانقلاب او دیموکراتیك حکومت دکړنلارو په ملاتړ کی لوی مارش وشو.

واقعیت دادی چی دغور له ولایته دهغه پلویان په بشپړه توګه ایستل شوی او دحزب اسلامی مجاهدین په ولایت پوره تسلط لری، دبادغیس زیاتره سیمی دهغوی له قوتونو تصفیه شوی او په زیاتو سیمو ئی د حزب اسلامی مجاهدین واکمن دی.

همدارنګه په هلمند، نیمروز او فراه کی دحزب دمجاهدینو په ګډون اداری جوړی شوی او دکابل له خوا جوړ شوی تعیینات او پریکړی یی ردی کړی دی.

ښاغلی احمد شاه مسعود دخپلی مرکی په یوه بله برخه کی وایی چی « حزب اسلامی »غوښتل دقوماندان شمالی په ګډون په جلال آباد قبضه ولګوی او صدارت همالته انتقال کړی خو هلته چی څه پیښ شول دهغو په نتیجه کی نور «حکمتیار» ته جلال آباد ته دتلو اجازه هم نه ورکوله کیږی.

دلته مخکی تر دی چی د مسعود په دی شاخدارو درواغو تبصره وکړو دالنړه خبره په ضمنی توګه کووچی دمسعود له خپلی خبری واضح معلومیږی چی هغه دقوماندان شمالی خان په له منځه وړلو کی دلچسپی درلوده او په هغه کی ئی نقش لوبولی دی.

دمحترم مسعود خبرو ته چی ځوك

محترم احمد شاه « مسعود» له قوماندانانو سره دتفاهم مثال کاپیسا او پروان یادوی، خو موږ وایو چی کاشکی « مسعود» دبګرام نمونه یاده کړی وای، چیری چی ده دخپل سیاسی متحد محترم استاد سیاف په قوماندان ناڅاپی برید وکړ ، وسایل یی تری چور کړل او ګڼ شمیر افراد یی ور ووژل.

هسی ځغلنده نظر هم واچوی نو حتماً پوهیږی چی هغه ددروغو ویلو تر پولی اوښتی او په یو ډول خطرناك ذهنی او روانی رنځ اخته دی.

هغه دومره دروغ وائی چی اصلاً پری تبصری ته هم اړتیا نشته مثلاً داچی «حکمتیار» غوښتل په جلال آباد کی قبضه و لګوی او صدارت هلته انتقال کړی، هغه دی ته متوجه نه دی چی ټوله دنیا پوهیږی چی دننګرهار شوری په تیرو (۱۸) میاشتو کی تل دحکمتیار موضع او سیاست تائید کړی ، هلته دهغه کور دی ، خپلوان یی میشته دی، مهم حزبی دفترونه یی دی . دورځپاڼی دفتر، دچاپ مطبعی، دترانسپورت ریاست په څیر مهمی حزبی اداری یی همالته فعالیت کوی.

دننګرهار شوری به په دی ویاړی چی حکمتیار خپل دریاست دفتر جلال اباد ته انتقال کړی.

مسعود وایی چی« حکمتیار» ته اوس جلال اباد ته د تلو اجازه نه ورکوله کیږی، موږ دمحترم مسعود جرئت ته حیران یو.

هغه دومره پام نه کوی چی ټوله دنیا خبره شوه چی دجلال آباد دپیښی په څومه ورځ «حکمتیار» ته جلال اباد ته دستونزی داوارولو لپاره دتلو بلنه ور کړله شوه او دمشکل ددوارو لوریو له خوا واك ورکړل شو، نورور«حکمتیار» کور په جلال آباد کی دی، قول اردو دهغه دځواکونو په لاس کی دی، دحزب اسلامی ځینی مهم دفترونه په هماغه ښار کی دی او دحزب پر خلاف یوه ذره بدلون هم په ننګرهار کی نه دی راغلی.

ترکومه چی موضوع دجلال آباد په باب داحمد شاه « مسعود» په احساس او نیت پوری اړه لری، هغه دجلا ل آباد مسؤلینو ته څه چی دننګرهارفرد فرد ته واضح ده چی دتعصباتو ، سکتاریستی او فاشیستی رجحانونو ښکاراحمد شاه « مسعود» او دهغه فاشیست-کمونیست ملګری په هیڅ توګه دانه غواړی چی جلال اباد همداسی دامن ، سولی ، نظم او اداری نمونه وی، بلکی په هره بیه یی څخه کړی اوزیار باسي چی داد امن او آرامی ښار او ولایت دجګړو، بی امنیو او فتنو په خاورهواړوی.

مسعود صاحب چی په پټه ددی لپاره څه کړی، هغه خو پریږده دڅور په میاشت کی چی جلال آباد د مشرانو دیوی تاریخی پریکړی ویاړ وګاټه او دلومړی ځل لپاره دحزبونو مشرانودهیواد دننه او دافغانانو په منځګړیتوب یو لوی تړون لاسلیك کړ، مسعود ونکړای شوای، دتعصباتو او فاشیستی میلانونو خپله بی جلبه ناروغی مهار کړی. هغه په ډاګه خپل حساسیت وښود او وئی ویل چی « حتمی نه وه داغونډه په جلال آباد کی وشی».

دهمدی څه مودی مخکی خبره ده چی کله دحاجی عبد القدیر په ګډون دننګرهار شوری دځینو نورو اندیشو او هوښیارو مسؤلینو دهڅو په وجه دجلال آباد ستونزه کنترول شوه او مسعود ته یی اجازه ورنکړه چی جلال آباد ته دشر او جنجال جوړولو ګوتی وروغځوی ، نو « مسعود» په جبل السراج کی دډیروکسانو په مخ وویل چی:

سر ای پشتونهای کثیف هر قدر کار شوه از حکمتیار جدا نمیشه».

د« الوطن العربی» دخبریال دیوی پوښتنی په ځواب کی احمد شاه مسعود څرګندوی چی « دی دسید احمد « ګیلانی»

له صدر اعظمی سره موافق دی» مخکی تردی چی « مسعود» د الوطن العربی خبریال ته دگیلانی صاحب له صدراعظم کیدو سره خپله موافقه وښیئې. داموضوع روښانه شوی وه ، داسې چی امریکا داستاد« ربانی» او مسعود دمرستی او رسمیت پیژندنی دغوښتنو په ځواب کی دا شرط ایښی چی باید د عظمی صدارت ، بهرنیو چارو وزارت، دفاع وزارت او لوی درستیز چوکی دواشنگټن دخوښی کسانو ته وسپارلی شی، امریکا یانو دعظمیٰ صدارت لپاره د «گیلانی صاحب» او دفاع وزارت لپاره احمد شاه مسعود نوم اخیستی دی.

خوداچی داپیشنهاد نه بلکی دیکتیشن تر اوسه نه دی عملی شوی، علت ئی داستاد « ربانی» داموضع ده چی وائی فعلاً دهغه دتطبیق لپاره زمینه نده برابره.

نودگیلانی صاحب له ټاکنی سره د «مسعود» موافقه اصلاً دامریکا دحکم د تعمیل په خاطر او ددی لپاره ده چی دده په گومان دامریکا دملاتړ په چورت ئی ددفاع وزارت کرسی چی دده بیچاره د ژوند تر ټولو لوی آرمان معلومیږی، تضمین او ریزرفیږی. داچی محترم گیلانی په دی برخه کی خپلی خومره گټی وینی او مسعود او ربانی ته دامریکا ددیکتیشن په باب څه ډول فکر کوی خو په خصوصی مجلسونو کی چی دی دمسعود له شخصیته دخپل تحلیل او برداشت دبیان لپاره کوم الفاظ کاروی، هغه موږ په پوره امانتداری را اخلو.

دگیلانی صاحب الفاظ دادی:« احمد شاه مسعود یووچ مغزی نظامی سړی دی، دعقدی، تعصب ، پوچتوب او بی مورده خود خواهی احساس ډیر پری غالب دی، مسعود په هرچا بی اعتماده دی، ډیر کم ظرف او لنډپاریٔ دی، ډیری لاپی کول ئی بیخی دژوند مهم عادت دی او زما په نظر په افغانستان کی له ډیر بی ایندی او بداینډی سړو څخه یو مسعود دی.

محترم احمد شاه مسعود دمرکی په یوه بله برخه کی وایی چی« موږ ددی لپاره حزب وحدت ته امتیاز ورکوو چی له حزب اسلامی سره یو ځای نشی».

مسعود ته پکار وه چی وروائی حزب وحدت ته ددی لپاره امتیاز ورکوی چی هغه زموږ دولس یوه برخه ده، ددی هیواد زامن دی، یو واقعیت دی او غواړی داحزابو مرسته او اعتماد راجلب کړی، دلته ټول جهادی احزاب حق لری. باید څوک له خپله حقه محروم نکړای شی، باید ټول جهادی احزاب دیوه اوبل په څنگ کی ودریږی او په گډه په دی وطن کی سوله تامین شی او د ولس دخدمت لپاره گامونه پورته شی. خو گورو چی مسعود خپل

دگیلانی صاحب الفاظ دادی:« احمد شاه مسعود یووچ مغزی نظامی سړیٔ دی، دعقدی، تعصب ، پوچتوب او بی مورده خود خواهی احساس ډیر پری غالب دی، مسعود په هرچا بی اعتماده دی، ډیر کم ظرف او لنډپاری دی، ډیری لاپی کول ئی بیخی دژوند مهم عادت دی او زما په نظر په افغانستان کی له ډیر بی ایندی او بداینډی سړو څخه یو مسعود دی.

درونی رنځ او نیمگرتیا نشی مهار کولای، ټول علیا حقیقتونه او لوی مصلحتونه هیروی، او وائی چی حزب وحدت ته په امتیاز ورکولو کی دده لوی هدف دادی چی دحزب اسلامی په څنگ کی ونه دریږی.

ښاغلی « مسعود» په یوه بل ځای کی وائی چی « کمونیستان اوس خطرنه دی، مهمی چوکی دهغوی په لاس کی نه دی، دهغوی اکثریت زموږ پیروی کوی، زموږ اړیکی ور سره ښی دی، البته که بهرنی هیوادونه ور سره مرسته وکړی، بیا خطر دی.»

مسعود چی کله دا خبره کوی چی مهم پوستونه له کمونیستانو سره نه دی، نو موږ وایو چی ښاغلی مسعود صاحب چی عربی خبریال ته دامسایل مطرح کول حتماً ئی دا فکر کاوه چی خدای خبر دا مرکه به می دعربی نړی په کوم گوټ کی خپریږی، څوک ئی راپسی سپینوی، اوکنه فکر نه کوو چی دومره درسوائی ترحده دی دروغ ووائی او له جاموسره دی دخلکو په سترگو ورننوځی، موږ له مسعوده پوښتنه کوو چی آیا دکابل هغه برخه چی ته پری دحکومت دعوه کوی عملاً دکمونیستانو په لاس کی نه دی ؟ ایا دبابه جان گارنیزیون ، دجنرال مومن قطعات، او دخاد جهنمی کمونیستی شبکه په اصطلاح (ستاد قلمرو) په کابل بشپړ تسلط نلری؟ آیا ددولت دریاست ددفتر رئیس کمونیست او ملحد« مصلح» نومی نه دی!

ایا استاد ربانی دروبوټ په څیردهغه په اشارو خوځی را څوځی نه؟ آیا ددفاع وزارت مهم او کلیدی پوستونه دکمونیستانو په واک کی نه دی؟

مسعود په خپلو خبرو کی یو ډول اعتراف کړی چی کمونیستان یو قوت او خطر دی، ځکه ویلی یی دی چی که بهرنی هیوادونه دهغوی مرسته وکړی بیا خطر دی.

یوه بله مسئله هم دهغه له څرگندونو ښکاره ده ، هغه داچی بهرنی اسلام دښمنه هیوادونه چی کله په افغانستان کی دکمونیستانو په بڼه کی یو داسی قوت لری چی هغه استعمال کړی، بیا داڅنگه عقل منلای شی چی دهغه له استعمال ډډه وکړی؟ یا داده چی مسعود په خپله همدی هیوادونو ته دکمونیستانو په نقش کی کار کوی او یا داچی کمونیستانو ته په پوره تحرك خپلو او دخپلوبادارانو داهدافو لپاره دکار زمینه برابره ده، چی متأسفانه دا دواړه شیان واقعیت لری ، یعنی هم مسعود دهغو هیوادو او طاقتوپه گټه کار کوی چی کمونیستان لسولای او تقویه کولای شی او هم کمونیستان په خپله دخپلو اهدافو او بادارانو لپاره دخدمت پراخ میدان او چانس لری.

مسعود په یوه بل ځای کی له « حکمتیار» سره دخپلو اړیکو په برخه کی وائی چی« زه او «حکمتیار» په پوهنتون کی دوستان وو او دداؤد تروخته موله یوبل سره ښی اړیکی درلودی، زه په پولتخنیك کی وم او هغه په انجنیری کی ، موږ په گډه

دانقلاب هڅه کوله خو دنظر اختلاف مو درلود، «حکمتیار» دانفجاراتو دتاکتیك پلوی کوله او زه ددی مخالف وم.

مخکی له دی چی د « مسعود» په دی خبرو تبصره وکړم، یوه ضمنی مسئله یادوم هغه دا چی ځینی کسان او تبلیغاتی مراجع« مسعود» د« حکمتیار» رقیب عنوانوی، حال داچی دا یوه ډیره له انصاف نه لری او غلطه مقایسه ده . که څه هم په دی به موږ بل وخت مفصل وغږیږو، خودلته دومره وایو چی مسعود په خپله هم ناخود آگاه دامقایسه ردوی ځکه هیڅ مظاهره کی برخه نه ده اخیستی.

داچی مسعود ویلی چی ده له « حکمتیار» سره دکار دروش په سر اختلاف پیداکړ او « حکمتیار» دانفجاراتو په تاکتیك کار کول غوښتل او دی ددی مخالف ؤ ځکه بیځایه ده چی تر اوسه دهیچا له خولی او هیڅ سندنه داخبره نه ده اوریدل شوی او لیدل شوی چی دانفجاراتو په تاکتیك یافکر شوی او یا عمل – بلکی اتفاقی روش داؤ چی په یوځی اقدام او انقلاب لاس پوری شی او رژیم نسکور کړای شی.

موږ له مسعوده پوښتنه کوو چی آیا دکابل هغه برخه چی ته پری دحکومت دعوه کوی عملاً دکمونیستانو په لاس کی نه دی؟ آیا دبابه جان گارنیزیون ، دجنرال مومن قطعات، او دخاد جهنمی کمونیستی شبکه په اصطلاح ستاد قلمرو په کابل بشپړ تسلط نلری؟ آیا ددولت دریاست ددفتر رئیس کمونیست او ملحد « مصلح» نومی نه دی!.

په هغه باندی د« حکمتیار» قیادی شخصیت ، تبارز، کفایت اتوریتی او ظرفیت دومره تاثیر پروت دی او دومره په دی یوه دی چی په بهرنی نړۍ کی « حکمتیار» څومره وقار، وزن او پرستیژ لری ، چی په بښکرورو درواغو کي غواړي په قلابي توگه دهغه په ردیف کي ځان راولي تاسی ته که په لاندی لیکو کی دهغه دخبرو بی بنسټی په گوته شی. نو زموږ خبری به لابښی درته روښانی شی.

اصلاً مسئله داسی ده چی« حکمتیار» مسعود په کابل کی نه لیدلی او نه یی پیژانده مسعود په (۱۳۵۳) کال پوهنتون ته تللی دی.

او دا هغه وخت ؤ چی « حکمتیار» له زندان نه را وتلی ؤ او دپولیسو تر کلك تعقیب لاندی ؤ چی له لږ مودی وروسته پاکستان ته مهاجر شو.

مسعود تر (۵۳) دمخه له اسلامی غورځنگ سره هیڅ ډول رابطه نه درلوده ، دده یو او ښنی ؤ چی اغلباً ئی په اردو کی وظیفه درلوده، له هغه سره انجنیر صاحب حبیب الرحمن شهید، تماس نیولی او داسلامی غورځنگ دغړیتوب بلنه ئی ور کړی وه هغه داسلامی غورځنگ غړی شو او دهغه له لاری احمد شاه « مسعود» له اسلامی تحریك سره رابطه و نیوله ، احمد شاه مسعود چی کله پاکستان ته ولاړ په خپله خوله به ئی اعتراف کاوه چی ده په

دداؤد په وخت کی داسلامی غورځنگ ټول ترکیز په همدی تگلاره ؤ، له مسعود سره داختلاف دمسئلي واقعیت دادی چی کله دپنجشیر تر عملیاتو وروسته څو کسان تر اشتباه لاندی واقع شول او ونیول شول، دهغوی په ډله کی داحمد شاه مسعود نوم هم ؤ دیانونی ورده چی په دی وخت کی په پیښور کی دچارو مسؤلیت د«حکمتیار» صاحب نه بلکی دقاضی صاحب محمد امین« وقاد» په غاړه ؤ مسعود په پیښور کی له نیول کیدو وویریده او په پټه کراچی ته ولاړ.

داؤ د مسعود داختلاف واقعیت چی دی اوس ورته دفکری اوسیاسی قیادت دخیالونو لپاره د نظر او روش داختلاف دبڼی ورکولو هڅه کوی.

مسعود صاحب دمرکی په یوه برخه کی وائی چی « څه موده مخکی دغزنی قاری بابا او دکندهار یو لوی قوماندان راغئ او له موږ سره یی خپل پیوستون اعلان کړ.»

موږ دښاغلی مسعود په دی خبره اوږده څه ویل نه غواړو. په همدی اکتفا کوو چی قاری بابا دکابل تر سفر وروسته دلومړی ځل لپاره دی ته چمتو شو چی باید دغزنی ولایت په شوری او ادارو کی دحزب اسلامی قوماندانان مهمه برخه او نقش ولری، او په کندهار کی هم چی څه وشول ، هغه له هیچا پټ نه دی.

«مسعود» په یوه بل ځای کی وائی چی« دډاکتر نجیب په باب باید مشران پریکړه وکړی.»

موږ له مسعود نه پوښتنه کوو چی دببرك« کارمل » په باب به څوك پریکړه کوی، که مسعود په خوله زموږ دی پوښتنی ته هر راز ځواب راکړی خو مطمین یو چی دزړه خبره ئی داده چی دهغه په برخه کی به ببرك « کارمل» په خپله دجنرال بابه جان، جنرال مومن ، فرید مزدك محمود بریالی او مصلح په سلا او مرسته تصمیم نیسی.

دمرکی په پای کی محترم احمد شاه مسعود وایی چی « زه یو معتدل مسلمان یم، غواړم معتدل اسلامی حکومت جوړ کړم دبنیاد گرایانو پر خلاف زما تر ټولو ښه وسله « اعتدال» دی او زه دا وسله دهغوی پر خلاف استعمالوم.

دښاغلی مسعود په دی خبرو هم له اوږدی تبصری تیریږم خو دا ویل لازم گڼم چی لومړی خو متأسفانه مسعود صاحب دپوهی او سواد له دومره اندازی برخمن دی چی زه مطمن یم او ددی لپاره زیات دلایل لرم چی متا سفانه هغه دبنیادگرایی او اعتدال یافندمنتالیزم او« مودریشن» په مفهوم نه پوهیږی هسی بیچاره اوریدلی دی چی« علی آباد هم ښار دی».

دائی تر غوږ وشوی چی امریکا بنیاد گرایی نه خوښوی او اعتدال خوښوی ، نو د ی هم سبا اوبیگاه دی ته اړم دی چی« هله زه بنیاد گرانه یم ، معتدل یم» دی فکر کوی چی بس همدا چیغه به ماته دسکندر دیوال[*] او دهما مرغه به مي په اوږه کښیني.

په داسی حال کي چی تر ده مخکی ډاکتر نجیب تر ده په ډیره هوښیاری او مهارت په امریکا غږونه وکړل چی که مو زما ملا ونه تړله ، په افغانستان به د حکمتیار بنیاد گرایی حاکمیږی او بیا به په دی سیمه کی دامریکا گټی برباد شی« خو موږ ولیدل چی نجیب ته یی هیڅ کټه و نکړه، که نجیب چی په ټولو لحاظونو تر مسعود پیاوړی او با استعداده ؤ له دی څه تر لاسه نکړای شوای ، مسعود صاحب به بی له دی چی ځان د مسلمانانو په مخ کی لا بدنام کړی او ددی متل مصداق شی چی« هندوهم شو، گوره یی هم ونه خوړله »، بل څه شی تر گوتو کړی؟!!

ما و جهاد در تاجکستان

ابو جاهد

برای من نام بخارا باخاطرات ایام کودکی ام عجین شده است ، زمانیکه سالهای اول تحصیل در مکتب راسپری میکردم درمیان همصنفانم چند نفری ازمهاجرین بخارا نیز بودند، در ولایت ما گروه کثیری ازمهاجرین بخارا سکونت داشتند، مردمی زحمتکش وفعال ولی آرام وبی سر وصدا بودند، دهقانان و دامپروران ماهری بودند که بسیاری از زمین های لامزروع در ولایت مابه همت آنان تحت کشت و زرع آمد.

همصنفان من ،از فرزندان همین مهاجرین برای اولین بار برایم از بخارا سخن گفتند سخنانی که خوداز پدران خویش شنیده بودند از ظلم بلشویک ها، ازمشکلات هجرت از جهاد وشهادت مجاهدین...

بعد ها از بزرگترها سخنانی مشروح تر و جامع تر در باره این جریان شنیدم ، نام ابراهیم بیك و انور پاشا بگوشم رسید و ازجنید خان و بعضی دیگر که اینك بخاطر ندارم زیرا بعضی از آنان قوماندانان گروپ های کوچك از مجاهدین در قریه ها بودند. سالها بعد با یکی از جنرالهای قدیم اردوی افغانستان که پیر مرد سالخورده ئی بود برخوردم جنرال محمد علم

استاد عبدالله نوری دبیر نهضت اسلامی تاجکستان

لوگری کسیکه ولسوالی پل علم ولایت لوگر را بنام وی مسمی کرده اند، او این افتخار را بیشتر مدیون جنگ خود با (ابراهیم بیگ) یکی از رهبران مجاهدین بخارا بود.

جنرال پیر حکایت میکرد که ابراهیم بیك و قوای تحت فرماندهی اش در سواحل دریای آمو خواب راحت را از چشم سربازان روسی ربوده بود قوای تحت فرماندهی وی بسواری اسپ های تیزگام سربازان روسی را زنده می ربودند. آنها به سنگر گرفتن کمتر عادت داشتند، چون برق برسر دشمن فرو می آمدند و کارش رایکسره میکردند.

روسها از دولت افغانستان برای قلع و قمع وی کمك خواستند و تحایف گرانبهائی به درباریان نیز مخفیانه داده شد تا ذهنیت در دربار را بر ضد مجاهدین بر انگیزند، پادشاه بخارا که به کابل پناه آرده بود ، در پغمان تحت نظارت قرار گرفت و در عبور و مرور مهاجرین و مجاهدین از مرز قیود وضع گردید.

دولت افغانستان نیرو هائی برای سرکوب ابراهیم بیك به شمال افغانستان اعزام داشت (ابراهیم بیك) به جنگ در دوجبهه وادار گردید و سرانجام بعد از شکست نیروهایش به اسپ خود را به امواج خروشان دریای آمو سپرد و... به تاریخ پیوست. رژیم های حاکم بر افغانستان از امان الله گرفته تا نادر وظاهر هرکدام بخاطر حفظ تخت و تاج خویش با روسها بر سر جهاد بخارا معامله کردند تااینکه روسها عملاً بر سراسر آسیای میانه تسلط یافتند.

مهاجرین بخارا بعد از آمدن به افغانستان اشغال افغانستان بوسیله روسها را نیز پیشبین بودند، به همین علت آنانی که توانائی و استطاعت مالی شان اجازه میداد افغانستان را به مقصد کشور هائی چون سعودی، ترکیه ویا پاکستان ترك گفتند در رابطه به خیانت رژیم های سابق بر افغانستان به جهاد مردم آسیای میانه بعضی ها فاکتور های قومی و زبانی رانیز دخیل میدانستند، به این ... که چون درین دوره در افغانستان حاکمیت دولتی بدست پشتون ها بود، آنها نمی خواستند باحمایت ازجهاد در بخارا احساسات قومی ملیت های غیر پشتون را درشمال افغانستان دامن بزنند، یك تاجکستان مستقل در جوار افغانستان موجب تقویت احساسات نشنلستی دربین تاجك های افغانستان نیز می شد که برای حاکمیت نظام حاکم

خطر ناک بود، درحالکه برعکس همین رژیم ها باحمایت ازمسئله پشتونستان به تقویت احساسات نشنلستی درمیان پشتون ها می کوشیدند زیرا این کار

همت زاده

به تقویت نظام حاکم کمك میکرد.

درمجموعهء از این گونه حقایق و شایعات و تحلیل ها ماهیت رژیم های گذشته بزیر سوال میرفت و معامله گری های این نظام ها برسر جهاد مسلمانان آسیای میانه مورد تقبیح و نکوهش قرار می گرفت.

باکودتای کمونستی ۱۳۵۷ وبعد از آن تجاوز روسها به کشور ما دورانی فرا رسید که تکرار فاجعه آسیای میانه را در کشور خود شاهد بودیم، کمونیست ها در برابر مسلمانان افغان همانگونه عمل کردند که اسلاف شان علیه مسلمانان آسیای میانه عمل کرده بودند، دوران هجرت وجهاد فرا رسید.

اکنون نوبت کشورهای همسایهء ما مخصوصاً پاکستان بود که تصمیم بگیرد که آیا دربرابر مجاهدین و مهاجرین همانگونه عمل کند که رژیم های گذشته درافغانستان علیه مردم آسیای میانه کرده بودند، ویااینکه تجاوز به افغانستان را بعنوان یك عمل ضد انسانی وضد اسلامی محکوم نموده و به حمایت ازمردم افغانستان کمر بندد.

پاکستان تحت رهبری جنرال محمد ضیاء الحق راه مردم دوم را برگزید زیرا میدانست که درنقشه جیوپولتیك اتحاد شوروی مسیر رسیدن به آبهای گرم جنوب، از پاکستان می گذرد بنابر این مصلحت پاکستان ایجاب این پیشدستی رامی نمود تاجنگ دفاع از پاکستان نیز در افغانستان صورت گیرد. بناء در جهاد افغانستان دفاع پاکستان نیز مطمح نظر آنان بود.

هرچند جنرال محمد ضیا ء الحق قبل از اینکه پیروزی جهاد افغانسان را ببیند به شهادت رسید ولی اساسی که وی برای دفاع ازجهاد افغانستان نهاده بود بعد ازوی نیز کارائی داشت وسر انجام روسها نه تنها در افغانستان بلکه درجهان شکست خوردند.

پاکستانی ها درطول تقریبا چهار ده سال جهاد، هرگز مجاهدین را برای مذاکره و تفاهم بادشمنان شان تحت فشار قرار ندادند، پاکستان بخاطر حمایت ازجهاد افغانستان قیمت بزرگی پرداخت، دهها فقره انفجار بمب در شهر های مختلف بخصوص صوبه سرحد موجب آن نگردید که پاکستان مهاجرین را تحت فشار قرار دهد تا این کشور راترك گویند هیچ اسیر روسی را پاکستان بدون میل مجاهدین به روسها تسلیم نکرد.

وقتی موافقنامه ژنیو به امضا رسید کمونیست ها و روسها گمان داشتند که از آن به نفع خویش استفاده خواهند کرد ولی آن امیر آنان نیز نقش بر آب شد وجهاد ادامه یافت، مجاهدین افغان نه تنهاخواهان آزادی کشورخود بودند بلکه بارها وباغرور اعلام داشتند که جهاد آنان بافتح افغانستان به پایان نخواهد رسید بلکه بعد از آزادی افغانستان برای آزادی آسیای میانه ازجنگ روسها به آنسوی آمو خواهند رفت.

خواست خداوند این بود که از برکت جهاد افغانستان نه تنها افغانستان آزاد گردید بلکه همزمان با آن جمهوری های تحت استعمار روسیه از جمله جمهوری های مسلمان نشین آسیای میانه نیز آزاد شدند اما در آن کشورها بزودی کمونیست های سابق با اندك تغییر در ظاهر کاردباره بقدرت بازگشتند بخصوص درتاجکستان مسلمانان تحت شدید ترین ضربات قرار گرفتند، روستاها بخاك یکسان شد و هزاران نفر از آنان به هجرت به افغانستان مجبور گردیدند.

اکنون آن زمان فرا رسیده بود که مجاهدین افغان شعار های خود در مورد آسیای میانه را در عمل پیاده سازند و کاری متفاوت با آنچه که رژیم های گذشته در افغانستان در برابر مجاهدین بخارا انجام داده بودند انجام دهند.

شاید بعضی ها چنین استدلال نمایند که اختلاف میان مجاهدین آنانرا ازحمایت مستقیم شان از مجاهدین تاجکستان باز داشت . البته این استدلال را تاحدودی میتوان پذیرفت ولی بهرحال این انتظار از مجاهدین و جود داشت که دربرابر جهاد ومجاهدین تاجکستان همانگونه موقف بگیرند که خود در دوران جهاد خویش علیه شوروی و مزدورانش در افغانستان ازکشور های دوست بخصوص همسایگان انتظار داشتند امامتأسفانه چنین نشد.

متأسفانه بیشترین جنایت ها به جهاد تاجکستان ازطرف گرایش های در صف مجاهدین صورت می گیرد که امان الله ، نادر و ظاهر رابخاطر خیانت مشابه نفرین میکردند و به این خیانت رنگ قومی و زبانی میداند، عجیب اینکه از زبان بعضی از رهبران مجاهدین در رابطه به جهاد تاجکستان سخنانی بگوش رسید که خود سالها بعضی از گروهها درپاکستان را بخاطر موقف مشابه در برابر جهاد افغانستان محکوم میکردند.

درشرایطی که هزاران سرباز روسی تاجکستان را عملا در اشغال خود دارند و رژیم فعلی به قوت آنان بر سر اقتدار است، درشرایطی که دهها هزار مسلمان ازظلم همین رژیم خانه و کاشانه خودرا رها کرده و به افغانستان پناه آورده و در بد ترین شرایط ممکن حیات بسر می برند. حیرت آور است که از زبان بعضی از رهبران ما این سخن بگوش می رسید که مجاهدین تاجکستان باید با دولت دوشنبه به مذاکره بپردازند زیرا جنگ بجر تباهی و بربادی حاصلی ندارد.

از کسانی که چنین نظری دارند باید پرسید که اگر راه حل پیشنهادی شما به مجاهدین تاجکستان مذاکره و تفاهم است نه جنگ پس چرا خود شما چهارده سال سخن از جهاد گفتید و هرنوع مذاکره به رژیم کابل را به این عنوان که آن رژیم ، دست نشانده روس بوده و بقای خودرا مدیون حمایت روسهاست رد کردید؟ آیا نتیجه چهارده سال جنگ برای افغانستان تباهی وبربادی نبود؟ آیا همین موقف شمادر قبال مسئله تاجکستان نوعی اظهار ندامت ازجهاد چهارده ساله درافغانستان نیست؟!!!

اگر دیروز کسی به شما می گفت که باید بارژیم کابل به مذاکره بپردازید، اگر پاکستان ویا ایران از نجیب ویا ببرك دعوت دیدار رسمی بعمل می آورد عکس العمل شما درمقابل این عمل چه می بود؟

سفر وزیر خارجهء افغانستان به تاجکستان و صحبت بامقامات رسمی آن کشور بعد از واقعه آتشباری روسها بر روستا های داخل افغانستان که در اثر آن صد ها نفر ازمردم بیدفاع این مناطق به شهادت رسیدند جز تسلیم شدن ذلت بار به زورگوئی روسها مفهوم دیگری ندارد.

دیدار حیدرعلی رحمانوف رئیس رژیم دست نشانده روسها در تاجکستان ازکابل و استقبال رسمی ازوی به معنی پذیرفتن حیثیت قانونی آن رژیم دست نشانده ازطرف حکومت مجاهدین درکابل است که برای تضعیف روحیه مجاهدین تاجك بعمل آمد وبد تر از همه اینکه عده اسیر روسی راکه مجاهدین تاجکستان در جنگ به اسارت در آورده بودند، رئیس جمهور حکومت مجاهدین درکابل بعنوان هدیهء حسن نیت خویش تقدیم رحمانوف می کند، بدون اینکه درمقابل امتیازی برای مجاهدین تاجیك مطالبه نماید درحالیکه همین اکنون صد ها نفر ازمجاهدین و اعضای تحریك اسلامی تاجکستان در زندان های کمونیست ها درین کشور بسر می برند. حکومت کابل میتوانست در برابر سپردن چهار نفر اسیر به رحمانوف خواستار آزادی عده یی ازاین زندانیان گردد.

آنچه که حکومت مجاهدین درکابل تاکنون در رابطه بامسئله تاجکستان انجام داده است خلاف شعار های خودشان و خلاف خواست برحق مجاهدین مسلمان تاجك است که میگویند هرگز باحکومت موجوده در دوشنبه حاضر به مذاکره نخواهند بود زیرا آنها فقط باروسها طرف اند و با آنان مذاکره خواهند کرد.

موقف دپلوماتیك دولت در رابطه بامسئله تاجکستان نه تنها بسیار ضعیف بلکه سخت انفعالی است. وقتی دولت اعلام میدارد که یك گروه ازمجاهدین تحت نفود دولت سربازان روسی رابه اسارت گرفته اند و بعد همین سربازان را درکابل آزاد میکنید به معنی اعتراف به مداخله درامور داخلی تاجکستان است با این تعهد که دیگر این مداخلات تکرار نخواهد شد.

خوش شانسی مجاهدین تاجك درین است که دولت کابل کنترولی برمرزهای شمال کشور ندارد و گرنه برای خوشامد روسها وکمونیست های حاکم بر تاجکستان همان کاری رامیکرد که دهها سال قبل رژیم های حاکم بر افغانستان دربرابر مجاهدین انجام داده بودند.

تجربه بعضی انقلاب ها درتاریخ نمایانگراین حقیقت است که وقتی انقلابیون بقدرت می رسند بعد از مدتی سرانجام همان راهی را در پیش می گیرند که خود آنرا در رژیم های پیشین محکوم میکردند ولی به جرئت میتوان گفت انقلابیون در هیچ جای دنیا مانند انقلابیون ما اینقدر زود به اصول ادعائی خویش پشت پانزده وشعارهای خویش را فراموش نکرده اند

تکل

دارمانونو هدیره

«شفیقي»

ماویل دتیرو خوارلسو کلونو ټول حسرتونه او ارمانونه به می په کابل کی پوره شی ، کابل چی زموږ دهیلو مرکز ؤ، کابل هغه خوږ نوم چی په اوریدو به یی له مهجور و زړو ټوله ستومانی اومایوسی داسی وتښتیدله لکه دلمر له سپینو وړانګو چی تیاری وتښتی او یوه پناه شی.

هوکی ! ماویل دهجرت ددیار دسوځنده لمرونو ، بی وسیو مایوسیو او اندیښنو ټول بار به می له زړه نه دکابل په لیدو لری شی.

دهجران داغونه به مو دکابل په دیدن ټکور شی، ماویل حُم به ښکلی کابل ته به دخپلو ستړیو شپو ورځو داستانونه وایم، حُم به کابل ته به دنور هیواد دورانیو اوکنډالو کیسې کوم، ښکلی کابل ته به داغیارو دوحشتونو یادونه سپړم، کابل ته به دهغو ارمانجنو ځوانانو خاطری یادوم چی ددغه افسانوی ښار دديدن په ارمان دهیواد په غرونو، رغونو دښتو او میروکی ښخ دی.

دهغو ځوانانو نه به ورته وایم چی د «کابل» په جادو او کوڅو دآسمانی ، شیر دروازی او علی آباد پر سر دشنو بیرغونو درپیدو هیله من وو او دارګ پرمانۍ داسلامی نظام دبرمیال توغ درپیدو په انتظار.

ماویل حُم کابل ته دهغو وحشتونو داستانونه وایم چی پر دو او مزدورانو یی په ننګرهار، کندهار او مزار کی تر سره کړی وو، ماویل زه به دتاریخی بالاحصار تربرجونو لاندی پر هیواد د تیر ناورین دخاطرو یادونه راسپړم.

دکونړ دکرالی، دکندز دچاردرو، دلغمان دګنبیری، هرات ، وردګو، لوګر او.... نورو عامو وژنو داستانونه به وایم، کابل ته به دبی رحمه وحشیانو دوحشتونو کیسی کوم.

ماویل حُم به کابل ته به له ګیلونه ډک زړه تشوم ځکه زه درنځورو استازی وم، ماځان دکنډوالو قاصد ګانه ، ماویل زه خوبه دویجاړو کنډرونو فریادونه او پیغامونه، ښکلی او روغ کابل ته رسوم.

ماویل له کنډوالو او ورانیو نه ستړې سترګی به می دکابل په روغو جادو او ښکلو بنګلو یخی اودمه کړم.

ماویل دوحشت له دنیاګۍ نه به دکابل په ښکلو باغونو او پاکو جادو کی پناه غواړم، حُم به دتیر خوارلس کلن سرګردانه ژوندانه ټولی ستومانی به هلته وباسم ، دکوټه سنګی ، دهمزنګ ، پل باغ عمومی پر لاره به حُم په ټول کابل به راګرځُم ، جاده اوچمن به ګورم، په بالاحصار کی به دتیروعظمتونو پرځلو دنویو ګټلیو

ویاړونو زیری کوم او پر دیوالونو به یی دوخت داکبر خان او محمد جان خان نومونه لیکم ، حُم به دکابل په ښکلی غیږ کی به تر انی وایم اودهیواد دشازلمو همتونه او شهامتونه به ستایم خو افسوس چی حسرتونه او ارمانونه می میرات وو .

نه پوهیدم!

نه پوهیدم چی زما تراژیدۍ لاپای ته نه ده رسیدلی او ماچی دکابل په باب څه تصور درلود یو خوب ؤ،ماته چی دخدای په دنیا کی یوکابل را پاتی ؤ هغه هم ظالمانو رانه اخستی ؤ او زما دارمانونو جنازه دکابل په کنډوالو کی ښخه وه.

کابل! هغه ښکلی کابل نه ؤ پرځای یی یوه کنډواله پرته وه چی دمرګونو او وحشتونو پکی راج دی .

خدای (ج) خبر دی چی کابل دچا سپیره نظر وخوړ، که دکوم چنګیز دقهر او غوسی لمبو؟!

خو اوس هلته ژوند په سلګو دی او مرګ له ټول وحشت او هیبت سره اتڼ اچولی.

ښکلی کابل لکه دماشوم په لاس ګل پانی پانی شو. اوکابل زما دارمانونو کور زما دارمانونو هدیره شوه.

«سکوت حکیمانه»

بنیاد واساس حکومت اسلامی را چه تشکیل میدهد؟

مأخذ : کتاب مردم پارلمان اسلام * **نویسنده** : ایس ایم ظفر * **مترجم** : ل. خرم

قرآن کریم در باب حکومت اسلامی چرا تنها از مشوره نام برده است وپس چرا طرح خاصی برای حکومت اسلامی پی ریزی ننموده است؟

برای توضیح مطلب مادرینجا آن آیات قرآنی را ترتیب وار یکی پی دیگر مثال میاوریم که به نحوی از انحا با چگونگی حکومت اسلامی تعلق داشته باشد.

سوره یوسف آیه ٤٠ (إن الحکم الا لله) حکومتی بجز حکومت الله «ج») وجود ندارد .

سوره النساء آیهء ٥٩ (یا ایها الذین آمنوا اطیعو الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم)

یعنی : ای مؤمنین: اطاعت الله (ج) و رسول اورا بنمائید و هم اطاعت آنرا که بر شما حکومت می کند.

سوره آل عمران آیه ١٥٩ (و شاورهم فی الامر) یعنی: ودر کار های خویش از او مشوره بخواهید.

سوره شورا: (و امرهم شورا بینهم) یعنی : وکارهای خویشرا با مشوره یکدیگر انجام می دهند.

سوره آل عمران آیه ١٠٤ (و لتکن منکم امة یدعون الی الخیر و یأمرون بالمعروف و ینهون عن المنکر و اولئك هم المفلحون!.

و از شما باید گروهی باشد تا مردم را به سوی نیکی بخواند و امر به کار نیك نماید و از کار های زشت منع نماید همین مردم نجات یافته گانند.

سوره مجادله آیه ء ٢٢

اولئك حزب الله ترجمه(همین گروه لشکر(سپاهیان) خداوند اند .

سورة المائده آیه ٣

الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا.

امروز ما دین تو را برایت تکمیل کردیم و نعمات خویشرا بر تو کامل نمودیم و برای تو دین اسلام را پسندیدیم.

بامطالعه آیات فوق الذکر می بینیم که در هیچ کدام آنها طرح کامل و مشخص برای نظام حکومت اسلامی وجود ندارد و تنها از چند اصل بنیادی تذکر به عمل مده است.

در قرآن عظیم الشان در مواردی چندی بسیار به تفصیل صحبت شده است مثلاً در موضوع وراثت در قرآن کریم چنان بحث جامع و همه جانبه درین باره صورت گرفته که ما برای هرگونه پرسشی درین باب جواب مقنعی از آن یافته می توانیم، و در هرحال باسادگی حصه شرعی وارث را در یافت کرده می توانیم ، خلاصه اینکه فقه همه مواد و توضیحات خویشرا در باب وراثت از قرآن حکیم اخذ کرده است.

به همین ترتیب در بارهء وضو نیز مشاهده می کنیم انسان در بحری از حیرت و اعجاب فرو میرود وقتی مینگرد که در کتابی چون قرآن کریم که کلام آسمانیست کتابی که در آن تاریخ بشریت درج است اصول تجارت در آن وجود دارد ، فلسفهء انقلابی محتوای آنرا تشکیل میدهد و بعضی مسایل را با تفصیل کامل مطرح نموده است درمورد چگونگی ساختار حکومت و نظم و ترتیب آن بجز از تذکر چند اصل دیگر چیزی وجود ندارد و همه جا سکوت است آخر چرا؟

آیتی از سوره مائده که ترجمه آن چنین است « تو در هر سخن توضیح نخواه چراکه اگر هر چیز برایت وضاحت داده شود شاید که به مشکل دچار شوی».

درین ایه به خاموشی و سکوت اشاره شده است که پروفیسر عثمان آنرا به (سکوت حکیمانه) تعبیر نموده ، مابرای دریافت معانی قریب و بعد آن بسیار کوشیده ایم و تمام تفسیر های متعلق به آنرا نیز مطالعه کرده ایم ، و خواسته ایم بدانیم که درین سکوت و خاموشی چه فوایدی نهفته است.

قبل از آنکه نظریات مفسرین را درین باره به بررسی بگیریم باید در زمینهء شان نزول آیات قرآنی معلومات داشته باشیم. اما الفاظ قرآنی را نمی توانیم پابند دور نزول آن بنمائیم چونکه هدایات قرآنی مختص به زمان مکان و قوم مخصوص نیست ، بلکه تا جهان باقیست بشریت همیشه محتاج رهنمائی و هدایت آن است. از نقطهء نظر اهمیت و فواید کلام خداوندی دارای ابدیت مطلق است.

یعنی هر قوم هر ماحول و هر زمان را در بر می گیرد.

ایهء فوق وقتی نازل شد که آنحضرت (ص) در برابر سوالات و پرسش های پیهم مردم قرار گرفت تا آنجا که مردم در مورد اصل ولدیت پرسیدند.

درتفسیر کبیر آمده است که وقتی این سوره نازل گردید که حج تنها بر

مردم دارا و توانمند فرض است مردم از آن حضرت (ص) پرسیدند یا رسول الله آیا حج هرسال فرض است ، حضرت محمد (ص) خاموش ماند آنها بار دیگر پرسیدند اما رسول اکرم یکباز دیگر سکوت نمودند، مردم بار سوم سوال کردند حضرت محمد فرمودند، هرسال نه! که اگر بلی میگفتم پس حج هر سال واجب می گشت و اگر واجب می گشت پس شما نمی توانستید آنرا ادا کنید.

تعبیری راکه امین احسن اصلاحی درکتاب خویش(تدبر قرآن) از آیه فوق نموده مورد تأئید مانیز است « ازین دانسته میشود که فضل و کرم الهی شامل حال این امت است که ما را از طرح کردن سوالات غیر ضروری منع فرموده و از اصراف و زیاده روی باز داشته و مسایل و معاملاتی راکه میتوان با عقل حل و فصل کرد به صلاحیت ذهنی و اجتهاد ما واگذاشته است.

قرآن عظیم الشان که راهنمای انسانهاست و آنها را به تفکر و تعمق وتدبیر دعوت می کند خواستار آنست که انسان اکثر معاملات خویش را خود انجام دهد.

حدیث نبوی است که : تاوقتی که من ترارها کرده ام تو نیز مرا رها کن.

شاه ولی الله محدث دهلوی نیز از قول حضرت معاذ بن جبل (رض)میگوید که گفته بود ای مردم ! قبل از مرگ واویلا سر ندهید و قبل از حادثه در باره، آن حکم قاطع ننمائید!

از مطالعهء قرآن کریم چیزی مهمی راکه در می یابیم اینست که خدای تعالی انسان را تربیت نموده که منحیث اشرف مخلوقات چگونه زندگی نماید و اهمیتی راکه قرآن به انسان داده است در هیچ کتاب زمینی یا الهامی دیگر وجود ندارد.

قرآن انسان را مورد خطاب قرار داده انسانی که صاحب عقل وشعور و فراست است انسانی که قرآن اورا مسؤول اعمال خودش قرار داده است او را اکیدا تلقین به تفکر و تعمق نموده است تاً از تدبر استفاده نموده و در زندگی طرق راه و روش های فلاح و خوشبختی اجتماعی را دریافت نماید به اساس اظهارات قرآن انسان بر بنیاد عقل و شعور خویش بر دیگر موجودات کائنات تفوق و برتری دارد اوبا همین عقل و شعور خویش خوب و بد را از هم تفکیک کرده می تواند وقت وصلاحیت تصمیم گرفتن و فیصله نمودن را دارد.

در زمینه های فکری و ذهنی نیز لازم وحتمی است.

از نظر ما در اسلام غور و تعمق کردن درکار ها برهر مسلمان لازم است، تصور این یا استدلال کردن بر این که تفکر نمودن و اجتهاد کردن اعمال خاصهء علمای بزرگ اسلام و دانشمندان دینی است ازیك نگاه غلط است و باعث به وجود آمدن تصورات نادرست میگردد. به عقیده ما اجتهاد حق طبیعی هر مسلمان فهمیده و تحصیل کرده است ، حقی که خدای

قرآن عظیم الشان که راهنمای انسانهاست و آنها را به تفکر و تعمق وتدبیر دعوت می کند خواستار آنست که انسان اکثر معاملات خویش را خود انجام دهد.

یك دانشمند جاپانی که درمورد قرآن مطالعاتی وسیعی نموده است می نویسد:« قرآن حکیم انسان را به تسخیر کائنات هدایت و راهنمایی می کند. قرآن به انسان این اختیار را نیز داده است که باسعی و کوشش خویش و مددخداوندی تقدیر خویش را تغیر بدهد.

خلاصه اینکه انسان در قرآن بر تاریخ خویش حاکمیت تام دارد و اضحاً که کتابی با این مفکوره اصلاحی از انسان متوقع علم و فهم و اجتهاد در تمام امور زندگی اش است تا برای بهتر شدن زندگی اش طرحی را پی ریزی نماید که بیانگر تقاضا های وقت وزمانش نیز باشد.

یك عرب بدوی روزی از حضرت محمد(ص) پرسید« یارسول الله! آیا میتوانم شتر خودرا بخدا سپرده و خود در گوشهء استراحت نمایم.

حضرت محمد فرمودند: نخست تو شتر را با ریسمان محکم به جائی ببند و سپس با توکل بخدا استراحت کن.»

اینست اسلام روشن و ساده ، دینی که بر اساس فطرت بنا یافته و انسان را به سعی و کوشش فرا میخواند، جد وجهدی که بر علاوه زمینه های عملی

(ج) تعالی به او قایل شده است بناءً اگر شخصی مسلمانی حل مشکل کرده میتواند و به پاسخ سوالی حل نشده پی میبرد میتواند از صلاحیت خویش کار بگیرد و حل معضله را پیشکش امت مسلمه نماید.

میگویند وقتی آیهء « اذا جاء نصر الله و الفتح » نازل شد که مژده بود بر فتح اسلام و اینکه مردم دسته دسته به اسلام روی میآوردند و اینکه حالا دیگر باید از خدای عز وجل طلب مغفرت نماید بسیاری از صحابه کرام به مفهوم و معنی اصلی آن پی نبردند و نمیدانستند که چرا ازینکه در آن مژده فتح و ظفر ذکر شده و ازجانبی امر به استغفار شده است.

مفسرین مینویسد که صحابه در همین مباحثه و مشاجره بودند که پسری جوانی ازمیان برخاست (عبد الله بن عباس بن عبد المطلب پسر کاکای حضرت محمد (ص)) و اظهار داشت که درین ایه همچنانکه از فتح مبین تذکر به عمل آمده است به همانسان این نیز معلوم گشته است که هنگام وصال آنحضرت ورحلت او فرا رسیده.

اصحاب این حرف را با استدلال

قوی آن قبول کردند و حضرت عمر (رض) از فرط محبت واحساسات به گریه آغاز ید.

شما ببینید درینجا کسی هم این مسأله را پیش نکشید که چون این استدلال از زبان غیر عالم دین بیرون آمده پس قابل توجه نیست، خلاصه یك مسلمان عادی میتواند با غور و تعمق در مسایل دینی اظهار نظر نماید و آنرا تنها و تنها حق علمای دینی نداند با آنکه مردم ملزم به پیروی از نظریات مختلف نیستند تا هنگامیکه آن نظر یه مورد تائید علما و دانشمندان قرار نگرفته باشد.

سکوتی که در قرآن بر سر بعضی مسایل و موضوعات حکمفرماست خیلی ها پر مفهوم و با معنی می نماید، این سکوت به معنی عدم توجه به حل مسائل مربوط نیست بلکه در آن حکمت و فلسفه ای نهفته است خداوند (ج) با قرار کردن این سکوت حل برخی از گره های حیات را به فهم و دانائی انسان واگذاشته تا او باتفکر و تعقل در آن بپردازد ، ما این سکوت حکیمانه را نوعی حکم خداوندی نیز گفته میتوانیم.

چنا ن انگاشته میشود که خدای تعالی بنده اش را در امتحانی قرار داده که آیا میتواند مسایل و مشکلات رنگا رنگ و روبه فزونی، زندگی راحل کند، آیا برای پرسش ها و خواست های روبه تزاید آن چه جواباتی را ارائه می نماید. این نیز واضح است که اگر جواب مقنع و درست این همه سوالات را دریافت ننمود پس هیچ گونه رعایت و گذشتی با او نخواهد شد اورا نفی نموده و بجایش امت جدیدی به میان خواهد آورد ، امتی که با عقل و شعور و فراست خویش و در روشنی هدایات الهی برای زندگی خویش اصول درستی وضع کنند.

بالاخره این آیه اشاره ایست به سوی یك جستجو و تکاپوی ارتقائی که در آن مسلمانان منحیث یك ملت واحد به اولیت رجحان وپیشی گرفتن ازدیگران تلقین شده است تا با اختیار نمودن صراط المستقیم اقوام عالم را راهنما گردند.

حدیث مبارك است که : تو در مقابل خدای خویش فرایضی داری در آن کوتاهی مکن بعضی چیزها حرام اند تو از آنها بپرهیز حدودی وضع شده تو از آن تجاوز مکن و در برخی موارد خاموشی اختیار نموده است بدون آنکه فراموشی در کار باشد.

مولانا مودودی در توضیح این حدیث آیاتی را به تفسیر گرفته و مینویسد:« مسایلی راکه شارع بطور اجمالی بیان می کند حقایقی نیست که فراموش شده باشد، شارع میخواسته آنرا به تفصیل بیان بدارد ولی نتوانسته بلکه هدف اینست که میدان تفسیر و مباحثه را در آن باز گذاشته تا مردم در آن با فراغ خاطر و آزادی بیندیشند درین حال علامه اقبال فیصله های راکه در سال ۱۹۲٤ در ترکیه بعمل آمده بود اجتهادی نامیده و گفته است که مجلس ملی ترکیه دست به عمل اجتهاد زده است.

واضح است که همهء اعضای اسامبلهء ترکیه علمای دین نبودند آنان صرف نماینده گان ملت و اعضای مجلس بودند اما چون مسأله طرح شده در مجلس متعلق به آن بخش از قرآن بود که در آن سکوت اختیار شده بود پس جایز بود تاهمه اعضای مجلس راه حلی برای معضله اجتماعی خویش می سنجیدند به همین مناسبت علامه اقبال آنرا اجتهاد نامیده است. به این سلسله میتوان به یاد داشت ها وبیانیه های اقبال رجوع نمود و در آن به بحث پراخت اما بصورت کوتاه و مجمل دانستن این موضوع ضرور است که اسلام به عوض خاموش کردن، مهار کردن و تحت تسلط گرفتن استعداد ها ونیرو فکری انسانها آنرا به حرکت و پیشروی فراخوانده است.

ما می بینیم که قرآن در باره چگونگی رئیس ملت یا اولی الامر هیچ توضیحی نداده و همچنان در مورد تعداد رؤسای یك ملت نیز چیزی نگفته است .

توقع گرفتن واخذ معلومات دربارهء نظامهای سیاسی معاصر از قرآن نیز ناروا ست حکومت پارلمانی یا صدارتی اصطلاح جدید در سیاست جهانی بوده و قرآن درین مورد چیزی برای بیان ندارد. به همین ترتیب اصطلاحات ، پارلمان، کانگرس فدراسیون و غیره نیز اصطلاحاتی اند که بعد از قرن ۱۸ با پیدایش مفکورهء نشنالیزم یکجا مورد استفاده قرار گرفته اند. علاوه بر این در قرآن عظیم الشان برای حکومت اسلامی هیچ طرحی نیز وجود ندارد.

قرآن تنها واضحاً بیان داشته که حق حاکمیت و حکومت تنها از آن خداوند است و برما لازم است تا باهمدیگر به صلاح ومشوره بپردازیم ، اطاعت حکومت عدل و انصاف بر ما لازم می افتد بناء این نیز آزمایش خداوند است که ما بادر نظرداشت این اصول و اساسات چگونه نظامی را قایم نموده می توانیم.

سکوتی که در قرآن بر سر بعضی مسایل و موضوعات حکمفرماست خیلی ها پر مفهوم و با معنی می نماید، این سکوت به معنی عدم توجه به حل مسائل مربوط نیست بلکه در آن حکمت و فلسفه ای نهفته است خداوند (ج) با قرار کردن این سکوت حل برخی از گره های حیات را به فهم و دانائی انسان واگذاشته تا او باتفکر و تعقل در آن بپردازد ، ما این سکوت حکیمانه را نوعی حکم خداوندی نیز گفته میتوانیم.

محترم مولوی عبد الله ذاکری، محترم استاد ربانی ته په خطاب کی:

ستاددوو ورځو حکومت دئ هغه هم ګرده دنیا درسره مخالفه ده

موږ په دی نه پوهیږو چی ستا سرنه خلاصیږو که خوف او تشویش درباندی پروت دی

که ته سمی لاری ته رانشی نو باید سیاف اومحمدی درڅخه بیل شی او موږ به دی تر هغه مخالفت کوو چی څومره مو وس وی.

ګرانو لوستونکو!

دافغانستان مشهور عالم مولوی عبد الله «ذاکری» دروان کال دزمری په میاشت کی ددینی عالمانو دیوه هیأت له مشر تابه سره کابل ته راغلی ؤ. دوړی دمیاشتی په لومړی نیټه ئی په ارګ کی یوی غونډی ته ویناوکړه دهغو مخاطب محترم استاد ربانی ؤ.

په دی غونډه کی په ښاغلیو استاد ربانی، استاد سیاف او مولوی محمد نبی «محمدی» برسیره نوروزیاتو کسانو هم ګډون کړئ ؤ، دادی دمحترم مولوی ذاکری دوینا پوره متن ستاسی مخی ته ږدو.

الحمدلله الذی وصلوة علی اهلها وبعد، فاعوذ بالله من الشیطن الرجیم.

ان دین عند الله الاسلام ، ومن یبتغی غیر الاسلام دیناً فلن یقبل منه، و هو فی الاخرة من الخاسرین، صدق الله مولانا الکریم.

نبی کریم (ص) وایی احیاء دسنت په اخر زمان کی یو لوی سنت دی، اوددنیا او آخرت دکامیابی ذریعه ده، واجب بیا ترسنتو ډیر جګ دی، او فرض بیاتر هغی هم جګ دی، اوبیا حرب مقدس یو داسی فرض دی، چی دټولو دیْن متفق علیه دی، ترڅوچی جهاد نه وو راغلی اسلام په ډیرضعیف شکل کی روان وو. خوبیا چی دجهاد حکم راغی اسلام هغه معراج ته وخوت چی تر اوسه هغه معراج لری، خو موږ له تاسی څخه دا پوښتنه کوو چی اسلام خو یوداسی دین دی چی الله (ج) غوښتل چی انسان له غوایی څخه راجلا کړی، یعنی عقل ورکړی، مکلف یی کړی بیا یی ترمرګه ذمه وار وی ،(واعبد ربك حتی یاجیئك الیقین)

او الله (ج) داسلام یوازی یو حکم داسلام ، یادوه یا پنځه نه داټول اسلام غواړی (ادخل فی سلم کافه) ددی لوی دین او ددی پاك کتاب او ددی کامل شریعت دعملی کیدلو لپاره افغانستان ستاسی په رهبری یوه لویه قربانی ورکړه.

خو اوس چی الله (ج) راسره کومك شو ، هغه کوټی چی دشرابو دڅښلو ځای وو، یادزنا دکولو ځای وو، یا داسلام په مقابل کی دمنصوبه سازی ځای وو، نن دادی موږ او تاسی په کی ناست یو.

(سبحان ربك الاعلی)

دی اسلام چی دومره ارزښت درلودو، چی موږ دومره ستړیاوی دهغه لپاره برداشت کړی اوس بیا څه راپیښ دی چی بیرته مو اشتها ورته بنده ده، اوپدی اسلام کی له ځان څخه شیان ګڼوو، او هغه اسلام چی الله (ج) یی رانه غواړی پر هغو باندی مو سترګی نه خلاصیږی، وایی دیهودو یو داسی قانون دی چی په دری کاله کی تورات شریف مابین ته کړی او شورا پری وکړی ، دوی وایی چی دغه تورات شریف چی دری کاله وړاندی ګذاره پری کیده او یاباید عملی شوی وای، اوس مناسب ندی، بیا څه ورڅخه کم کړی اوڅه وریاندی زیات کړی او لاس پکی ووهی.

دلوی رب داپاك کتاب چی الله (ج) موږ ته اجازه نه راکوی چی لاس پکی ووهو، او الله (ج) یی ضمانت کړی داپاك دین دی، او پدی تاسو ټول ښه پوهیږی، استادان یاست یامولویان یاست، یامشران یاست ، ستاسی په ذریعه باندی موږ داعملی جهاد شروع کړ، اوس ستاسی داسی اشتها پری بنده ده پرون ماهلته ملایانو ته وویل چی که اوس موږ ترکی ته ور تلای اوموږ اسلام تری غوښتی، پښتی به مو ریږدیدلی.

چی ترکی الله (ج) نه منی، کتاب یی نه منی، او پیغمبر یی نه منی، یابیرك ته ورتلای، یانجیب ته ورتلای اوس هغه چاته ورځو چی کلونه کلونه یی پدی لارکی کار کړی دی، او دالله(ج)

ددوی له عمل څخه دومره برکت راویسته چی هغه دی په الجزایر کی هغه کافر صدر اعظم مردار شو، په کشمیر کی دا ٤٥ کاله مسلمانان ددی هندوانو غلامان وو، اوس یی ستاسی دجهاد له برکته قیام کړی، همداسی نور شرق اوغرب خو زموږ په کور کی داسی تکه توره شپه ده، پروسږ کال مونږ تا(استاد ربانی) ته راغلو ، بیا درته راغلو، او داانشاء الله زمونږ اوم که اتم نوبت دی، په همدغه کوټه کی سره ناست وو چی دا اوس پکی ناست یو، حمزه مرحوم ستا په څنګ کی ناست وو چی دا اوس عبدالرحیم اخوند زاده ناست دی، ترکال زیات وخت شوی دی اوس ته خپله دارالانشاء وګوره پوښتنه وکړه هغه فرمان به دی اوس هم پروت وی، یونقل به یی وی، تامونږ ته وعده راکړه چی ۹۰ په سلو کی ستاسی مطالبات عملی شوی دی، لس نور به یی عنقریب عملی کیږی، اوس چی یوکال

وروسته مونږ راغلی یو، گورو چی نه یوازی داچی (۹۰) په سلو کی خو یوه هم نده عملی شوی، بلکه ۹۰ په سلو کی په شاراغلی ئی، دملحد دولت بقایا چی الله(ج) یی نه منی او دوی دالله(ج) وجود نه منی، ملك اومملکت یی دغه حال ته راورساوه، ته یی څومره سرګردانه کړی شرق او غرب یی په تا ولیده، درویزه دی کوله چی دجهاد لپاره یوکار توس پیداکړی. سیاف یی څومره ستړی کړ او دابل یی څومره ستړی کړ، اوس ته بیا په هغه باورکوی هغه راولی او داسلام کور هغه ته سپاری، په وزارت دفاع کی دی خلك مقرر کړی دی، دا پیژند وال دی دارئیس تشکیلات دی دا معاون دوزارت

دفاع دی، که په گرده دنیاکی ته نن مابنام اعلان وکړی چی دوی ټیکه مونږ له گردی دنیا سره وهو، یوه ټیکه دپوځ درهبری ، چی په دنیاکی هرڅوك پوځی رهبر غواړی، افغانستان یی هغه ته ورکوی اوبله ټیکه دعلم ورسره ووهی چی علماً چی هرڅوك هرچیری غواړی، دافغانستان علماء حاضر دی زما دا باور دی چی انشاء الله افغانستان به خلاصیږی، ستا هغه ذخیره به لاهماغسی پاتی وی.

داسلام بچیان چی دروس په مقابل کی یی دغه نتیجه لاس ته راوړه او ته یی پدی تخت کښینولی، چی یو روسی پری ناست وو اوس بیا ته پر هغی باندی بدگمانه یی اوبیاهغه څوك را اخلی چی ته یی لدی حال سره مخامخ کړی اواسلام یی لدی حال سره مخامخ کړ دا پیژندوال صاحب دی، دا فلانی صاحب دی، حتی ته په خپل څنګ کی هغه څوك کینوی چی دروسی بچی وو داحوارلس کاله، بیانوم

> **حتی ته په خپل څنګ کی هغه څوك کینوی چی دروسی بچی وو داڅوارلس کاله، بیانوم هم دمصلح(داستاد ربانی یوکمونیست سلاکار دی «اداره» پری ایږدی.**

هم دمصلح(داستاد ربانی یوکمونیست سلاکار دی «اداره» پری ایږدی.

دا فلانی پیژند وال دی، دا رئیس تشکیلات دی، او دافلانی ډگرجنرال دی، که ته په اسلام کی ددی لپاره دلایل لری، بالکل مهربانی وکړه په خپله یی وایه که نماینده ټاکی دغه سیاف صاحب وټاکه دغه مولوی محمدنبی صاحب وټاکه ، بل څوك وټاکه ، په هغه کوټه کی ورسره کښینو مونږ ته دی قناعت راکړی، اوکه الله (ج) هغه شی نه منی، پیغمبر(ص) یی نه منی قرآن اوسنت یی نه منی، بیاته څرنگه داکار کوی چی چرگ او شغال دی په یوه کټوکی سره اچولی دی اوس یی

مونږ ته ، راوړی وایی چی داغوښی دخوراك دی، ونیسه نوش جان یی کړه، چرگ او شغال چی په یوه کټو کی پاخه شی هغه شغال جوړیږی هغه گیدړ جوړیږی، دروس بچیان اودملحد دولت په بقایاوو مونږ ویل چی دابندی خانی به پری ډکی کړی، داپلچرخی به په دوی ډك شی، ټولی کندی او ډبری دمجاهدینو په وینو ککړی دی، اوهډوکی یی هغه ورځی هم پراته وو دصدیق الله په ځای کی، زولنی ئی په لاسو اوپښو کی وی، ته اوس بیاهغه خوښوی، ترتا لوی تخت اوتاج دظاهرشاه او داود شاه وُ ، ستانن ددوورځو حکومت دی هغه هم گرده دنیا در سره مخالفه ده، دهغو داسی فرعونی حکومت وو چی دهغو په مخ کی چاکلمه نشوای ویلای، پنځوس کلن حکومت یی وو، دوه بدبختان پدی اجتماع کی راغلل، یوقادر وو یو وطنجار وو کافران دی دوو کسو دپنځوسو کلونوحکومت داسی ټوکرټوکر کړ، داود یی پدی ارگ کی کوفته کړ چی نه یی هډوکی چاولید اونه یی لنده چاولیده، نه یی سترگه چا ولیده، اوس ته راولاړیږی هغه دروس پر بقایاوو باورکوی راولی یی داسلام په پوځ کی یی درووی! او دومره ډیر پوځیان ته لری، له دنیاسره ټیکه ووهه ، ستاټیکه به پوره شی، اوخلك به لاذخیره درته پاتی شی.مونږ پدی نه پوهیږو چی پدی ستاسر نه خلاصیږی هم پرتا باندی خوف اوتشویش له کومی خوا واردوی، خوته داسی ملت لری چی دروس په مقابل کی دی وجنگول، میدان یی درته وگاټه،اوس ته بیاڅنگه دیوه گیدړ په مقابل کی سرښکته کوی، یادیوه پشی په مقابل کی سرښکته کوی، زمری ته یی او ددنیا هغه لوی ښامار دی راچپه کړ ، او اوس یی ته مراعات کوی،چی دخالق حکم یوی خواته

درته ولاړ دی، دمخلوق تقاضا بل خواته درته ولاړه ده ، دادی دپوځ حال دی، نن دریمه څلورمه ده په ستره محکمه کی دی هغه بقایا دملحد دولت چی داپنځلس کاله یی پرتافتوا وویستله چی ته امریکایی ، زه روس یم دابل فرنگی دی، دادااسلام بچیان یی اعدامول، دا یی نسیمی دی، دایی حلیمی دی دا بقایا دملحددولت دقران په مرکز کی تامقرر کړل، دااسلام په پوځ کی دی هغه کسان مقرر کړل چی هغه دااسلام دښمنان وو، وزارتونه دی تیاری زناخانی دی یا فاحشه خانی دی. چی ور شئ په سوو ښځی شونډی سری او مخونه غوړ دی، دازه نه پوهیږم چی داځرنگه اسلامی حکومت دی، دا اوس نوی را نازل شو، پخوا پټ وو مونږ نه وو پری خبر، اوس تا راپیداکړ، که دی تروَس تیره وی نو غږ وکړه چی دازما مجبوری ده، دغه می مشکلات دی ، پدی کی تاسی کمك راسره وکړی، پروسږ مونږ درته وویل چی در سره کومك یو، دالله(ج) په ذات قسم ، خولدی کوټی دی وایستلو په هغه بله کوټه کی مو خبری وکړی، تا وی دابنه کوټه ده ، حمزه ، ته اوزه وو سره ناست وو، درته ومی ویلی چی دالله (ج)په ذات قسم کوو، چی مونږ کومك درسره کوو تردی در تیر یو چی ته فارسی وایی مونږ پښتو وایو، تردی در تیر یو چی ته دشمال یی مونږ دجنوب یو، تردی در سره تیر یو چی تا خپل خلك درولی مونږ ته دی موقع نده راکړی، تر مرگه پوری تعهد درسره کوو، دالله په کتاب درسره نوشته کوو چی دالله (ج) دین راسره ومنه دالوی کتاب ومنه، ددی عمل ته ځان حاضر کړه ، مونږ درسره کومك یو.

نور هغه دمرکزونو حال دی، وزیر دتعلیم اوتربیه ورمه ورځ راغی، دغه څلورپنځه کسه ملایان ناست وو، وایی زما په دفتر کی یوه ښځه ده سلطانه یی بولی، سلطانه رئیسه ده دښځو، وایی مونږ مکتوب پیدا کړ چی نجیب مکتوب ورته رالیږلی چی سلطانی ۱۴ ډیری ښایسته ښځی په ډیرو نفیسو لباسو کی باغ بالا ته راواستوه، دا اوس په تعلیم اوتربیه کی رئیسه ده، یا امثال ددی داسی په سوُنو او په زرگونو ښځی دی، نو زمونږ دغه آخری عرض دی تاته، چی که دغه لار دقبلی له مونږ څخه ورکه وی، نو مهربانی وکړه، خپله یی راښیی یایی په بل چا راښیی ، اوکه چیری داسی وی چی لاره دی غلطه کړی وی، عزت واخیستلی، حیثیت دریاندی زور شو، خواهشات دریاندی زور شوه، هغه غربت هغه فقر اوهغه خدمت دااسلام درڅخه هیرشو، نو دا اجتماع خو اسلامی اجتماع ده، دانه یوازی دشمال والو ده، نه یوازی دجنوب والو ده دانه یوازی دربانی اودسیاف ده، پدی کی قربانی گرد افغانستان ورکړی ده، داالله پر دین باندی حکومت کی برخه اخلو، که تر مرگه پوری مو برخه واخیسته بیا راباندی دملامتی غږ وکړه.

دین در څخه غواړو دا اجتماع خرابه ده ، دا اسلامی نده نه دا اسلامی حکومت دی، داځوارلس میاشتی شپاړس میاشتی مو سکوت کړی وو توقف مو کړی وو، له گردی دنیا سره مو مقابله اخیستی وه چی دا اسلامی حکومت دی، تاسی ددی حمایه وکړی، ددی مقابله او مخالفت مه کوی اوس په خپله دی ته مجبور یو ، تاته مو وویل نورو مشرانو په مخ کی، له سیاف اومولوی محمد نبی صاحب څخه داگیله ده ، چی که ستاحکومت اسلامی دی مونږ ته دی ثابت کړی، چی زمونږ دا اسلامی حکومت دی، مونږ درسره ملگری یو، اوکه چیری اسلامی ندی، دامخلوط حکومت غیر اسلامی دی، دملحد دولت بقایا پر حکومت کی مقرر دی دکفر بقایاحق نلری، یا دی درته وواپی چی ته اصلاح شی، مونږ او دوی او تاسی په گډه سره یوی قبلی ته مخ کوو، لمونځ په

ترتا لوی تخت اوتاج دظاهرشاه او داوُد شاه وُ ، ستانن ددوو رځو حکومت دی هغه هم گرده دنیا در سره مخالفه ده، دهغو داسی فرعونی حکومت وو چی دهغو په مخ کی چاکلمه نشوای ویلای

جماعت کوو، اوکه چیرته یی نه منی لکه چی داتر اوسه دی ندی منلی، بیا دوی ته هم وایوچی داکوم کسان دی چی وایی مونږ اسلام غواړو، بیاً به له تاڅخه جلاکیږی مونږ به درڅخه جلاکیږو ترهغه وخته چی الله (ج) وس راکړ تر هغه ځایه به درسره مخالفت کوو او بیا به په الله (ج) باندی تکیه کوو چی الله (ج) ته څه منظوره وی هغه به راپیښیږی.

سبحان ربك رب العزت عمایصفون.

به سره تکرکیږو ترهغه ځایه چی الله (ج) اجازه راکوی، دغه اخری مجلس دی درته راغلی یو، که ضعیفه یی اویامشکلات لری، غږ وکړه که در سره کوك نشوو بیامونږ ته ووایه چی مسلمانی مونه درلوده غلط خلك یاست او په غلطه لار روان یی، لاړ شی، اوکه کومك درسره کوو، تعاون کوو، او دالله (ج) دین درڅخه غواړو، نه له تاڅخه عزت غواړو، نه ستاڅخه دولت غواړ م نه ستا په

مظلوم اسلام

ذبیح الله «شرر»

زه مظلوم یم، قوم می مظلوم دی، ملك می مظلوم دی خواوشامی هرڅه دمظلومیت ژوندی مجسمی دی خو په هیڅ او په هیڅ شی دومره نه یم دردیدلی څومره چی دعظیم الهی دین په مظلومیت دردمن او خوابدی شوی یم، داسی جفا به ور سره دتاریخ په اوږدو کی هیڅ نه وی کړی لکه مونږ چی ور سره وکړه.

ددی دین په نوم را پاڅیدو، هرڅه مو په خطر کی وو، ځان ، مال ، اولاد ، وطن، پوله پټی ، ټوله شتمنی موله لاس نه په وتو وه او دهر افغان کور ته دروسی ځناورو لخوا د غلامی سری کړی ځړول شوی وی، ټولی دنیا زمونږ « پای» منلی ؤ او نور ئی افغانان دروسانو مریان ګڼل، مونږ هرخواته مخ واړاوه، له تورو تیارو پرته بل څه نه ؤ، اسمان ته مو وکتل چی له پیری مودی راهیسی موورته نه ؤ کتلی ، او هلته د الله اکبر روس ماتوونکی چغه پرښتو زمزمه کوله، مونږ ته یی اوروله، او ملکوتی غږ زمونږ په شونډو خپور شو، تندر شو اوپه روسانو را پریوت او چی څو هغوی په ځان پوهیدل نو امپراطوری یی ورله مسکو ته ور ټوله کړی وه، سره امپراطوری ړنګه شوه او دلته مونږ داسلام په نوم دوحشت ، بربریت، شقاوت، لوټ ، چور، تالان او ورانی یوه بله امپراطوری په پښو ودروله.

خدای(ج) خبر چی مونږ کومو بدو سترګو ووهلو خو داسلام په نوم مو هغه څه وکړل چی په تیرو څوارلسو پیړیو کی هیڅ ساری نلری، داسی ظلمونه موپه ستر الهی دین وکړل چی نه پری خپل کړی ؤ او نه پردی. څوارلس کلن بی ساری جهاد دنړۍ مخ اسلام ته راوګرځاوه او د کفارو زړونه اسلام ته رامات شول، مظلوم او محکوم اولسونه دخپلی آزادۍ او انسانی هویت دترلاسه کولو لپاره اسلام ته هیله مند شول، بهرنیو خبریالانو دخپلو ملکونو په تلویزونونو، رادیوګانو، مجلو او اخبارونو کی په ډاګه اعلان وکړ چی مونږ په افغانستان کی خدای(ج) ولید.

هن! غرب په خپلو ټولو مدرنو تلسکوپونو خدای(ج) نه پخپله ولید اوّنه بل چا ور وښودلی شو، اوداببرسری افغانان ئی هیڅ بی هیڅه خلکو ته ښیی؟؟ دشیطان په کور اور بل شو او په دی پسی شو چی دیو نیم میلیون افغانانو په وینو بله شوی ډیوه دهمدوی په پوکو مړه کړی، او نسکور بخت ته وګوره چی مونږ په وروستی پړاو کی دشیطان ملګرتیا وکړه او هغه اسلام ته موشاکړه چی مونږ ته یی په نړۍ کی دیو ورك ، وروسته پاتی او هیر قوم پرځای دیو ننګیال، باتور، او روس شکن قوم حیثیت راوبخښه.

دلیونو په شان مو بډی ووهلی چی داسلام دهری نیکی بدل به په بدی ورکوو او په خپلی هری بدی به داسلام ټاپه وهو نومو دیوبل په مری په بسم الله چاړه راښکوده، د خدای(ج) په نوم مو ښارونه وران او بندونه مو په سیندونو لاهو کړل، هغه روغ ټانکونه چی دالله اکبر په غږ روسانو روغ رمټ پریښودلی ؤ. یوځل بیا مو دالله اکبر په غږ دکباړیانو غیږوته وسپارل، دعلم اوادب دخپروُنکی اسلام په نوم مو دمکتبونو اومدرسو میزونه اوچوکی ګانی وسوځولی او شاهانه میلمستیاګانی پری زمونږ دګیډو دجهنمونو دسړولو لپاره تیاری شوی.

دیتیمانو او کونډو رنډو په نوم راغلی مالونه مو په دواړو لاسونو او دواړو جامو وخوړل اوبیامو دالحمد لله په ویلو په ډیرو لاسونه تیر کړل، دشهیدانو په هدیرو کی دپڅیروګانو او لینډکروزرو اسلامی مسابقه په دی نامه لا روانه ده چی له مبارکو ټیرونو راپورته شوی دوړی یی دیتیمانو وچی شونډی اوسپیره مخونه لاپسی سپیره کړی ، ځکه چی که دغه دوړه په چا پریوځی نوبیا پری دوزخ حرام دی؟!

زه به داسلام کوم مظلومیت لیکم؟ زه به کوم ظلم ژاړم؟ زه مظلوم یم، زما ملك مظلوم دی، زما دین مظلوم دی، ټول ظلمونه زمونږ په نوم وشول خوله مونږ نه دچا حیا نه کیږی، په مونږ دچا زړه نه سوځی، زمونږ دپوښتنی څوك نشته.

خو غیرتی ربه! خیرکه مظلوم یم، دابه می دخپلو کړو ګناهونو بدله وی، خیر که زما داملك مظلوم دی ځکه چی په دی خاوره ډیری ناکردی شوی دی.

خو!

اسلام دکومی ګناه په بدل کی دمظلومیت دی سرحد ته رسیدلی دی؟

نو ای غیرتی خدایه ! ددی مظلومیت پوښتنه وکړه، ستاله درباره پرته مونږ داڅیری ګریوانونه بل چاته نشو ښودلی ځکه چی هرچاته یی ښیو نود ځیری ګریوانونو په لیدلو مو دبدن پوټکی ځیری کوی.

لویه خدایه! بله اسره نلرو

ستا دغیرتونو دسمندر دڅپانده کیدو په انتظار !

عبد العلی مزاري:

باید به این حقیقت تلخ اعتراف کنیم که افغانستان خانه مشترك همه ماست

حکومت فعلی هیچ مشروعیت غیر از توافق رهبران ندارد.

خوانندگان محترم:
تیم مبصرین رادیو تلویزیون پیام آزادی بتاریخ ۲٤ سنبله سال جاری مصاحبه ئی با اقای عبدالعلی مزاری منشی عمومی حزب وحدت اسلامی افغانستان در مقر ایشان درکابل داشتند که قبلاً از طریق رادیو تلویزیون پیام آزادی پخش گردید.
مجلهء حریت قسمت های مهم از این مصاحبه را که باجریانات روز در ارتباط است به نشر می سپارد امید است مورد توجه خوانندگان عزیز قرار گیرد. (حریت)

مصاحبه کنندگان : (بشارت) و (حامد)   پیاده کننده از کست : احمد شاه (احمدي)

سوال: استاد محترم با تشکر ازینکه فرصت مصاحبه را برای ما مساعد ساختید، سوال من اینست که پس از درگیری های ماه ثور شما چه تغیر و تحولاتیرا در جناح بندی های سیاسی ونظامی کشور ما مشاهده می کنید و ضمناً در همین راستا سفر جنرال دوستم و جنرال نادری به کابل درین تغیرات و جناح بندی ها وصف بندی ها اثری داشته ویا خیر؟

جواب: بسم الله الرحمن الرحیم

بعد ازمسئله موافقتنامه جلال آباد و جنگیکه درماه ثور پیش آمد تا حال در ظاهر امر این بوده که آتش بس رعایت شده و به اساس آن توافقتنامه کابینه دائر شده و کار خودرا شروع کرده است.

این در ظاهر از لحظه یی که رهبران درجلال اباد جمع شدند و توافق کردند که این مسئله گام مثبتی بود، با اینکه مادر اصل توافقتنامه ملاحظاتی داشتیم، ولی ازینکه رهبران آنجا جمع شده بودند و بر پای تعهد نامه امضاء کرده بودند نماینده حزب وحدت هم بود، ماتلاش کردیم برای تحقق این مسئله تاحالا.

ولی متأسفانه جنگ در ظاهر خاموش بود و آتش بس بود ولی در واقع جنگ خاموش نشد، نمونهء بارز این مسئله این بود که مادر پانزده روز جنگ که شدید ترین جنگ درین منطقه بود و بالای مردم ما تحمیل شده بود یکهزار نفر از افراد نظامی و غیر نظامی زخمی داشتیم ولی از وقتیکه اتش بس اعلان شد تا آمدن جنرال دوستم به کابل چهار هزار نفر زخمی و شهید داریم.

طرف مقابل شهر را می زنند و هیچوقت این طرف را ازشهر حساب نمی کردند و نه هم جزء کابل حساب می کردند و نه کسی مظالم بالای این مردم را کسی منعکس می ساخت.

در باره مسافرت جنرال دوستم باید بگویم که آقای ربانی دعوت داد به عنوان کفیل شان بجا بگذارند و خود شان بروند به ترکیه، بعد ایشان آمدند و ملاقاتی با ما داشت.

ایشان پیشنهاد کردند در جلسه که در رابطه به آتش بس و ترکیب آتش بس که ما میانجیگری نمائیم چطور است؟ ما گفتیم که خوب است ، چون ما طرفدار جنگ نیستیم هرکسی برای ختم جنگ و ساطت نماید ما از آن استقبال می نمائیم لهذا روی این مسئله ایشان وساطت کردند ویك کمیسیون مشترك میان ما و شورای نظار تشکیل شد و ازجنبش هم نماینده بحیث ناظر درین کمیسیون شرکت کرد.

ما با جنرال دوستم صحبت کردیم که مابین شما و حزب اسلامی هم باید نشستی صورت بگیرد و نیروهای تان درکابل است و گاهگاهی درگیری دارند باید که آنها مهار شوند و ایشان این حرف را قبول کرد و با اقای حکمتیار نشستند،و در آنجا در کمیسیون مشترك فیصله شد که بین حزب اسلامی و جنبش باید حزب وحدت بحیث ناظر باشد، که البته این کمیسیون تا ٤-٥ روز پیش هم دائر نشده بود، پنج روز پیش که درگیری های پراگنده باز زیاد شده بود نفر فرستادیم که با انجنیر صاحب حکمتیار

صحبت کردند جنرال مجید راخواستیم، با مجید هم صحبت کردیم و کمیسیون از دیروز کارش را آغاز کرده است و حالا نظارت می کند ازین جهت در رابطه بامسئله صلح گامی مثبتی برداشته شد. بعد ازین قضایا استاد سیاف از اقای انجنیرحکمتیار به عنوان صدر اعظم تقاضا کرد که بین حزب وحدت و اتحاد اسلامی هم نشستی صورت بگیرد و مشکلات شان حل شود آقای حکمتیار ازما این مسئله را خواست و ما بلا فاصله هیأت تعین کردیم ازطرف حزب وحدت که بروند و مذاکره کننددو جلسه در زیر نظر آقای حکمتیار نماینده های دوطرف باهم مذاکره کردند.

بعد دوباره اقای سیاف توسط ناصر زاده باما رابطه قایم کرد که ما میخواهیم مذاکره بکنیم و مشکل خودرا حل نمائیم حزب وحدت و اتحاد اسلامی مذاکره نماید واسطه نباشد، این مسئله راهم ما قبول کردیم، توافق ما این بود که باید مستقیما مذاکره نمائیم اینها چندین جلسه کردند حالا هم جلسه ادامه دارد و توافق شد که اسرا بدون قید و شرط آزاد شوند و آتش بس رعایت شود - متأسفانه تاهنوز این مسئله نتیجه نداده است ازطرفین شاید تا حال ۱۷-۱۸ نفر آزاد ساخته شده باشند و روزیکه هم اعلان شد از رادیو که توافق کردند که دیگر آتش بس رعایت شود وباز ۴-۵ ساعت جنگ شد، دیروز هم جنگ شدید بود ازطرف اطراف مختلف مناطق مسکونی رامی زدند و دیروز تقریباً در حدود پنجاه وچند نفر زخمی بود.

سید منصور نادری هم که آمد به کابل بازهم ازطرف آقای ربانی دعوت شده بود ، رفتند که ایشانرا دعوت بکنند و ایشان هم پذیرفت و آمد و یکی دو جلسه هم ایشان اینجا آمدند، نظر خاصی یا مسائل خاصی را آنها درینجا مطرح نکردند، صرف آمدند اینجا،آمدند تادید و بازدید نمایند نیروهای خودش را ، اینجا هم که دوباره امدند بیشتر مسئله صلح و همکاری رامطرح می کردند ازجریانات مذاکراتیکه با اقای ربانی و بعضی ازمسؤلین جمعیت داشتند ما سوال نکردیم که اجندای مذاکرات شان چه بوده و برای چه ایشانرا خواسته بودند.

سوال: استاد محترم بصورت مشخص شما پس ازجنگ های ماه ثور تغیری درجناح بندی نظامی سیاسی کشور مشاهده می نمائید؟

جواب: ما مشخصاً البته احساس این مسئله را ندیدیم مگر ازینکه نشست های بوجود آمده حالا شاید آن خصومت ها اکثر مسائلش رفع شده باشد اما اینکه بشکل یك جناح تشکیل شده باشد، آنچنان به آن مسئله معتقد نیستیم، همه در آن طرف قضیه- مولوی محمد نبی و اقای سیاف نشست های داشتند با انجنیر صاحب حکمتیار.

این طرف هم کمیسیون های بوجود آمده بین ما و اتحاد و هم بین ما و جمعیت - هم بین جنبش و حزب وحدت اسلامی این مقدار دلالت می کند روی این مسئله که این خصومت ها پائین آمده باشد.

و اما اینکه بصورت جناح بندی حکم صادر نمائیم ،من فکر نمیکنم.

سوال: استاد محترم شما حتماً اطلاع دارید درکابل علی الرغم امنیت نسبی سه ماهه گذشته شایعات مربوط به آغاز یك جنگ دیگر بسیار زیاد بگوش می رسد. به نظر شما پیش از تشکیل کمیسیون بین حزب وحدت و شورای نظار وکمیسیون دیگر بین حزب اسلامی و جنبش میتوانیم چنین تعبیری نمائیم که درجنگ آینده جنگ بین شورای نظار و حزب وحدت ازیك طرف و جنگ بین فرقه ۵۳ و حزب اسلامی ازطرف دیگر وجود نخواهد داشت.

در باره مسافرت جنرال دوستم باید بگویم که آقای ربانی دعوت داد به عنوان کفیل شان بجا بگذارند و خود شان بروند به ترکیه، بعد ایشان آمدند و ملاقاتی با ما داشت.

جواب: نظر ما اینست که در افغانستان جنگ را راه حل نمیدانیم و اینرا بار ها هم گفتیم - مکرراً در صحبت ها و جلساتیکه داشتیم مشکل افغانستان باید از روی تفاهم حل شود ولی اگر کسانی جنگ راپیش بیاورند ، در وضعیت کابل نمیشود این مسائل را از حالا پیش بینی کرد که وقتی جنگ پیش بیاید یکطرفی بیطرف باشد و درجنگ هیچگونه سرکشی هم نداشته باشد.

جنگ یك چیزی نادرستی است و تخریب کننده است مربوط تصمیم گیری های تنظیمها هم نیست، جبهات نزدیك است و سنگرها خیلی نزدیك است و جنگ های گذشته که سپری شده جنگی بر سر کابل تحمیل شده، ما طرفدار این مسئله هستیم که همه تلاش نمائیم که جنگی پیش نیاید.

حالا امکان دارد که تلاش همه این باشد که جلو جنگ رابگیرند، ولی اینکه تضمین شود که حتما جناحهای که درکابل وجود دارد بین شان درگیری صورت نخواهد گرفت این مشکل است.

سوال: مزاری صاحب! چند روز پیش قوماندان گارنیزیون کابل طی یك مصاحبه، گفته بود که ما کمربندهای امنیتی کابل را تا کارته سه و تاچهلستون گسترش می دهیم. ولی از طرف دیگر گفته بود که از اثر میانجی گری جنرال دوستم روابط بین قیادت حزب وحدت بامسؤلین دولت خوبتر شده بناءً ماخطرات کمی درپیش داریم و تنها حزب اسلامی است که در برابر ما شاید احیاناًمقاومت نماید.

نظر شما درین زمینه چیست؟

جواب: مافکر می کنیم که این اظهارات ، اظهارات درستی نیست، برای اینکه تا مشکل مملکت از نگاه تفاهم

قانونی حل نشود، تا اردوی قانونی بوجود نیاید نیروهای امنیتی باتوافق همه بوجود نیاید- دریك نقطه مطرح کردن این مسئله غیر واقع بینانه است. کمیسیون مشترکیکه درینجا داشتیم جنبش هم دران نظارت دارد، مسئله بودکه پوهنتون باید افتتاح شود و این یك نهاد فرهنگیست برای آینده مملکت نقش تعیین کننده دارد، ما ازین مسئله استقبال کردیم که باید این کار صورت گیرد. درینجا بحث شد که خوب ساحه نظامی چطور میشود، از لحاظ نظامی و غیر نظامی، طبعاً اساتید و دانشجویانیکه درینجا است شاید راحت باشد برای اینکه ساحه پوهنتون غیر نظامی باشد، ما درینجا پیشنهاد کردیم که اگر کوه های مشرف بر پوهنتون از نیروهای نظامی تخلیه شود. ماحاضریم که درینجا کلیهء ساحه پوهنتون را تخلیه نمائیم، هیچ نهاد نظامی را درین ساحه نمیگذاریم ، وقتیکه جنگ تهدید نکند ضرورت نیست که درینجا نیروهای نظامی باشد.

ولی تا بحال به نتیجه نرسیده اند ، مادرآنجا گفتیم که اگر کوه ها تخلیه نمیشودحد اقل ماساحهء پوهنتون محل درس را تخلیه می کنیم ولی سنگرهای که در اطراف پوهنتون است ، مجبوراً به خاطر محافظت مردم ماضروریست ، امنیت استادان و محصلین رامی گیریم که بیایند و پوهنتون باز شود، روی این رابطه مسئول گارنیزیون مصاحبه کرده برای اینکه پسته های امنیتی میاید تا کارته سه و کارته چهار این غیر واقعبینانه بوده و تا مشکل اساسی از روی تفاهم حل نشود به یك منطقه دیگر نمیتواند مسئله امنیت حل شود، باید به امنیت کلی فکر کردو آنهم ریشه میگیرد ازین مسئله که نیروهای امنیتی و نیروهای وزارت دفاع که باید ازهمهء احزاب باشد و روی یك قانون درست ملی این مسئله حل شود.

تاوقتیکه این مسئله حل نشده من فکر می کنم که مشکل مملکت حل نمیشود.

مسئله درینجاهم است که نیروهای مخالف راهم کسی به عنوان نیروهای تهدید کننده خطاب بکند این هم مسئله معقولی نیست ، همه مردم جهاد کرده و همه مردم افغانستان است و همه درینجا شهید داده اند ، زخمی داده اند ، مهاجرت کشیده اند ، زحمت کشیده اند ، خانه های خود را ازدست داده اند ، نمیشود برای اینکه کسیکه در اردو است یا کسانیرا که در اردو راه نداده اند و حق شانرا ضایع کرده و از آنها به عنوان نیروهای خطیر و نیروهای تهدید کننده حساب بیاورند ، این حرف مسؤلانه نیست و حرف درست نیست که این برادران آزرده اند،

اینجا راه تفاهم باز است - مشکل مسئله را باید از راه تفاهم و اردوی منظم اسلامی و ملی تشکیل بدهیم که اصل مشکل حل شود و مشکل مملکت حل شود.

سوال: استاد برگذاری انتخابات بحیث یك راه معقول شکستن بن بست حاکم براوضاع سیاسی کشور ایجاد دگرگونی و سوق کشور بسوی یك مجرای قانونی فکر می شد، ولی ماه میزان نزدیك است ولی تاحال کار های مقدماتی آن انجام نشده و بن بست هم روز بروز تشدید میشود، هماهنگی میان اجراات رئیس جمهور و صدر اعظم وجود ندارد و صدر اعظم هم تا جائیکه دیده میشود در برابر کار ها و اجراآتش مشکلات زیادی ایجاد میگردد. شما در حالیکه انتخابات راکه فعلا هم مقدور به نظر نمیرسد چه راه حلی پیشنهاد و طرح می کنید.

استاد مزاری همراه با چند تن اعضای شورای رهبری حزب وحدت اسلامی افغانستان

جواب: درین مسئله که البته یك واقعیتیست که درین پانزده ماه گذشته مشکلات فراوانی درینجا بود، دولت مجاهدین نتوانست برای عمران و آبادانی افغانستان کاری از پیش ببرد، تنها امنیت هم نتوانست برقرار شود. امید همه بر این مسئله بود که رهبران در اسلام آباد توافق کرده اند و بعدا در جلال آباد و مشکل ازینطریق حل میشود، بعد درین مدتیکه بعد از توافق جلال اباد می گذرد متأسفانه که مشکلات مملکت حل نشد بلکه اضافه هم شد، بعد برای مردم امیدٌ

این مسئله بود که مسئلهٔ انتخابات چون بیش از ظرف ۵-۶ ماه که پیش بینی شده بود ، مسئله انتخابات یکطرفه شود و اینرا مردم یك راه حل میدانست که واقعاً راه حل هم است و تنها مشکل افغانستان رامیتواند یك حکومت قانونی و یك مرجع قانونی حل نماید.

درانتخابات من معتقد هستم مشکل مشکل عدم شرائط نیست، که شرائط در افغانستان مساعد نیست که انتخابات دائر شود ، شرائط مساعد است ، آنچیزیکه درافغانستان الآن بحیث مشکل است عدم پذیرش همدیگر است، مامی بینیم که در کل دنیا، چه کشور های اسلامی و چه کشورهای غیر اسلامی - شرائطیکه مادر افغانستان داریم در آنجا ها هم وجود دارد اقوام مختلف می بینیم که درکشورهای مختلف وجود دارد، احزاب مختلف رامی بینیم که در آن کشورها وجود دارد، مذاهب مختلف رامی بینیم که در کشور ها وجود دارد ولی این بدبختی مارا هیچکدام شان ندارد، درینجا همه یی اینها باعث ایجاد مشکلات درافغانستان شده است. اقوام هم عین شکل است و مذاهب هم عین شکل است، اینجا مانع برای انتخابات عدم پذیرش همدیگر است یعنی واقعیت های جامعه درینجا دربین خود مردم افغانستان و سردمداران وبه حساب مسئولین یکدیگر رانمیتوانند بپذیرند.

اگر یکدیگر را نتوانستند بپذیرند تمام تلاش برای اینست که یکدیگر را حذف بکنند و این مصیبت بار می آورد.

که این حرف معقولی نیست ، اگر بیایند و یکدیگر را بپذیرند نه سلاح ثقیله مانع انتخابات است و نه هم سلاح خفیفه مانع انتخابات است. اگر پذیرش نباشد فرضا کسی قادر شود که سلاح خفیفه راهم بردارد باچاقو و چوب هم مردم میتوانند امنیت رابرهم بزنند، اینکه منطقی نیست چیزیکه اینجا ضعف است این مسئله است که پذیرش باهمدیگر وجود ندارد ، به عنوان اینکه واقعیت اجتماعی یکدیگر را طبق حجم و جودی اش نمی پذیرد، یعنی انحصار طلبیست، قدرت طلبیست این انحصار طلبی و قدرت طلبی برای حذف دیگرانست طبیعی است که دیگران هم بخاطر حفظ موجودیتش دفاع می کند، اصل مسئله در اینجاست من معتقد هستم که اگر امروز بخواهد انتخابات دائر شود زیر نظر سازمان ملل عمل انتخابات صورت می گیرد ولی یك اندازه مشکلات در افغانستان وجود دارد که این مسئله رابايد در مورد انتخابات حل بکنند، واحد های اداری درست نبوده نفوس شماری در

> نظر ما اینست که در افغانستان جنگ را راه حل نمیدانیم و اینرا بار ها هم گفتیم - مکرراً در صحبت ها و جلساتیکه داشتیم مشکل افغانستان باید از روی تفاهم حل شود ولی اگر کسانی جنگ راپیش بیاورند ، در وضعیت کابل نمیشود این مسائل را از حالا پیش بینی کرد که وقتی جنگ پیش بیاید یکطرفی بیطرف باشد و درجنگ هیچگونه سرکشی هم نداشته باشد.

ست نیست، مهاجرین یکتعدادش درخارج مانده ، مسئله شمارش کوچی در افغانستان برای مدت زمانی زیادی نامشخص است و تثبیت شده نیست، روی این مسئله بهترین راه حل برای انتخابات همان انتخابات حزبی و مستقل بود که سرتاسری باشد که نه واحد اداری در ان اشکال داشته باشد نه کوچی اشکال داشته باشد و نه مهاجر یکه از ده واحد اداری یکجا شده مشکلی داشته باشد و نه هم کسی بیاید اعتراض نماید که این نفوس شماری درست نیست، و این اگر بیاید و توافق بکند حتی من معتقد هستم که پیش از ماه میزان هم ، میتواند دائر شود ، باید به این حقیقت تلخ اعتراف بکند که افغانستان خانهء مشترك همه است در جهاد همه شرکت داشت و باید مردم گذاشته شوند سرنوشت شانرا خود شان تعین نمایند.

این انحصار طلبی که دنبالش تقلب راهم بار می آورد دنبالش رشوه خواری را بوجود می آورد، دنبالش پل پخش کردن را می آورد دنبالش خریدن رامی آورد، دنبالش مردم را بحالش نگذاشتن است، همه این مشکلات عدم پذیرش و انحصار طلبیست ، حال برای حل این مسئله پیشنهاد ما اینست که باید مسئولین یك خود گذری کنند، برای اینکه اینجا کشمکشیکه بین رئیس جمهور و صدر اعظم است ، استعفا بکنند و یك دولت عبوری تشکیل شود، باتوافق همه یی طرف های ذیدخل و درینجا فیصله شود که این نقطه راما در سال گذشته هم گفتیم، برای تمدید دوران ریاست جمهوری آقای ربانی گفتیم هرکس اینجا تمدید میشود یك ماه دوماه دیگر زمام امور را در دست بگیرند. او حق نداشته باشد که درمجلس حل و عقد کاندیدای ریاست جمهوری باشد، که راه تقلب و راه پول مصرف کردن و اتهام بسته شود در این دولت مؤقت که بوجود می آید فیصله بکنند که هرکس درین دولت صدراعظم و رئیس جمهوری است حق کاندیدشدن برای انتخابات نداشته باشد اینجا بیایند یك دولت مورد توافق قرار بگیرد یك سال میگویند ، دو سال میگویند، شش ماه میگویند بالای اینها بحثی نیست، زمینهء انتخابات عادلانه را در افغانستان فراهم بکنند و شما می بینید که درینجا با این عملکرد برای مردم و دنیا اثبات می شود که اینها درمورد خیر و صلاح مردم و مملکت شان فکر می کنند و عملی می کنند و آبرو یی هم میشود که آنها بعدا بتوانند خودراکاندید بکنند و مردم برایشان رای بدهد.

امروز مشکلات ازهمین جائی خلق میشود، متأسفاه انعکاسش هم در داخل افغانستان و در بیرون اینست که درافغانستان بالای قدرت کشمکش است قدرت طلبیست انحصار طلبیست و این جهاد راهم زیر سوال می برد شجاعت

مردم افغانستان را هم زیر سوال برده اند.
سوال: شما از عدم پذیرش صحبت کردید انحصار طلبی و جاه طلبی ، دیشب یکی از قوماندانان جهادی محترم ما مولوی جلال الدین حقانی ادعاکرده بود که این حکومت - حکومت ساخته شده از بخشی از اهالی پنجشیر وبدخشان و تخار است .
استاد محترم بخاطر حل این مشکلات که ماعملا ازین بن بست بیرون شویم

مسئله دیگریکه نقطه مثبتی بود برای رفع مشکلات و راه حل مسئله شورای عالی نظارت در دولت مطرح شد و این مصوبه شد و در پای آن امضا کردند که باید رهبر صاحب ها اینجا می آمدند ۹ نفر خود شان بودند و دوازده نفر دیگر را از دانشمندان از دلسوزان از روشنفکران این جامعه تعین بکنند که آنها بتوانند اصطکاک های که بین صدراعظم و رئیس جمهور پیش می آید آنرا حل بکنند،

که اگر آنها آمده اند و با اقای مولوی صاحب محمد نبی محمدی تنها این مسله را شروع کرده اند این راه حل نیست و راه حل این است که آنچیزی را که خود شان امضاء کرده اند به آن عمل بکنند، بیایند شورای عالی نظارت را تعین بکنند از دلسوزان مملکت تا اینها نظارت بکنند بر اعمال دولت از حرکات دولت و قانونگذاری بکنند، مملکت نمیشود که بدون قانونگذاری اداره شود و این مشکل اصلی مسئله است . وقتیکه این مسئله حل نشود یکراه وجود دارد که ان خود مردم است ، خود مردم بیایند ازین تشکیلات و احزاب مختلف بیرون شوند و راه خودرا انتخاب بکنند که این هم زمان بکار دارد. با وضعیتیکه فعلا است زمان می خواهد که مردم بیایند از احزاب دست بردارند از رهبران شان دست بردارند وبیایند راه حل مشکل شانرا دریابند دیگر را حلی وجود ندارد، اگر مسؤلینی وزعمای احزاب بامسؤلیت برخورد بکنند تا اینکه به منافع شان فکر بکنند روی منافع مردم شان فکر بکنند نباید که بی تفاوت باشند وضع خیلی بدی در افغانستان فعلا حاکم است.

باید به این حقیقت تلخ اعتراف بکند که افغانستان خانهء مشترك همه است در جهاد همه شرکت داشت و باید مردم گذاشته شوند سرنوشت شانرا خود شان تعین نمایند.
این انحصار طلبی که دنبالش تقلب راهم بار می آورد دنبالش رشوه خواری را بوجود می آورد، دنبالش پل پخش کردن را می آورد دنبالش خریدن رامی آورد، دنبالش مردم را بحالش نگذاشتن است، همه این مشکلات عدم پذیرش و انحصار طلبیست

عملاً شما چه راه حلی را مد نظر دارید.
جواب: حضور شما عرض شود که ما خو درینجا مشکل جامعهء افغانستان را و مخصوصا شهرکابل و دولت رامشکل آنرا در عدم تعهد رهبران می بینیم ، یعنی رهبران به امضای شان و به تعهد شان وفادار نیست، اگر رهبران بیایند به کار مردم شان به تعهد اتیکه می کنند با ان بایستند ، همه مشکلات رامیتوان حل کرد.
اگر وقتیکه رهبران به تعهد شان عمل نکنند وبه فیصله های شان پابند نباشند، متأسفانه مردم ماوجامعه افغانستان در بین این تنظیمها تکه تکه شده و این است که تا وقتیکه مردم حاضر نشده تامسؤلین شان را رها بکنند، راه حلی در افغانستان وجود ندارد.
ما موانع شانرا برای شما عرض می کنیم که در جلال آباد توافق کردند که در ظرف یك هفته تمام رهبران برای تطبیق این مسئله گرد هم بیایند متأسفانه از آن وقت تا حال نزدیك بیش از چهار ماه می گذرد و تاحال تعدادی از این رهبران نیامده اند، و این ضعف است ، در آن توافقنامه

نظارت بکنند، دروزارتخانه ها در کابینه سهیم شوند، وقتیکه رهبر صاحبان تا حال جمع نشد این شورا هم دائر نشد بر مشکلات ها روز بروز افزوده شد و اکنون هم نظر ما اینست که اگر شورای عالی نظارت دائر شود و تشکیل شود، بسیاری مشکلات مردم ما و شهرکابل حل میشود ، اگر مجموعاً بیایند و ۲۰-۲۱ نفر بنشینند
روی مقررات مملکت فکر بکنند ، روی منافع مملکت فکر بکنند اینجاست که مشکلات مملکت حل میشود ولی اگر نیایند، هرکس حالا یك جنگی به دنبال خودش دارد، در تشکیلاتش هم قدرت به یك جناح و دو جناح نیست که مشکلات مملکت را حل نماید، لهذا اگر ما بیائیم واینجا بگوئیم که ما ابتکاری داریم ، ماراه حلی داریم ، این مسئله اشتباه است، برای اینکه حکومت - حکومت ائتلافیست و احزاب مختلف است درینجا مجموع اینها باید بنشینند اینجا، و مشکلات مملکت را حل بکنند و بگویند که کی تخلف کرده و کی نکرده امنیت را برقرار کنند، ما معتقدیم که آقای سیاف

سوال: شما از تصویب قانون صحبت کردید دو روز قبل رادیو و تلویزیون دولتی اعلان نمود که رئیس دولت طی یك فرمان تسوید قانون اساسی شوری راتشکیل داده ، شما این اقدام استاد ربانی را دارای چگونه اثرات می شمارید؟
جواب: چون هیچ مشروعیتی، این حکومت غیر از توافق رهبران ندارد اینها از طرف مردم انتخاب نشده اند ، قانون نیامده ، قانون انتخابات پیاده نشده - قانون اساسی تدوین نشده، مشروعیت که اینها دارند مشروعیت توافق رهبر هاست، باید هرکس اگر در هر پستی باشد ، طبق این صلاحیت حرکت بکند، وقتیکه انتخابات بوجود نیامده ومردم ، رهبری راتعین نکرده ، نظر احزاب شرط اولیست. یعنی باید حق ازین مسئله نیست که غیر از احزاب کسی دیگری بیاید و نفر تعیین بکند، باید توافق شود

و درینجا احزاب نفر خودرا تعین نماید اینکه شورای نظارت تشکیل شود که آنجا باشد یك مرجع قانونی به روی این مسئله تصمیم بگیرند ، خود شان قانون وضع می کنند یکتعداد دیگر کوشش میکنند که باموافقه قانون وضع می کنند اینست که این مرکزیرا که اقای ربانی اعلان کرده فاقد ارزش قانونیست.

برای اینکه با احزاب باهیچکدام درمیان نگذاشته صحبت نشده، رعایت حقوق احزاب هم نشده. اگر مامی آئیم یکروز توافق می کنند همه احزاب که باید قانون دانان کشور جمع شوند و قانون بسازند ، درکمیت و کیفیتش و افراد صاحب نظر باشد یکروز می آیند فیصله میشود که خارج از احزاب بروند قانون بسازند، باید توافق احزاب گرفته شود ، تا اینکه توافق این مسئله گرفته نمیشود باید احزاب خودش تعین کنند.

این مراعات نشده و ترکیبش ترکیب نادرست است من معتقد هستم که این مشکل را در افغانستان حل نمیکند بلکه بر مشکلاتش می افزاید، باید شورای عالی نظارت که مرکب از احزاب است جمع شوند، درهیچ جای دنیا قانون اساسی مؤقت بوده نمیتواند ، قانون اساسی قانونی است که اینجا همه مردم به ان رأی بدهند و مردم ملزم باشد، یعنی سرنوشت و نتیجه این جهاد مردم و زحمت مردم این را بیاریم و برایش قانون مؤقت تشکیل بدهیم.

درهیچ جای دنیا قانون اساسی مؤقت بوده نمیتواند ، قانون اساسی قانونی است که اینجا همه مردم به ان رأی بدهند و مردم ملزم باشد، یعنی سرنوشت و نتیجه این جهاد مردم و زحمت مردم این را بیاریم و برایش قانون مؤقت تشکیل بدهیم.

این برای چهار نفریکه به دلخواه خودشان جمع بکنند باخواست خودش نه احزاب خبرداشته باشند نه مردم خبر داشته باشند، فکر میکنم قانون به درد بخوری نخواهد شد و این راه حل هم نیست. یاهم خود همین ۲۱ نفر شورای عالی نظارت وضع بکنند این قانون را در دنیا رسم است، شورای انقلاب، برای انقلاب تاوقتیکه انتخابات دائر نشده قانون وضع می کنند وقتیکه انتخابات دائر شد در مجلس ملی همه مصوبات شورای انقلاب را در جلسه می گذارند، اگر بامنافع ملت همگام بود پذیرفته میشود به عنوان قانون ، اینکه مقطعی بود حذف می شود ، اینست که ما ازین جهت درین قضیه اصلا خبر نداریم، اطلاع نداریم و اقای ربانی درین مسئله کار درستی هم نکرده و مشکل مردم هم به این حل نمیشود.

سوال: استادمحترم: علاوه بر تشکیل شورایی برای تسوید قانون اساسی سه چهار روز قبل رادیو تلویزیون دولتی یك تبصره داشتند که صدراعظم چون نتوانسته داخل شهر کابل بیاید به بهانه مسایل امنیتی اگر وضع به این حالت باقی بماند رئیس جمهور چاره‌ء ندارد جز اینکه فرد دیگری را بحیث صدر اعظم پیشنهاد بکنند این مسئله وحرکت اخیر استاد ربانی ، تک روی اش مبنی بر انتسابش بر عده برای تسوید قانون اساسی وضمن ان اظهارات جنرال بابه جان تمام اینها شاید مربوط به آغاز جنگ درکابل قوت بیشتر می بخشد ، شما شخصاً احتمال جنگ را درچه حد میدانید اگر احتمال را شما برای جنگ قائل هستید ، اینرا بفرمائید که استاد این جنگ آینده بنظر شما به خاطر این صوت نمیگیرد که یك جناح یاگروهی حذف شود ویا اینکه مواضع بدست بیاید تا در مذاکرات یا سرمیز معامله بتوانند اینها ازیک موقف بالاتری برخورد بکنند.

جواب: ده جنگی که هم در پانزده ماه گذشته بالای مردم تحمیل شده و این هم غیر از ویرانی و غیر از خسارات برای مردم چیز دیگر نیاورده و امروز هم شرائط در افغانستان آنطوری نیست که یك جناح جناحی را حذف بکند و این هم یك کار نادرستی است ما طرفدار این مسئله هستیم که باید خود گذری باشد وسعت نظر باشد، باتفاهم مسئله راحل بکنیم و من معتقد نیستم برای اینکه درین مملکت اگر یك صدر اعظم عوض شود مشکل مملکت حل میشود ، من معتقد هستم که تفاهم عمومی باید بیاید و روی تفاهم عمومی یك دولت مؤقت تشکیل شود که مورد توافق بوده باشد و او تعهد بسپارد که در انتخابات بعدی شرکت نداشته باشد چون جلو جعل گرفته میشود، جلو اتهامات گرفته میشود. نظر ما اینست که باتفاهم ونشست برای تکمیل شورای عالی نظارت تشکیل شود از عده احزاب و همه مردم اینها راه حلی را بسنجد در آنجا مجموعاً واقعاً وضعیت مردم افغانستان و کشور بسیار درحد بدیست ، اگر یك بار کسی در راه نجات مردم فکرمی کند، این وضعیت برایش قابل قبول نیست ، روی این مسئله پیشنهاد ما همان پیشنهاد قبلیست که باتفاهم با مجموع تصمیم بگیرند که ازین وضع بیرون بیایند، راه حلی را جستجو کنند.

سوال : استاد محترم در همین رابطه خدمت شما عرض کنم که طزف مقابل در بین صفوف خود شان اینطور تبلیغاتی را آغاز کرده اند که حزب اسلامی فعلاً ضعیف شده نسبت به قبل ، مسئله دیگر اینستکه درکنار حزب اسلامی حزب وحدت قرار داشت حال ما بایك جناح در داخل حزب وحدت به توافق رسیده ایم ، صرفاً یك جناحیکه ریاستش با اقای مزاری است آنها باحزب اسلامی باقی مانده اند. به نظر شما این شایعات که حزب اسلامی در جنگ آینده تنها خواهد بود ویا در داخل حزب وحدت دو جناح بوجود آمده درینمورد چه می گوئید.

جواب: اینها تبلیغاتی نادرست است و تبلیغات مغرضانه است، مایك وقت دیگر هم خدمت شما گفتیم که مااینرا میتوانیم که ادعا بکنیم درینجا که حزب وحدت متشکلترین حزب است ومتکی بر

مردمش است ودر تصمیم گیری اش در طول پانزده ماه اثبات کرده که نماینده حزب وحدت که رفته و درجائی امضاء کرده با او هیچکس مخالفت نکرده است.

مابه همهء احزاب نمونه های رادر ینجا آورده میتوانیم که رهبرانش امضاء کرده قوماندانش رد کرده، روی این مسئله که این تبلیغات دربارهء حزب وحدت تبلیغات نادرستیست.

درموقعیکه جنگ بین حزب وحدت وگروه های دیگر بوده رادیو همین تبلیغ را میکرد درینجا که یك شاخهء حزب وحدت باما می جنگند و درجنگها هم اثبات شد که حزب وحدت مشترکا دفاع کرده - هیچ فرد حزب وحدت نبوده که درینجا درجنگ ودر دفاعش بی تفاوت بوده.

من معتقد هستم اینکه حزب اسلامی ضعیف شده و تنها است، این هم مسئله نادرستی است ، برای اینکه هیچ تحولی هم بعد از توافقنامهء جلال آباد تاحال به حساب سیاسی، نظامی در حزب اسلامی پیش نیامده که کسی بگوید او ضعیف شد و حزب وحدت وحزب اسلامی طرفدار جنگ نیست و آغاز کنندهء جنگ نیست. در گذشته نیز ما و حزب اسلامی آغاز کنندهء جنگ نبودیم وقتیکه مورد حمله واقع می شدیم دفاع می کردیم.

الآن هم همان مسئله است هیچگونه تغیری نکرده و این بر داشت ها هم برداشت های نادرست است منتهٰا بازهم توصیهء ما طوریست که جنگ راه حل نیست هر کسی که روی این مسئله فکر بکند که جنگ راه حل است ، با جنگ میتوان مشکل افغانستان را حل کرد، این مسئله اشتباهیست ، باید از راه تفاهم و مذاکره دنبال حل قضیه افغانستان گشت و به نفع هیچکسی جنگ نخواهد بود. هیچکس و هیچ جناحی نیست که در جنگ برنده باشد و جنگ به نفعش باشد. ضررش هم به مردم بر میگردد و مردم تاریخ شان و آینده شان روی این مسئله حساب می کنند.

سوال: استاد من از منابع خیلی دقیق شنیدیم که استاد ربانی در بعضی جلساتیکه باشخصیت های سیاسی دارد یکی از معضلات خود این رامطرح می کند که مسعود بحیث فاتح و قهرمان تحولات در کابل بی سرنوشت است، این سوال را ما از استاد سیاف هم کردیم که اصلا نیروی اساسی بدست احمدشاه مسعود است و این مسئله را استاد ربانی هم مطرح میکند، درحالیکه دو نیروی مستقل که قوت اساسی بدست مسعود است، و اینها باید از یك تنظیم نماینده گی کند و یك امتیاز بگیرند، به نظر شما بهتر نیست که استاد ربانی باتن دادن به واقعیت گرائی به نفع احمد شاه مسعود استعفا نماید و احمد شاه مسعود هم به حیث قائد سیاسی و هم نظامی در قضایا شرکت کند و تصمیم بگیرد.

جواب : حضور شما عرض شود که من به این شکلیکه مطرح می شود به این اندازهء که گفته میشود موافق نیستم و این حرف ها درست نیست و آنها اینرا یکنوع دخالتی هم در تشکیلات شان میدانند، اگر یك کسی باتشکیلات متعهد است و چهارده سال زحمت کشیده و بوده آن تشکیلات است که باید تصمیمی بگیرد، که کی را قاید می گیرد و کی را قاید نمیگیرد، بدور کی جمع میشوند به دور کی جمع نمیشوند، این موضوع مربوط به داخل جمعیت اسلامیست و مربوط خود شان است، اگر یك وقت احیاناً اختلافات و اشکالاتی در مسئله باشد باید کنگره شانرا دائر بکنند و قانون و تشکیلاتیکه دارند این مسئله راحل بکنند. اگر آقای ربانی واقعاً معتقد به این مسئله است که اقای مسعود ازین مسئله رنجیده و قدرت هم مال ایشان است این وظیفه آقای ربانیست که این کار را بکند حق ایشان را ضایع نکند و حق ایشان را برای ایشان بدهد، وظیفهء مانیست مابه عنوان تشکیلات و احزاب که جمع میشویم در آنجا مسئولیت داریم و در پایش امضاء می کنیم، وظیفه داریم که از طرف یك جهت و تشکیلات وقتی حرف می زنیم ، آنرا باید رعایت بکنیم، لهذا در اسلام آباد ودر جلال آباد در هیچ کدامش خود من اشتراك نکردم ، نماینده های حزب وحدت بودند، تاحال ما از آنها حمایت کردیم. این رایك حسنی برای تشکیلات میدانیم و انتظار داریم که همه کسانیکه همچو تشکیلات دارند این مسئله را خود شان رعایت بکنند و مشکل تشکیلاتی شانرا در داخل تشکیلات شان حل بکنند، مشکل تشکیلاتی شانرا نباید در بین سطح کشور و مملکت مطرح بکنند. یعنی مانه این تبلیغات را طرفدار هستیم، نه کسی را حق میدهیم که در تشکیلات ما دخالت بکند، ونه هم حق دخالت بخود رامی دهیم که در تشکیلات دیگران دخالت بکنیم. اگر مشکلی دارند مال خودشان است.

سوال: استاد محترم ! چندی قبل درگیری بود بین قوای حزب وحدت اسلامی و اتحاد اسلامی بعداً ادعاشد که هر دوطرف اعلان کرده است که دشمنان آنها باعث درگیری بین اینها شده وقتیکه تحقیق میشود می بینند که مشکلاتی در خطوط اول پیش می اید و باعث درگیری میشود. شما این نظر را تآئید می کنید که بسیاری از احزاب در خطوط اول خود شان صرفاً افراد ماجراجو و غیر مسؤل و کسانیکه از لحاظ تنظیمی اطاعت ازفرمان های مقام بالا را ندارند - آنها را جابجا ساخته اند و اینها باعث درگیری ها میشوند .

جواب: من معتقد هستم که اینچنین مسئله که گفته شود که غیر مسول یادشمنان و اینها، این تعبیرات درستی

درموقعیکه جنگ بین حزب وحدت وگروه های دیگر بوده رادیو همین تبلیغ را میکرد درینجا که یك شاخهء حزب وحدت باما می جنگند و درجنگها هم اثبات شد که حزب وحدت مشترکاً دفاع کرده - هیچ فرد حزب وحدت نبوده که درینجا درجنگ ودر دفاعش بی تفاوت بوده.

نیست، برای اینکه نیروهای که مقابل هم می جنگیدند چندین جنگ را گذشتانده اند این الآن به زودی که مشکلات پیش نیاید، وکاملاً حل شود امکان ندارد یعنی اکثر مشکلات دربین دوطرف و نیروئیکه بین شان جنگ داشته بعید نیست ما برای این مسئله که این مشکل طبیعی حل شود، راه حلی داشتیم، متأسفانه این راه حل را اتحاد اسلامی نپذیرفت.

راه حل ما این بود که وقتی که خود ایشان تقاضا کردند از آقای انجنیر صاحب حکمتیار ، که شما میانجیگری بکنید، ماگفتیم که درین منطقه نیروی حائل ازحزب اسلامی بیاید، نیروی حائل باشد اختیار نیروی حائل گذاشتیم ، موقعیکه جنگ پیش آمد اینها نبودند، بازهم همان جنگ بود و همان مشکلات ومسائل، باید یك نیروی باشد که توانائی مقابله با این مشکلات را داشته باشد. ما در رابطه با این مسئله دو نیروی را در آنجا قبول داریم که آنها توانائی مقابله را دارند برای حائل بودن که آن نیروی حزب اسلامی و نیروی جنبش است، مابه اتحاد اسلامی گفتیم هر کدام راکه شما قبول می کنید ماقبول داریم و حزب اسلامی راکه شما واسطه شدید که اینها بیایند میانجی شود بین ما وشما صالح همینست ، ولی اینرا متاسفانه نپذیرفتند. وقتی که نپذیرفتند

> اگر آقای ربانی واقعا معتقد به این مسئله است که اقای مسعود ازین مسئله رنجیده و قدرت هم مال ایشان است این وظیفه آقای ربانیست که این کار را بکند حق ایشان را ضایع نکند و حق ایشان را برای ایشان بدهد، وظیفه، مانیست

بین دوطرف متخاصم که جنگ پیش نیاید- همینطوریکه دربین شورای نظار و حزب وحدت مانیروی حائل را جنبش پذیرفتیم، از آنروزیکه نیروی حائل پذیرفته شد تا امروز اکثراً آتش بس رعایت شده است. نقض نشده و این مسئله را در بین اتحاد اسلامی و حزب وحدت هم ماخواستار بودیم. اینرا متأسفانه آقای سیاف قبول نکرد، و مشکل این مسئله مشکل طبیعیست باید به واقعیت های جامعه و حل مشکلات جامعه فکر اساسی بکنیم. دو نیروئیکه نزدیك است، که رسیده به هم، جنگ کرده اند، یك سری مشکلات طبیعی دارند.

یعنی جنگ پیامد طبیعی را دارد ، حال اگر اینرا بباوری و مبدل به صلح بکنی باید تضمین های وجود داشته باشد و این تضمین ها نیروی حائل است، نیروی حائل باید هم قابل قبول دو طرف باشد ، هم توانائی نظارت را داشته باشد ، چون قبلاً در گیری های راکه در ظرف سال گذشته بین ماو اتحاد اسلامی پیش آمد ما از چند تنظیم جهادی نیروی حائل پذیرفتیم، حوزه پنج را تخلیه کردیم ودر ین در گیری ها طبیعیست که پیش می آید و این سخن نیست که الآن قوماندان ها غیر مسؤل است یك بدبختی هم جداً در اینجاست که هیچ جائی رعایت نشده تا امروز در دنیا رسوم است که درجنگ هامسئله منطقهء غیر نظامیست ، یعنی در دنیا یك قانون است درجنگ ها که هرکسیکه مناطق غیر نظامی رامی زنند محکوم میشود، درنظم دنیا، در قانون دنیا در نظم جهانی دنیا این محکوم میشود.

ولی متأسفانه در افغانستان این مسئله رعایت نمیشود، حال این واقعیت طبیعیست که درینطور جنگ هامناطق غیر نظامی زده میشود وطبیعی است که جنگ ها ازکنترول قوماندان ها بیرون میشود و راه بهتر اینست که همان مسئله که سلاح ثقیله جمع شود ازهمهء شهر کابل و دریك منطقه برده شود که اگر یك اردوی اسلامی اکنون ساخته نیست و امکاناتش نیست، تحمل میخواهد که سلاحی که در دستش دارد این را از منطقه دور بکنند که مناطق مسکونی را تهدید نکند، حال که اینهم نمیشود باید نیروی حائلی بیاید که متجاوز را متجاوز بگویند. ناقضی را ناقض بگویند، و توانائی هم داشته باشد.

اینرا راه حل معقولش میدانیم، تنهاوقتیکه این مسئله پیش نیاید هرکس پیش خودش بگویدکه این طرف نقض کرد ، پروایش هم نیست که مناطق مسکونی صدمه می بیند، دیروزهم مردم در تشویش بودند- دختر، بچه، خوردو جوان، زخمی شدند، ازبین رفتند، که بسیار مسئله رقت بار بود. اینست که برادران من معتقد هستم که بامسئولیت برخورد بکنند و قوه حائل راپپذیرند تامسئله حل شود مانند تضمینیکه بین ماو شورای نظار بوجود آمده است ، تضمین بین ما و اتحاد اسلامی بوجود بیاید.

سوال: چند روز پیش ما بامسؤل نظامی اتحاد اسلامی صحبت های داشتیم ، آنها درین رابطه که حزب اسلامی بحیث نیروی حائل واقع شود یك ملاحظه داشت که اگر اینها درین منطقه موقعیت بگیرند، درگیر میشوند با نیروهای شورای نظار درگیری بین ایشان صورت میگیرد. شما استدلال آنها را چقدر وارد می دانید.

و دوم اینکه آنها گفتند که مابه انجنیر صاحب حکمتیار درمورد همکاریش در جهت تخلیه پوسته های کوه های پغمان پیشنهاد کردیم استدلال او این بود که باید این مشروط به تخلیه پوسته های کوه تلویزیون باشد، شما درین رابطه با این دومسئله چه نظر دارید.

جواب: ما این پیشنهاد برادران قوماندانان اتحاد اسلامی را درست نمی دانیم بخاطر اینکه حزب اسلامی با جمعیت اسلامی آتش بس را قبول کرده و رعایت هم می کنند این یك دلیل است.

مسئله دیگر اینست که تنها نقطهء درینجانیست که آنها می ایند نیروی حزب اسلامی با جمعیت متصل میشود و جنگ رخ میدهد، در دورادور کابل نقاط متعددی است که اینها سنگرهای شان نزدیك است، اگر بنا باشد که اینها جنگ بکنند در آنجا میتوانند جنگ بکنند،

اینست که این دلیل درست نیست - این مسئله برای اینست که دوطرف قضیه وقتیکه باهم توافق بکنند این مسئله است ، مشکل بین ما واتحاد است اما اینکه بعد دوباره شکل دیگر بین جمعیت و حزب اسلامی و بین خود شان است.

اتحاد خود وکیل دعوای جمعیت نباید باشد، بیاید حرف خودرا با مابزند و مشکل را با ماحل بکند وراه حلش هم اینست ، مسئله دیگری که است، کوه های پغمان خارج ازمحدوده کابل است، یعنی محدوده، کابل نیست، کوه های پغمان مشکلاتی دارد مردم ما که مسئله راه است هم در مسئله توافق نامهء جلال آباد امضا شده که راه ها باز باشد، هم درتوافقنامه اسلام آباد. اگر راه باز شود، هیچگونه تهدیدی ازکوه های پغمان به اتحاد نمیشود، این تنها کوهی هم نیست که دردست حزب وحدت باشد و دیگر کوه ها نباشد تمام کوه ها الآن هر منطقه در دست یك کسی است تاطرح عمومی اردوی ملی، خلع سلاح عمومی پیش نیاید، کسی حق ندارد، برای او بگوید که در فلان کوه باشد و در فلان کوه نباشد ، هر کسی روی مشکلات و امنیتش فکر می کند، اما در رابطه بامسئله کابل طرحی راکه توافق کرده اند توافقیکه در آنجا کردند. یعنی در جلال اباد توافق شد. بر این که سلاح ثقیله جمع شود، امنیت کابل دسته جمعی گرفته شود، در اینجا متأسفانه کمیسیون وزارت دفاع هم تاحال کاری نکرده. ما درینجا گفتیم جمع بکنیم بسم الله، جمع می کنیم ، دور می کنیم بسم الله ما دور می کنیم، اینست وقتیکه ما احساس بکنیم که مردم ما درینجا تهدید نمیشود و جنگ بالای ماتحمیل نمیشود ما اصلا طرفدار این هستیم یك میل سلاح درکابل نباشد.

چه کاری دارند غیر از خرابی و تخریب کاری دیگر کاری ندارند این یك مسئله عمومیست. که برادران اتحاد وقتیکه می آیند حاضر میشوند که با وحدت بنشینند، مشکلاتیکه در بین خود شان است حل بکنند نباید تنظیم دیگری مربوط بکنند، یعنی آن مشکلیکه بین اتحاد اسلامی ووحدت اسلامی است ، اسرای شان است مال شان است، جنگ دربین شان است. راه باز باید باشد، اینها باید بیایند بین خود شان بنشینند و صحبت بکنند و بگویند که این مشکل را باید ما وشما حل کنیم،اما اگر آنها بیم دارند که برای شورای نظار این مشکل پیش نیاید به حرکت انقلاب مشکل پیش نیاید، به جمعیت اسلامی پیش نیاید، این منطقی نیست ، معنی این گفتهء شان اینست که نمیخواهند مشکل خودرا با ما حل بکنند. دو تنظیم وقتیکه کمیسیون تشکیل می کنند ، مشکل خودرا خود شان بررسی بکنند و ارزیابی بکنند.

سوال: استاد! طوریکه خبر دارید چندی قبل برادر حکمتیار سفری به خارج داشت ولی ازطرف بعضی از ادارات کابل این سفر بحیث سفر شخصی مطرح میشود، دربن مورد نظر شما چیست و مسئله دیگر که باسابقهء اختلافاتیکه برادر حکمتیار داشت با زعامتهای سیاسی ایران، درین سفر اینها مورد

> در دنیا یك قانون است درجنگ ها که هرکسیکه مناطق غیر نظامی رامی زنند محکوم میشود، درنظم دنیا، در قانون دنیا در نظم جهانی دنیا این محکوم میشود.
> ولی متأسفانه در افغانستان این مسئله رعایت نمیشود

استقبال گرم مسؤلین جمهوری اسلامی ایران قرار گرفتند ، ایا بنظر شما این یك انکشاف جدید - تازه و مورد حساب درمورد مسائل منطقه و قضایای سیاسی مانیست.

جواب: در رابطه با اینکه گفته اند این سفر شخصیست من این مسئله را درست نمیدانم برای اینکه یك صدر اعظم و رئیس جمهور به یك کشوری میروند به عنوان صدر اعظم و رئیس جمهور ازطرف مردمش حرف می زند و کسیکه مسؤلیت ازطرف مردم می پذیرد بعد مسافرتش به عنوان مسافرت شخصی درست نیست.

مسأله دیگریکه درینجا است اینست که سفر شان درکابینه مطرح شده وکابینه که مرکب ازهمهء احزاب است توافق با ایشان همراه بود که اینها همه اش مال حزب اسلامی نبود، روی این مسئله این ادعا که مطرح میشود به عنوان اینکه سفر شخصی بوده. من معتقد هستم که این تعبیر نادرست است. و دعوت که شده بود ازطرف ایران ، پاکستان و عربستان سعودی و یك هیأت رسمی رفته.

اما در رابطه به مسئله اینکه در ایران استقبال کرده و این چقدر درمنطقه مؤثر است ما اینرا گام مثبت میدانیم، برای اینکه در افغانستان برای مردم افغانستان ، مسؤلین افغانستان باید با همه کشورهای همسایه روابط حسنه داشته باشد، و روابط متقابل بهتری بسازند و کشور جمهوری اسلامی ایران همسایه ما است در طول ١٤ سال جهاد مهاجرین مارا پنا داده است یکی از کشورهای انقلابی و اسلامی هم است. این رابطه به نفع هردو ملت است و ازین جهت ما اینرا گام مثبتی تلقی می کنیم.

سوال: استاد محترم! یکی ازگروه ها دربین مردم چنین تبلیغ می کند که افراد حزب وحدت کارته سه وکارته چهار که مناطق سنی نشین بوده اشغال کرده اند منازل مسکونی مردم را زیر پا کردند و به یغما بردند ما به این خاطر مجبوریم که این مناطق را باجنگ تصفیه سازیم. این تبلیغ یك جناح است.

جناح دیگر یعنی اتحاد اسلامی ادعا می کند که یکی از دلائل عمدهء جنگ ما باحزب وحدت اینست که حزب وحدت کوماندو های ایرانی را آورده اند به کابل، درکارته سه و کارته چهار وتوسط آن کوماندو ها مردم افغانستان را بخصوص اهل تسنن رامی کشند و به اسارت می گیرند، اینگونه مسائل را مطرح می کنند شما در رابطه به این گفته های آنها چه

نظری دارید.

جواب: حضور شما عرض شود که این هم اتهام نادرستی است علیه حزب وحدت که ما با هیچ کدام از برادران تسنن به عنوان مذهبی ویا تنظیمی جنگ نداشته ایم و روی اسنادی هم که بدست داریم، اثبات می کنیم که ما در جنگ ها آغاز گر جنگها نبودیم، جنگها بالای ما تحمیل شده و مجبور بودیم که از خود دفاع نمائیم و مسئله که درکارته سه و کارت چهار میگویند این هم نادرست است. برای اینکه این گفته دروغ است به دودلیل، اول اینکه الآن درکارته سه وکارته چهار از برادران اهل تسنن است که درطول پانزده ماه ما امنیت آنها را گرفته ایم امنیت بر قرار کردیم - از ایشان حفاظت کردیم که اگر مابه عنوان سنی برخورد می کردیم اینها که هم سنی هستند.

مسئله دیگریکه هم درینجا است شما میدانید بخاطر مشکلاتیکه جنگ و پیامد های جنگ بوجود می آورد. درطول یکسال گذشته مکرراً ازماشکایت برای این بوده که اینجا مردم رابه کوچ کردن نمیگذارند شاید در این مسئله از حزب اسلامی هم آزرده باشند، از جنبش هم آزرده باشند، ازهمه، نهاد ها، دلیل مابرای این موضوع این بوده وقتی که اینجا تخلیه میشود خانهء شان خراب میشود، اموالشان را ما حفظ کرده نمیتوانیم، باید اینجا باشند و بیرون نروند، اگر مانظر میداشتیم که خانه های برادران اهل تسنن را ازینجا تخلیه شود آنها را تشویق هم می کردیم که بروند.

مسئله دیگر که هست روی اینست که ما مکرر اعلان کردیم درینجا که هرکسی برمیگردد ما امنیت شانرا می گریم بیایند به خانه های شان، اینرا هم در مصاحبه ها گفتیم، اعلامیه ها دادیم، هم درین مسئله پافشاری داریم، این مسئله باز حاکی از اینست که این اتهام اتهامی درستی نیست، مسئله سومی که درینجا است، شمامی بینید، الآن هم میتوانید ببینیدکه جنگ این نوع پیامد ها را دارد، خواهی نخواهی کسی نمیتواند این نوع پیامد هارامنکر شود، خرابی های را پیش می آورد، آتش سوزی ها را پیش می آورد یکتعداد از افراد غیر مسؤل شاید بیایند، سرقت هم نمایند ما الآن مکاتبی راهم که درین منطقه داریم وقتی که افتتاح کردیم یك چوکی آن کم نیست و درینجا هم مکاتبیکه افتتاح شد در هیچ جای نیست.

در آن طرف که اینها برای امنیت شهر و برای امنیت کابل بودجهء بزرگی را ازین مردم مصرف کرده اند در تلویزیون شما خودتان می بینید، که شاگرد ها روی زمین می نشینند، این است که امکان دارد که برای توجیه اعمال شان ازطریق حکومت بگویند که اینها واقعیت ندارد،

اما در رابطه به سوال دوم شما باید گفت که این مسئله هم نادرست است و دور از شأن یك مسؤل و یك تنظیم فکر می کنیم که برای توجیه اعمال نادرستش دست به یکسره تبلیغات نادرستی بزند و ما این راهم ازطریق مصاحبه از استاد سیاف شنیده ایم و هم از نشریه اش، اگر در طول پانزده ماه گذشته یك نفر خارجی را ازمنطقه های حزب وحدت یامرده یازنده اش راپیدا کرده باشد، ما این ادعای آقای سیاف را قبول خواهیم کرد، درصورتیکه این مسئله وجود ندارد و سلاح نیست برای این مسئله تبلیغات مسموم کننده را براه بیاندازد، حتی مردمش را گمراه نماید ولی اگر مسئله آمدن نفرها ازکشورهای اسلامی و خارجی جرم باشد، که مانگفتیم تاحالا، وطبیعی است که از برادران عرب درینجا توسط آقای سیاف شرکت کرده اند، ماهم مرده اش را داریم - هم زنده اش را اسیر داریم ولی در هیچ جای هم ما اینرا منعکس نکردیم ونگفتیم، حتی اسنادی را هم ما داریم که برادران در رابطه با برادران عرب ازوزارت کشور برای ایشان پاسپورت و تذکره داده اند و این را بعنوان یك خیانت ملی میتوان رد کرد.

امکان دارد کسی برای نیروهای اسلامی و تنظیمهای اسلامی همکاری داشته باشد، ولی نمیتوانند بعنوان مردم افغانستان بعنوان تابعیت افغانستان کسی درین مملکت حقی داشته باشد، که برای دیگران تابعیت بدهند، باید این مسئله را قانون اساسی افغانستان حل بکند، وشورای ملی افغانستان حل بکند. که تاهنوز دائر نشده که اینها درکشورهای دیگر که میروند مبارزه می کنند، ترور می کنند، انفجار می دهند، مسؤلیتش می اید بدوش مردم افغانستان ومنافع مردم افغانستان صدمه میبینند. این آقایان این کار را کرده اند درینمورد اسنادی هم ما داریم، با اینکه امروز متأسفانه در افغانستان وضعیتی پیش آمده که برای وابستگی و تماس گرفتن به خارج و برای خوشخدمتی برای همه مسابقه است، همه برای خوشنامی ووابستگی شان تلاش می کنند که کی قبول می کنند.

ولی ما اینرا برای شما گفته میتوانیم حزب وحدت، تنها حزبیست که در داخل افغانستان تشکیل شده ومرکزیتش در داخل افغانستان بود تصمیم گیری اش در داخل افغانستان بود، صرفاً به مردمش متکیست، هیچ رعایتی، امکاناتی، کمکی را نه در چهارده سال ازخارج حزب وحدت گرفته نه هم در ارتباطی در چهارده سال ازحزب وحدت بادولت کمونیستی بوده، شما دریك جای تاریخ چهارده سالهء مبارزه مردم افغانستان پیدا کرده نمیتوانید که یك گروپ ۲۰ نفری ازحزب وحدت بدولت

> **ما با هیچ کدام از برادران تسنن به عنوان مذهبی ویا تنظیمی جنگ نداشته ایم و روی اسنادی هم که بدست داریم، اثبات می کنیم که ما در جنگ ها آغاز گر جنگها نبودیم، جنگها بالای ما تحمیل شده و مجبور بودیم که از خود دفاع نمائیم**

تسلیم ویا آمده باشد، درصورتیکه ما درهمهء نقاط، چه اینکه در روزنامه ها و نشریه های خود احزاب نوشته میشود یا در خبرهای دنیا که هزار هزار نفر به دولت تسلیم میشدند و بعدش برمیگشتند با امکانات فراوان. این مسئله است که من این ادعای برادران اتحاد و آقای سیاف را درست نمیدانم و غیر واقع بینانه میدانم.

سوال: استاد محترم صحبت از اسرا شد. چند روز قبل در صحبت های که ما بامسؤلین نظامی اتحاد داشتیم مادر مورد اسرا از آنها پرسیدیم، آنها گفتند که ما چند بار پیشنهاد کردیم به حزب وحدت اسلامی که اسرا را تبادله کنند، ولی آقای مقصودی که نماینده حزب وحدت در مذاکرات با مابود، آنها این مسئله را رد کردند، طرفه رفتند، و آنها گفتند که با ما لست بدهید، و آنها اینطور استدلال می کردند.که دلیل این کار اینست که حزب وحدت تمام اسرا را به قتل رسانده اند، ضمن این ما این مسئله را از آنها پرسیدیم که ما از خواهرانیکه آنها منسوب هستند به حزب وحدت - شما از آن ها اسیر گرفته اید و شما نزد خود آنها را نگه داشته اید که این مسئله را شخص آقای استاد سیاف تکذیب کرد. ولی کسی دیگر از مسؤلین اتحاد اسلامی در پاسخ به این سوال ماکه ما گفتیم شما یك وقت ادعا کرده بودید تبلیغات می کردید که وقتی مقروزارت علوم اجتماعی سقوط کرد در آنجا اجساد چند نفر زن کشف شده بود، از جمله اسرا، آنها گفتند که وقتی ما پوسته های سرکوه را از افراد حزب وحدت متصرف شدیم در آنجا اجساد چند زن را مادیدیم که آنها مشخص بود که اسیر بودند و مورد بی حرمتی هم قرار گرفته اند. شما درمورد این مسئله که استاد محترم درمورد پیشنهاد آنها که اسرا تبادله شود ولی حزب وحدت نپذیرفته ، نظر تانرا ارائه نمائید؟

جواب: بازهم معتقد هستیم که این ادعای برادران درست نیست، برای اینکه در یك سال گذشته ما با وساطت گروه های جهادی دوبار فیصله کردیم که اسرا بدون قید و شرط آزاد شوند، یك بار در رحمان بابا که همه را آوردیم مادرینجا تحویل بدهیم، متأسفانه که دو روز بعدش جنگ پیش آمد، جنگ مجدداً پیش آمد ، بدون اینکه اسرای ما از آن طرف آزاد شود بعد در جنگ بحدی که دست به قرآن مانده شد در منطقه که باید دوطرف اسرا رابدون قید وشرط آزاد بکنند، ما دوصد و پنجاه نفر را در علوم آوردیم که به آنها تحویل بدهیم که از آن طرف برادر های ما با وجودیکه آدرسهای که ماداشتیم اسامی

> **حزب وحدت، تنها حزبیست که در داخل افغانستان تشکیل شده ومرکزیتش در داخل افغانستان بود تصمیم گیری اش در داخل افغانستان بود ، صرفاً به مردمش متکیست ، هیچ رعایتی، امکاناتی ، کمکی را نه در چهارده سال ازخارج حزب وحدت گرفته نه هم در ارتباطی در چهارده سال ازحزب وحدت بادولت کمونیستی بوده**

راکه داشتیم، نزدیك ٤٠٠ نفر مانزد برادران اتحاد اسیر داشتیم، از شهر گرفته بودند از راه ها گرفته بودند، برای مادر آنجا ٤ نفر را آوردند و درین باره هم که ایشان این مسئله را می گویند ما از اتحاد اسلامی اسیر نداریم یعنی دلیلش هم برای اینست که شما میدانید که در افشار قضیهء، که پیش آمد یك جنگ نبود که این مطنقه را آنها گرفته باشند، ولی این یك توطئه و معامله بود و سنگرها را آنجا اجیر کرده بودند لهذا افشار که سقوط کرد اینها ۷۲۰ نفر را از مردم غیر نظامی را از پیر وجوان برده اند، دربین قوماندان های شان ما از آنجا در جنگ اسیری نداشتیم لهذا اینکه اسیر ازآنها در پیش ما باشد و ما انرا آزاد نکنیم حرف درستی نیست.

مادرینجا ۲۷۰ نفر لست داریم کسانیراکه آزادشده اند، کسانیکه ازمردم ماپیش اتحاد بر گشته اند ، که همهء آنها را ما آزاد کردیم. اما اینکه این برادران این مسئله را اتهام می بندد که زن هانزد ما اسیر بوده، این یك کذب محض است، ما نه در علوم ، نه در سنگرهای ما هیچوقت از نگاه انسانی و اسلامی معتقد بر این نبودیم که خدای ناخواسته زن مسلمان کشته شود و این خلاف اسلام است. و ماحتی کسانیکه از قوماندان های ما آمده اند که اموال مردم را تلاشی کرده اند ، جلو شانرا گرفته اند، ما این نفر ها را دستگیر کردیم و اینها را جزا دادیم، و این را خلاف وجدان ملی و اسلامی خود می دانیم، ما جوابده هستیم، ماهم این مسئله را الان دقیقا نمیدانیم که در افشار زن اسیر بودند، یامرد بودند ولی اینرا دقیقا گفته میتوانیم که در افشار خانه های راکه در دادند و کشتند، زنهای زیادی در آنجا کشته شده بودند، که بعداز ینکه به حساب هیأت صلح رفتند برای دفن کردن و اینها - اجساد شانرا دیدند و سر شان بریده شده بود، مثله شده بودند، ازینها فلم اش را ما داریم.

و این یك مسئله ناجائزی بود و اینکه مادقیقا بدانیم که اسیر پیش خود دارند یا ندارند اینرا مانمیدانیم چون اجساد را در انجا تحویل ندادند، نگذاشتند که ازخود وارثین مقتولین بروند و اجساد را خود شان دفن بکنند، چقدرش کشته شده اند و چقدرش اسیر اند این یك چیز روشن نیست، روی این مسئله است که اتهاماتی است که یك تعدادی را اینها زنده برده اند ولی این یك عمل نادرست است هرکسی که بکند، یك خیانت ملی است ودر داخل افغانستان و برعلاوه اینکه اسلام اینرا اجازه نمیدهد.

سوال: گفته میشود که تعداد بسیار زیاد اعضای حرکت اسلامی جلب و جذب سیاست فعال شما و حزب وحدت شده اند و جناب شیخ آصف محسنی ازنظر نیروی انسانی و تنظیمی در آن سطح قدرت سابقه قرار ندارد. تعدا زیادی ازحرکت اسلامی رفتند به حزب وحدت و آنها درین

مسائل دلچسپی در داخل ندارد، شما این مسئله را باوجودیکه می فرمائید که درمسائل تنظیمی دیگران مداخله نمیکنید حاضر هستید وضاحتی بفرمائید؟

جواب: حضور شما باید عرض شود که این تبلیغات راهم ما نادرست میدانیم، برای اینکه آقای محسنی درست است بعد از توافقنامه جلال آباد نیامده ایشان در داخل افغانستان، ولی ازباقی رهبران بیشتر حضور داشته در افغانستان، ایشان یك وقت مرتب هیأت صلح بودند این طرف و آنطرف زحمت می کشید تا این جنگها خاموش شود، تا توافقیکه در جلا آباد پیش بیاید و رهبران را در آنجا جمع بکنند، این عمل به فعالیت آقای محسنی ممکن شد یعنی توافق همه را گرفت که در جلال آباد بنشینند این یك مسئله است.

مسئله دیگریکه است مردم مامشترك است یعنی حزب وحدت و حرکت اسلامی مردم شان درینجا مشترك است ووقتیکه ازطرف اتحاد اسلامی یا از جناح دیگری اینجا مناطق مسکونی زده میشود مردم حزب وحدت و حرکت اسلامی مشترکاً صدمه می بینند، لهذا طبیعی است که این مردم غیر نظامی وقتیکه صدمه می بینند و خانهء شان خراب می شود، اموال شان ازبین می رود، بچهء شان شهید میشود، همین ها هستند که در سنگرها می جنگند یا بچه شان یا برادر شان در سنگر است، در دفاع هم درینجا مشترك بودند اینگونه مسائلی درینجا نبوده که جنگ پیش بیاید که مناطق غیر نظامی و مسکونی را بزنند درینجا بچه های حرکت دفاع نکنند، بچه های حرکت هم دفاع کرده اند و ما معتقدیم که الآن درین مسئله یك دفاع ملی تقریباً مطرح است. چون مناطق مسکونی زده میشود اینها هم بچه های این منطقه است و آنها ازمناطق شان دفاع می نماید.

درینجا در اختیار آقای محسنی و اختیار ما وقتیکه جنگ پیش می اید و مناطق مسکونی زده میشود نیست که ما بگوئیم فلان تنظیم فعال است و فلان تنظیم فعال نیست.

سوال: استاد مزاری: یك سوال من اینست که ایا شما درنظر دارید و آیا ممکن است میدانید حزب وحدت در بخش های دیگر کشورمامثلا در اهل تسنن هم عضویت گیری کند و سرباز گیری سیاسی بکنند، شما اینطور یك برنامه را در نظر دارید؟

فلسفه وجودی تشکیلات های سیاسی در یك ممکت همینست که ازهمه اقوام و مذاهب در خودش عضو گیری نماید، حزب وحدت هم ازین مسئله وقانونی مستثنی نیست

جواب: فلسفه وجودی تشکیلات های سیاسی در یك ممکت همینست که ازهمه اقوام و مذاهب در خودش عضو گیری نماید، حزب وحدت هم ازین مسئله وقانونی مستثنی نیست، قبل ازین هم که تشکیل شده از اول تشکیلش زیادی از برادران اهل تسنن از اقوام مختلف از تاجك، از ازبك- از افغان عضو حزب وحدت است، اینکه تبلیغات در بیرون میشود که حزب وحدت اختصاصی به شیعه ها دارد ویا اختصاصی به یك نژاد دارد این تبلیغات درستی نیست،

طبیعی است که هر کسی مسئولین یك جریان ازیك منطقه، ازیك قوم، یا ازیك مذهب بود بیشتر تصمیم گیری های این تشکیلات و کادر های رهبری اش طبق جلب و جذب بیشتر ش از آن منطقه و از آن قوم است، حزب وحدت ازینکه درمناطق مرکزی بوده ازنگاه نژادی هزاره بوده، ازنگاه مذهبی شیعه بوده طبیعی است که نیروی شان بیشتر هزاره بوده اما هیچ انحصاری در حزب وحدت درین مسئله نیست، ما الان در بادغیس، درسمت شمال، در مناطق مختلفی اعضای حزب وحدت داریم که هم شیعه نیستند، هم هزاره نیستند و از اقوام مختلف هستند.

سوال: ما چندی قبل در پشاور در یك کنفرانس مطبوعاتی بودیم در آنجا موضعگیری شما و لحن ملایم وصمیمانهء شما در رابطه با حل قضایا و روحیهء مبنی بر آشتی وطوریکه درین مصاحبه هم دیده شد که شما باوجود تمام اختلافات در مورد استاد سیاف و درمورد اعضایش کلمه برادر استعمال کردید و این حاکی از یك صمیمیت سیاسی شما در رابطه با حل قضایای کشور است. ولی در آنجا بعضی ازنفر ها استدلال میکردند که این درست است که استاد مزاری خودش با این روحیه حرف می زند، ولی در سطوح پائین باز بخاطر سرباز گیری یك سلسله مسائل دیگر مثل مسائل قومی، نژادی ومذهبی به قوت و تندی اش مطرح میشود، درین مسئله است که در سطوح پائین تقریباً نیروهایش باتشدد عمل می کند، این نظر مانیست بلکه نظر کسان دیگری بود، شما درینمورد توضیحاتی اگر بفرمائید.

جواب: حضور شما عرض شود مادر رابطهء مسئله احزاب که در افغانستان تشکیل شده و اقوام و مذاهبیکه است به عنوان یك واقعیت خارجی نگاه می کنیم، که یعنی درخارج تحقق دارد، در اختیار هیچکس نیست که بگوید درینجا امکان ندارد کسی را حذف بکنند. لهذا برای افغانستان ما تحمل همدیگر را راه حل میدانیم - چه حال در رابطه بامسئله مذهب باشد و چه در رابطه بامسئله نژاد و احزاب و مسئله اینکه در بارهء مذهب است، من معتقد هستم که افغانستان اگر مسئولین اش این کار را رعایت می کردند که مشکل مذهبی خودرا با تحمل همدیگر حل می کردند، مشکل جهان اسلام را حل کرده بودند. برای اینکه استکباز جهانی برای ضربه زدن برای مسلمانان غیر ازین مسئله و تبعیض نژادی و مذهبی چیزی حربه یی در بین مسلمانان ندارد.

وقتیکه این خطر بین المللی وجود دارد و استکبار دارد روی آن کار می کنند برادر های افغانی ما باید با درایت این مسئله را حل می کرد به دنیا نمونه ذکر می کردند که ما دو تامذهب در افغانستان بدون هیچگونه اختلاف و تبعیض زندگی می کنیم، که این برگهء استکباری گرفته میشد، درصورتیکه درینجا چی مابرادران اهل تسنن به رسمیت بشناسیم یا نشناسیم سنی شیعه نمیشود و چه هم برادران تسنن مذهب مارا بعنوان مذهب قبول بکنند و نکنند شیعهء سنی نمیشود. سه صد سال درینجا زندگی کرده اند ، کلتور، فرهنگ ورسومش بوده، روی این مسئله است که در مورد نژاد هم می گوئیم. یعنی در افغانستان نژادهای مختلفی وجود دارد، و بوده و اینها در اینجا سه صد سال زندگی کرده اند، تاوقتیکه در افغانستان نام افغانستان را گرفته اند هزاره بوده ، تاجك بوده، ازبك بوده ترکمن بوده، افغان بوده ، بلوچ بوده، نورستانی بوده و حالا هم زند گی می کنند، و یکدیگر خودرا برادر می گویند، ولی حالا اینرا بعنوان یك برداشت سیاسی از آن استفاده میکنند، این درست نیست، بیائید محل نزاع را ازبین ببریم، سریکدیگر خود ظلم نکنیم و از کسی هم ظلم نپذیریم ، که این تضاد پیش نیاید ، مسئله احزاب هم همینست ، که در احزاب در افغانستان الان یك واقعیت است احزاب چهارده سال جهاد کرد ، باعث آزادی افغانستان شدند و همه هم شرکت داشتند، اگر کسی الان بیاید و جزبی راحذف بکند، این خلاف واقعیت است. بیائیم درینجا برادروار اختیار رابه مردم بدهیم و انتخابات آزاد کنیم هرکسی بقدر پیرو و توانائی اش در قدرت سهمی داشته باشد. تعصبات نژادی و مذهبی درافغانستان مخصوصا در یك سال اخیر اوج گرفته و این تحقق یافته، اینرا هیچکس منکر شده نمیتواند باید دنبال راه حلش رفت، ولی اینرا ما برمیگردیم آیا ازیك نفر از افراد حزب وحدت چه مسؤل چه غیر مسؤل دریکجا شماپیدا کرده میتوانید که ماکسی را از احزاب از اقوام یا از مذاهب، نفی کرده باشیم، بگوئیم که این از افغانستان نیست، نباید به سرنوشت شان دخالت داشته باشیم. درصورتیکه ما از باقی برادران این مسئله را شنیده ایم. باید در سال ٦٧ برادران می نشستند و مارا حذف می کردند، گفتند که اینها نیست درسال٧١ حکومت تشکیل دادند در پشاور بیش از صد بار،در جلسات مکرریکه ماشرکت داشتیم، بانقش تعین کنندهء که ما درسمت شمال داشتیم، تحولی آوردیم، درجلسه شورای قیادی مطرح شد در آنجا مسستله مذهب مامطرح شده و برادران در آنجا حساسیت نشان دادند نگذاشتند که قانون از نظر شورای قیادی بگذرد، عملا ازبرادران از مسؤلین ، ازبالا حذف کردند، این طبیعی است که من منکر نمیشوم چرا ماعکس العملی رابوجود نیاوردیم. هم به افراد ماعکس العمل بوجود می آورد وهم به مسؤلین ماعکس العمل بوجود می آورد، ماميگوئیم که راه حل ما اینست که این عکس العمل را درین تضادوکشیدگی رابیائیم از راه معقولش حل بکنیم بیائید همدیگر را بپذیریم به آن حدیکه هستیم، نه اضافه کسی طلب بکند نه هم کسی حاضر شود فلانی را بگوید که ما کم حق می دهیم، آنچه که است راه حل را مطرح می کنیم، به دنیا هم نمونه باشیم که مایك مردمی هستیم که هم مرد جنگ کردن ونظامی هستیم - هم مرد سیاست هستیم.

سوال: استاد اگر در اخیر مختصراً در رابطه باموافقتنامه عرفات - تل ابیب درمورد سرنوشت ملت فلسطین صحبت بکنید بهتر می شود؟

جواب: البته من معتقد هستم که اسرائیل غاصب است و بر مردم فلسطین ظلم کرده و ازینها مردم مستحق بودند که از شخصیت اسلامی شان و از سرزمین شان دفاع بکنند، حمایت کردیم و ما حالا هم حمایت می کنیم.

امااینکه اینجا آمدند و توافق کردند یاسر عرفات وتعدادی این مسئله رامحکوم بکنند و این مسئله بعنوان یك طرف مسئله من به این نظر نمیدهم.

برای اینکه ۳۰ سال یا ٤٠ سال مردان فلسطین آواره بودند و ١٥٠ هزار نیروی فلسطین با درگیری های خود کشورهای عربی ازبین بردند و هیچ مسلمانی و هیچ کشوری از آنها آنچیزیکه حق شان بود حمایت نکرد و حال هم نمیکنند وقتیکه حمایت نمیکند و اینها هم توانائی ادامهء این مسئله را ندارند خود شان میدانند و سرنوشت شان که در کدام زمین کی راضی میشوند،وظیفهء شان است ، مشکل شان را حل بکنند من معتقد هستم که اگر جهان اسلام احساس مسؤلیت می کرد و خانهء اول قبله اول مسلمانان در آنجا دراشغال بود در مقابل کمك می کرد، درین ٤٥ سال هم اسرائیل بقایی نداشت و امروز هم اگر تصمیم بگیرند که با آنها کمك بکنند به بقای آنها . ولی وقتیکه این کار نمیکنند نه تنها اینکه کمك نمیکنند نیروهای فلسطینی را برای درگیری خودشان ١٥٠ هزار نفر شانرا از بین می برند، اگر این ١٥٠ هزار نفر الان علیه اسرائیلی ها می جنگید وکشته می داد فلسطین ازادمی شد، روی این مسئله ازین جهت در رابطه با این کارش که ماکار نداریم.

بیائیم درینجا برادروار اختیار رابه مردم بدهیم و انتخابات آزاد کنیم هرکسی بقدر پیرو و توانائی اش در قدرت سهمی داشته باشد. تعصبات نژادی و مذهبی درافغانستان مخصوصا در یك سال اخیر اوج گرفته و این تحقق یافته، اینرا هیچکس منکر شده نمیتواند باید دنبال راه حلش رفت

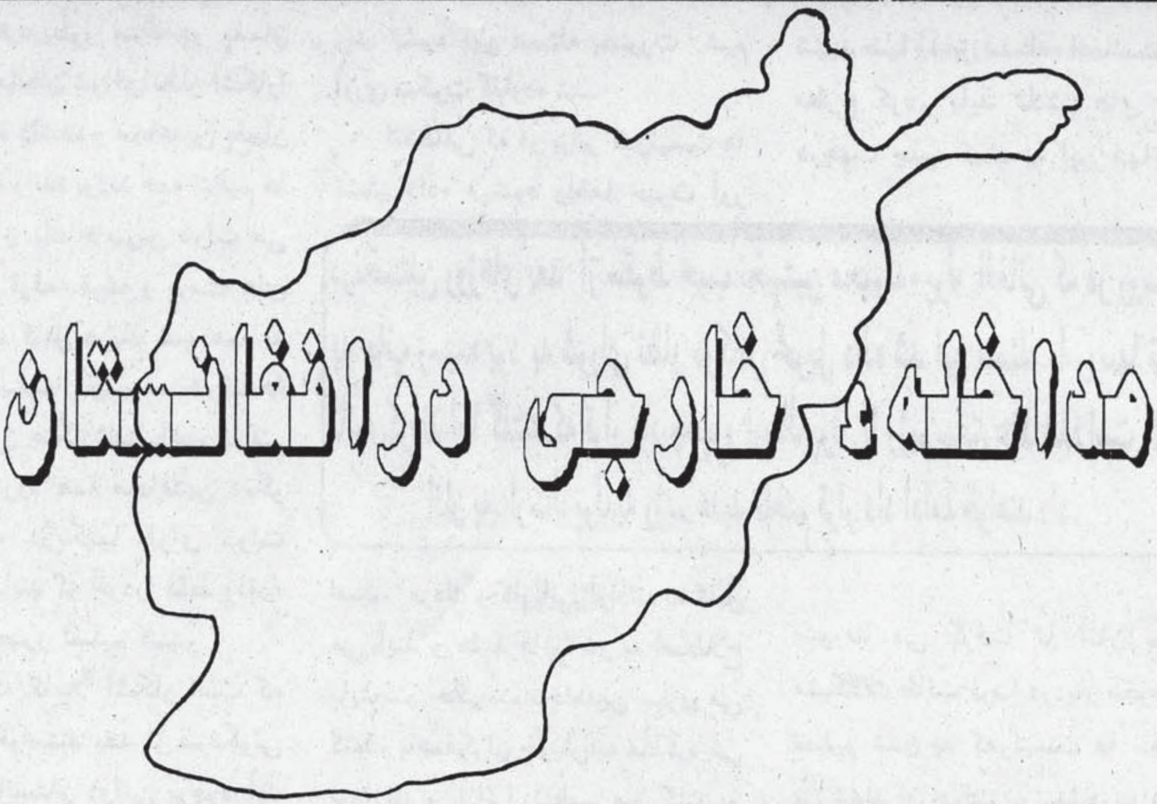

مداخله‌ء خارجی درافغانستان

محترم احمد شاه مسعود وزیر دفاع اسبق افغانستان طی مصاحبه ئی باخبرنگاران پاکستانی، اداره‌ء استخبارات نظامی پاکستان و همچنان دولت ایران متهم بدخالت درامور داخلی افغانستان نمود. این مصاحبه دربعضی از روزنامه های انگلیسی زبان پاکستان به نشررسید.

تا آنجا که قضیه به مداخله‌ء کشورهای خارجی رابطه می گیرد اظهارات احمد شاه مسعود مورد تائید است اما اختلاف ما بامسعود در این است که وی دامنه‌ء مداخله‌ء خارجی را محدود تر ساخته و فقط دوکشور را در آن ذیدخل دانسته است درحالیکه دامنه این مداخله بسیار وسیع تر است ، برای درك بهتر ابعاد مداخلات خارجی در افغانستان نخست به زمینه هایی که مداخله راممد و مددگار است باید توجه شود ، عامل نخست درین رابطه اختلاف میان تنظیم های جهادی است.

بنظر ما اگر کسی ازمداخله‌ء دست های خارجی درامور داخلی افغانستان نگرانی دارد و صمیمانه وصادقانه قصد قطع این مداخلات را می نماید باید بیش از دیگران درجهت رفع اختلافات تلاش ورزد ، شخصی که مداخله‌ء خارجی را برای تمامیت ارضی افغانستان و بقای این کشور مضر میداند باید این نکته را نیز در یابد که قطع این مداخلات از راه رقابت های نظامی بین نیروهای داخلی نه تنها ممکن نیست بلکه مداخله‌ء خارجی درنتیجه چنین رقابت ها زمینه پیاده شدن می یابد.

در افغانستان نیز ما چنین وضعی را شاهد هستیم، وقتیکه نیروهای شورای نظار با ائتلاف با ملیشه های شمال، عناصری ازجناح پرچم و ستمی ها از یکطرف و حزب وحدت از جانب دیگر درکابل قدرت را دردست گرفتند، همه میدانستند که این کار کاری تصادفی نبود بلکه نتیجه‌ء ماهها مذاکره و تفاهم در داخل وخارج بود. کمونیست های مؤتلف باشورای نظار این تصمیم را بصورت مستقل اخذ نکردند بلکه درین رابطه با اربابان شان در روسیه مشوره داشتند ، همانگونه که حزب وحدت درین رابطه با ایران مشوره داشت هیچکس هر قدر هم که سهل انگار باشد نمیتواند از این واقعیت چشم بپوشد که روسیه و ایران درین تحول نقش مستقیم داشتند و عمال آنان در افغانستان بصورت مستقل هرگز جرئت مذاکره باشورای نظار نداشتند چه رسد به ائتلاف ومشارکت در قدرت.

درنخستین روزهای بعد از سقوط نجیب نخستین محموله‌ء پول افغانی که در روسیه به چاپ رسیده بود به شورای نظار درکابل تحویل داده شد این مسئله را روسها نیز تائید کردند اما گفتند که قرار داد چاپ و ارسال پول با رژیم سابق عقد شده است ولی آنان به ارسال پول به رژیم جدید تاختم قرار داد ادامه خواهند داد.

نکته دیگری که به فرد فرد ازمجاهدین معلوم است اینست که رژیم سابق به تمام نیروهای خود در سراسر افغانستان دستور داده بود که خودرا به قوماندانان نیروهای شامل در ائتلاف

تسلیم نمایند، بطور مثال در پغمان ملاعزت قوماندان شورای نظار آشکارا با خاد رابطه داشت و مجاهدین پغمان اورا ازمنطقه رانده بودند همه تنظیم ها وی را بعنوان یك جاسوس دولت می شناختند ولی فرقه، قرغه و پوسته های کمربند غرب کابل دریك شب همه به ملاعزت تسلیم میشود. درقندها ملانقیب بدون جنگ شهر راتصرف می کند و راه ورود همه مجاهدین دیگر رامی بندد، درپکتیا قوای دولت دستور می یابند که خودرا فقط وفقط به مولوی منصور تسلیم کنند.

این نکه کاملاً آشکار است که روسها نمی خواستند بعد از سرنگونی نجیب درافغانستان دولتی بوجود آید که برای جمهوری های آسیای میانه ایجاد خطر نماید و شورای نظار نه تنها این شرط روسها را پذیرفت و ملیشه های شمال را بعنان جزء از نیروهای مسلح دولت اسلامی قلمداد کرد بلکه حیات و مصئونیت کمونیست های جناح پرچم وستم ملی را نیز تضمین

زنده نشود این مسئله بصورت شرم آوری سکوت گذارده شد.

انعطافی که در برابر کمونیست ها نشان داده میشود واقعا حیرت آور

شهید ضیاء الحق مسئلهء افغانستان را مطرح کرد. باید تلاش های زیاد درجهت جلب کمك به این مهاجرین

درنخستین روزهای بعد از سقوط نجیب نخستین محمولهء پول افغانی که در روسیه به چاپ رسیده بود به شورای نظار درکابل تحویل داده شد این مسئله را روسها نیز تائید کردند اما گفتند که قرار داد چاپ و ارسال پول با رژیم سابق عقد شده است ولی آنان به ارسال پول به رژیم جدید تاختم قرار داد ادامه خواهند داد.

است، مزدك و کاویانی آزادانه به کابل می آیند و هفته ها را در به اصطلاح پایتخت حکومت مجاهدین سپری می کنند، باهمفکران خویش به مذاکره می پردازند و آنانرا تنظیم می کنند و مجدداً به مزار شریف باز میگردند، امنیت آنان را نیز نیروهای مسلح دولت اسلامی بعهده دارند.

جالب اینجاست که یکی از وزرای دفاع سابق رژیم کمونیست یعنی جنرال رفیع درکابل دستگیر گردید خبر دستگیری وی را رادیو کابل با آب و

صورت می گرفت تا آنان بعلت مشکلات طاقت فرسا دردیار هجرت به تسلیم شدن به کمونیست ها مجبور نمی شدند اما دولت نه تنها درین جهت قدمی بر نداشت بلکه تعمداً ازیکطرف برای مهاجرین مشکل ایجاد کرد و از طرف دیگر باروسها و کمونیست های تاجکستان برسر میز مذاکره نشست و مسئله بازگشت مهاجرین رامطرح نمود.

درین رابطه میتوان مثال های فراوان ارائه کرد، جای تردید نیست که امرز کشور ما صحنه کشمکش هائی است که در آن کشورهای همسایه نقش اثر تردید ناپذیر دارند اما مداخلهء روسها بعد از سقوط نجیب ازطریق ائتلاف شمال وارد مرحله جدیدی گردیده است، بنابر این محدود ساختن مداخله خارجی به کشورهای ایران و پاکستان فقط وسیله ئی برای پنهان نمودن مداخله یی است که روسیه از طریق ائتلاف شمال در افغانستان انجام میدهد، این مسئله است که ملت مسلمان و مجاهد افغان از آن کاملاً آگاه است و تاریخ نیز آنرا بخاطر خواهد سپرد.

انعطافی که در برابر کمونیست ها نشان داده میشود واقعا حیرت آور است، مزدك و کاویانی آزادانه به کابل می آیند و هفته ها را در به اصطلاح پایتخت حکومت مجاهدین سپری می کنند، باهمفکران خویش به مذاکره می پردازند و آنانرا تنظیم می کنند و مجدداً به مزار شریف باز میگردند

نمود، ببرك کارمل بعد از استقرار حکومت مجاهدین با احترام کامل راهی مزار شریف گردید.

در رسانه های گروهی تحت کنترول دولت هیچ مطلبی علیه کمونیست ها به نشر نمی رسد حتی وقتی قبر های دستجمعی مجاهدین در پولیگون پل چرخی کشف شد بخاطر اینکه خاطرات جنایات کمونیست ها در ذهنیت ها

تاب فراوان گزارش داد ولی بعدا رفیع بی سروصدا از زندان آزاد شد واجازه یافت به هرکجاکه میخواهد برود!

مسئله تاجکستان وظلمی که برمسلمانان درین کشور صورت گرفت ومی گیرد و مشکل مهاجرین تاجیك در افغانستان، مسئله است که باید دولت مجاهدین درکابل آنرا درسطح بین المللی همانگونه مطرح میکرد که

له بهرنیو منابعو څخه په استفادې

په اسلامي نړۍ څه تېرېږي؟!

احمد ضیاء «رحیمزی»

په ننۍ نړۍ کې تر یوه میلیارد زیات مسلمانان ژوند کوي، او تر پنځو سو زیات آزاد حکومتونه لري، هر ډول وسایل ور سره دي، او دځینو مسلمانو هیوادونو پوځ په جنګي مهارت او حربي پوهه کې خورا ښه شهرت لري، ولې ددې ټولو سره سره نن په ټوله نړۍ کې مسلمانان قتل عام کیږي او د پردیو دزور اوظلم ښکار دي.

په بوسنیا کې چې نن څه تیریږي هغه له هیڅ مسلمان څخه پټ ندي، مسلمانان پدې ملك کې قتل عام کیږي، معصوم ماشومان ذبحه کیږي، دمسلمانو ښځو پر عصمتونو تیرې کیږي، اما دنړۍ هیڅ مسلمان ملك ددې عام جنایت او قتل عام څخه دمخنیوي لپاره نه راوړاندې کیږي.

نړیوال کفر دمسلمانانو دبې حسۍ او بې مسؤلیتۍ په لیدو سره په متحده او یوموټې توګه راوړاندې کیږي، او خپل پلانونه عملي کوي.

نن فلسطیني مسلمانان دهوا دمرغانو په څیر ښکار کیږي، دفلسطیني ځوانانو سینې داسرائیلي غاصبو عسکرو په ګولیو غلبیل غلبیل کیږي، په کشمیر باندې دهندي عسکرو دظلم ناروا او جنایاتو لړۍ ورځ په ورځ پراخیږي، دکشمیریانو کور او کلیوته اور ورته کیږي، او دباپردې اومحجوبو ښځو بې حرمتي اوبې عزتي دهندي وحشي عسکرو ورځنۍ معمول ګرځیدلې.

په جنوبي لبنان کې اسرائیلي الوتکې دحزب الله مبارزینو دسنګرونو دله مینځه وړلو په بهانه وحشیانه بمباري کوي چې پوره یوه اونۍ دوام مومي.

دجنرال فرح عدید دمرکزونو دټکولو په نامه امریکایي الوتکې دصومالیا په خاوره داسې بمباري کوي چې یوازې په یوه ورځ کې (۱۰۰) کسه مظلوم او قحطي وهلي صومالیایان پکې مړي یاټپیان کیږي؛ او.......

په روانه پیړۍ کې دشوروي دامپراطورۍ نړیدل، هغه غټ زیان وُ چې نړۍ او په تیره بیا اسلامي نړۍ ترې متأثره شوه، ددې امپراطورۍ په نړیدو سره په نړۍ کې دقدرت توازن متزلزل شو، نن هر هغه غټ او کوچنی هیواد چې دامریکا سرپرستي ورسره ده، ځان یو وړوکی ابرقدرت ګڼي، نه یوازې دخپلو ګاونډیو هیوادو په سرحداتو تیرې کوي، بلکه ددې« نیك عمل» لپاره دتبلیغ او تربیت اهتمام هم کوي.

په خپله دامریکا حوصله هم وروسته له هغې چې د(نړۍ دیوازینې قدرت) په توګه یاده شوې ډیره کمه ده. چې دهغې ښه مثال په عراق باندې دامریکایي الوتکو وروستۍ بمباري ده.

دامریکا دپخواني جمهور رئیس «جارج بوش» دوژنې په توړنیول شوي کسان لادکویټ په محاکمو کې تر محاکمې لاندې وو، اودهغوی جرم لانه وو ثابت شوی اما امریکا پدې خیال چې ګواکې دعراق حکومت ددې توطیې!! مشرې په غاړه لري، دعراق په خاوره راکټونه او بمونه واورول.

همدارنګه دامریکا تر سرپرستۍ لاندې داسرائیلو غاصبو حکمرانانو دروان کال دجولای په وروستۍ هفته کې دلبنان په جنوب کې دتش په نامه« امنیتي علاقې» او دحزب الله دمبارزینو پر مرکزونو داسې وحشیانه بمباري وکړه چې ساری یې کم لیدل شوی، دغه بمباریو چې یوه اونۍ یې دوام درلود. دسیمې بې دفاع اوسیدونکې دیته اړ کړل چې خپل کورونه پریږدي، او په کوم لور یې چې مخه شوه لاړ شي.

د« تایم» جریدې یوه مبصر» بروس نیلن» داسرائیلي ځواکونو ددې حملې په هکله لیکلي وو:

« کله چې په مینځنې ختیځ کې دتوپونو خولې په یوه دم خلاصې شوې، داسرائیلو له سرحداتو څخه دبمونو او راکټونو؛ باران پیل شو، نو داسې ښکاریده چې اسرائیلو یوه منظمه حمله پیل کړې اودسولې خبرې اترې نورې پای ته ورسیدې، او اسرائیل اوس دمینځنې ختیځ دنورې حصې دنیولو لپاره دتوپونو او بمونو په پناه کې پرمختګ کې»

داسرائیلو حکومت ادعا درلوده چې دغه پنځه ورځنۍ مسلسله بمباري دحزب الله ډلې ته دسبق ورکولو لپاره وه، او اوس چې څه دپاسه درې لکه مهاجرین دبیروت خواته تښتي، نو داسرائیلو غوښتنه داده چې سوریه باید دحزب الله دډلې له سرپرستۍ څخه لاس واخلي، اوایران لدې نه منع کړي چې حزب الله ته نورې وسلې او په تیره بیا « کت یوشا » نومې راکټونه ور نکړي.

که څه هم چې اسرائیلي صدر اعظم ددې اخطار ورکولو په خت پدې ښه پوهیده چې نه خو چریکانو ته سبق ورکول کیږي، او نه دکت یوشا، دراکټونو به چلولو کې څه بندیز راتلای شي؛

د۱۹۸۲ کال دجګړې تر اور بند وروسته کله چې اسرائیلو خپل پوځونه په شاه بوتلل، نو په ۱۹۸۵ کال کې دلبنان

په جنوب کی دغه سیمه د« امنیتی زون» په نامه و نومول شوه.

* * *

دلبنان پر خاوره داسرائیلو تربمباری تقریبا دوه میاشتی وروسته د سپتمبر په ۱۲ مه نیټه دامریکا دسپینی ماڼۍ په چمن کی دفلسطین دآزادی غوښتونکی سازمان مشر یاسرعرفات دعربانو له ازلی اوابدی دښمن اوداسرائیلو له صدر اعظم اضحاك رابین سره یودبل دپه رسمیت پیژندنی اودفلسطین دمحدودی خپلواکی یوه معاهده لاسلیك کړه.

پدی ورځ یا سر عرفات پداسی حال کی چی مصنوعی خندایی په شونډو جوړه وه، داسحق رابین سره دهغه میز ترشا ولاړ وو په کوم چی په ۱۹۷۸ کال کی انور السادات (دمصر دهغه وخت جمهور رئیس) له اسرائیلو سره دامریکا په مینځګړیتوب د« کمپ دیوید» تړون لاسلیك کړی وو.

(۱۵) کاله وړاندی کله چی انور السادات دکمپ دیوید تړون لاسلیك کړ، یاسر عرفات ویلی وو!« انور السادات دسینادښتی دیو موټی ریګ لپاره فلسطین خرڅ کړ.»

تردی معاهدی وړاندی دسپتمبر په نهمه په تونس کی دفلسطین دآزادی غوښتونکی سازمان یوه ویاند« حسان اصغر» ددی تنظیم له لوری داسرائیلو دپه رسمیت پیژندنی اعلان کړی وو.

ددی معاهدی له مخی به دفلسطین دآزادی غوښتونکی سازمان داسرائیلوپرضد وسله واله مبارزه پای ته رسوی. په مقابل کی به اسرائیل داردن دسیند په لویدیزه غاړه کی د جریکو «اریحا» په ښار کی او دغزی په تړانګه کی فلسطینیانو ته محدوده خپلواکی ورکوی.

که څه هم داسرائیلو دغاصبو حکمرانانو او دفلسطین دآزادی غوښتونکی سازمان ترمینځ دغه تړون لاسلیك شوی او ددواړو لوریو یوبل په رسمیت هم پیژندلی خودفلسطینی مسلمانانو ډیری ډلی اوس هم ددی تړون سره خپل شدید مخالفت څرګندوی.

دفلسطینی مبارزینو اسلامی سازمان «حماس» ددی تړون له لاسلیك سره سم اعلان وکړ چی دوی به په هیڅ صورت دعرفات دغه خاینانه اقدام ونه منی.

همدارنګه دیوی بلی فلسطینی ډلی مشر احمد جبریل چی په سوریه کی اوسیږی اخطار ورکړی چی عرفات ته به ددی خیانت په جرم هماغه سزا ورکړل شی کومه چی انور السادات ته دکمپ دیوید دتړون دامضاء په جرم ور کړل شوه.

داحمد جبریل په مشری دفلسطین

دآزادی ددیموکراتیکی جبهی نه علاوه، دجارج حبش په مشری دفلسطین دآزادی لپاره دخلکو جبهی هم دیاسر عرفات دغه اقدام غندلی اوهغه یی په کلکه ردکړی.

همدارنګه دابوندال ترمشری لاندی دفتحی سازمان انقلابی شورا په بیروت کی دیوی اعلامیی په صادرولو سره یاسر عرفات غدار بللی او دهغی دقتل غوښتنه کړی، بل لوری ته په خپله اسرائیلو کی دمتعصبه یهودیانو عکس العمل ددی تړون په وړاندی خورا سخت وو.

ددی تړون داوازی له خپریدو سره سم په نیول شویو عربی ځمکو کی میشته یهودیانو په پراخو مظاهرو لاس پوری کړ، دغه مظاهره کوونکو « اضحاك رابین» له اسرائیلو سره په خیانت او غداری تورن کړ.

تر دوهمی نړیوالی جګړی وروسته په جزیرة العرب کی داسرائیلو دحکومت جوړیدل اودفلسطینیانو بی کوره کیدل بی له شکه داسلامی امت لپاره یوه دردوونکی سانحه وه. په اصل کی دا دهغه اروپا یی استعماری قوتونو یو سوغات وو چی دمینځنی ختیځ څخه دوتلو په وخت یی داسلامی نړۍ په ملاکی دیوه خنجر په څیر خښ کړ.

ورسته بیا دغه ستونزه داسلامی نړۍ او اروپا له سرحد څخه ووته او ددوو نړیوالو ابرقدرتونو په مینځ کی دزور آزموینی میدان وګرځیده.

دفلسطین آزادی غوښتونکی سازمان چی په ۱۹٤٦ میلادی کال کی تأسیس شوی، اسرائیلو یو تروریست ټولګی بللواو په نیول شویو سیمو کی یی ددی سازمان پرفعالیتونو بندیز لګولی وو.

په تیرو دیرشو کلونو کی ددی سازمان غوښتنه داوه چی اسرائیل باید ختم شی، او دهغی پرځای دفلسطین خپلواك هیواد جوړ شی، اودهمدی غوښتنی پر بنیادوو چی آزادی غوښتونکی سازمان داسرائیلو هیواد په رسمیت نه پیژندلو.

دواشنګټن په تړون کی دانده څرګنده شوی چی دمسلمانانود .لومړی قبلی او دمسلمانانود تاریخی ښار بیت المقدس سر نوشت به څه وی، او هغه یونیم لك یهودیان به څه کیږی چی په تیرو څو

کلونو کې په نیول شویو عربي سیمو کې ځای پر ځای دي خو په هماغه ورځ چې په سپینه ماښې کې داتړون لاسلیك کیده دغزې په تړانګه کې ددې تړون پرضد داسې مظاهرې وشوې چې اسرائیلي پوځیان مجبور شول پر هغوی ډزې وکړي، داسرائیلي پوځیانو ددې ډزو له امله لس تنه فلسطینیان مړه او په لس هاوو نور ټپیان شول، دفلسطیني مسلمانانو تر مظاهرو یوه ورځ وړاندې په نیول شوې بیت المقدس کې داسرائیلو دصدر اعظم دکور په وړاندې په نیول شویو سیمو کې دځای پر ځای یهودیانو له خوا هم ددې تړون دغندنې په وجه پراخه مظاهرې وشوې، دغه یهودیانو چې صدراعظم اضحاك رابین یې له اسرائیلو سره په خیانت تورناوه، اوغوښتل درابین کورته ننوزي، چې لدې امله اسرائیلي عسکر اړ شول ترڅو پر مظاهره چیانو لومړې اوبه، اوبیا اوښکې بهونکې ګاز استعمال کړي ، داددې تړون لومړنې سوغات وو، داچې تردې وروسته به څه پیښیږي ، هغه لابیلې دي..

* * *

دبوسنیا پرمسلمانانو باندې دسربي وحشي ځواکونو دظلم او جنایت لړۍ، دهرې ورځې په تیریدو سره پراخیږي.

ددې ظلم ښکار شوي ماشومان، ښځې اوسپین ږیري تر اوسه هم ددې په انتظار دي چې اسلامي نړۍ له کوم ګوټ نه به یو ژغورونکې دهغوی مرستې ته راودانګي.

دانګلستان په یوه روغتون کې دمرګ او ژوند په کشمکش کې پرته بوسنیایي ماشومه« ارما » دسربانو دظلم او وحشت یوه ښه نمونه ده.

دغه ماشومه له خپلې مور سره روانه وه ترڅو د«سرایوو» په ښار کې دسره صلیب دموسسې له دفتر څخه دځان لپاره څه خیراتي جامې تر لاسه کړي، ناڅاپه یوه چاودنه کیږي، مور یې پدې چاودنه کې وژل کیږي. او دا خپله دچاودنې دشدت له امله لرې غورځیږي، ددې پنځه کلنې ماشومې نجلۍ دملاهډوکي سخت ضرب لیدلی او کولمې یې زخمي شوې دي.

دلویدیزې نړۍ دعامه ارتباط وسایلو، بریتانیا ته دبوسنیایي زخمي ماشومې راتګ د« جان میجر» دیوه بشر دوستانه

اقدام !!! په نامه په پراخه پیمانه منعکس کړ، او داخبره یې عنوان کړه چې ګواکې که لویدیز حکومتونه وغواړي نو دجګړې شدید ټپیان له بوسنیا څخه انتقالولای شي.

پداسې حال کې چې پردې سربیره د (۳۹) نورو مریضانو نوم‌ونه ندي افشا شوي.

همداراز دملګرو ملتو سازمان دمهاجرینو دعالي کمشنرۍ یوه مامور

آیا صربان دانسانیت دعوه کولای شي! وګورئ دځناورتوب نمونه(بوسنیایي مظلوم مسلمانان چې له شهادت وروسته دبلدیې په موټر کې چیرته لرې غورځول کیږي.

خو اساسي پوښتنه داده چې آیا دبوسنیا بحران یوازې په همدې ټپیانو پورې محدود دی کوم چې دسربیانو دګولیو نښنه ګرځي! اوکه بیا داهم ومنو چې ددې بحران اساسي موضوع ددې ټپیانو انتقال او دهغوی تداوي ده نو بیاپنځه کلنې معصومې«ارما » ته ولې په خپل وخت طبي مرسته ونه رسول شوه؟

د« نیوزویك» جریده لیکي: « ارما » لس ورځې دمرګ او ژوند په کشمکش کې پرته وه، کوم رغتون ته یې چې دا دتداوي لپاره وړې وه ، هلته نه بریښناوه او نه اوبه، او دژوندانه دغه بنیادي ضرورتونه هم دسربیانو له خوا قطع شوي وو.»

آیا په سرایوو ښار کې یوازې «ارما » ټپي شوه وه؟ دنړیوالو روغتیایي موسسو حساب او احصایه ښیي چې په همدې وخت په سرایوو کې (٤١) ماشومان او نوي ځوانان دژوند او مرګ په کشمکش کې په روغتونونو کې پراته وو،

«جل رتر» څرګنده کړه:« دسربیکا، ګورازدې، او ولتر ښارونو په روغتونونو کې ګڼ شمیر ماشومان، دسربي ځواکونو دګولیو له ټپونو سره مقابله کوي ، ولې ددې امید نلري چې دوي به وژغورل شي که نه، او یابه په کومه محفوظه سیمه کې ، کوم ښه روغتون ته انتقال شي اوکه نه!»

دبوسنیا اوسیدونکې یومسلمان انجنیر« یوسف کرزیوك» دبوسنیا دوضعې په هکله وایي:

« اوس دبوسنیا ټول هیواد دمرګ په ویره او ډار کې ژوند کوي، یوازې دسرایوو په ښار کې «٤» لکه انسانان دخپل ځان دژغورنې لپاره هجرت کولو ته تیار دي ، ولې داور له خولې څخه دهغوی دایستلو او محفوظو مقاماتوته دهغوی درسولو لپاره هیڅ انتظامات نه کیږي.»

* * *

دلبنان، فلسطین او بوسنیا په څیر

دنیول شوی کشمیر مظلوم مسلمانان .هم دتیرو ٤٥ کلونو په موده کی دهندی لښکرو دظلم ، تاړاك، او تیری ښکار دی.

که څه هم پر کشمیریانو باندی دهندی یرغلګرو لښکرو دظلم اوستم تصویرونه ټولی نړی‌لیدل، ولی د ډله ایز ارتباط وسایل بیاهم دډیرو هغه واقعاتو له

انعکاس اوددیرو هغه تصویرونو له وړاندی کولو څخه عاجز دی، کوم چی ددی جبر او تشدد زړه بوږ ونکی مناظر په سمه توګه منعکس کولای شی.

کله چی پر کشمیری مسلمانانو دهندی حواکونو زور او ظلم زیاتیری ، هغوی پداسی حال کی چی خپل سرونه یی په لاس کی نیولی وی، له لوږو او هسکو غرونو څخه تیریږی، او پاکستان ته پناه راوړی.

دغه کشمیری مظلوم مهاجرین وایی:« په کشمیر کی تر ټولو زیات ظلم هغه وخت وی کله چی هندی عسکر کلی محاصره کړی.

هندی عسکر دشپی له یوی بجی نه وروسته کلی محاصره کوی، بیا دجومات د لاډوسپیکر له لاری اعلان وکړی چی کلی محاصره شوی، او هیڅ څوك باید له خپل کورنه ونه وزی، وروسته بیا دغه وحشیان دکورونو خلك یو یو بهرته راباسی، دښځو اونارینه وو جلا جلاقطاونه

ودروی نارینه په وهلو وهلو مرګ ته نژدی کړی، او له هغوی څخه پوښتنی چی په کوم کور کی مجاهدین شته، یاڅوك له مجاهدینو سره رابطه لری؟

همدا راز له ښځو سره هغه سلوك کوی چی خوله او قلم دهغی له بیان څخه عاجز دی».

دکشمیری آزادی غوښتونکو مجاهدینو یوه مشر څه موده مخکی دپاکستان له مشهوری اونیزی« تکبیر» سره په خپله مرکه کی دکشمیر داوسنی وضعی دتشریح په ترڅ کی ویلی وو:« که څه هم کشمیری مجاهدین هڅه کوی چی له هستوګنو سیمو څخه لری دهندی عسکرو سره مقابله وکړی ولی هندی عسکر پداسی اقداماتو لاس پوری کوی چی ضرر یی مستقیما ولسی خلکو ته متوجه دی.»

غلام نبی نو شهری ددی مرکی په ترڅ کی وایی:

« کله چی هندی لښکری دکشمیریانو کوم کلی محاصره کړی، نودسیمی خلك مجبوراً دهغوی مقابلی ته راولی، دجګړی په ترڅ کی اکثراً هندی لښکری په شاتګ ته مجبورشی، خودغه وحشی لښکر دپه شاتګ په دوران کی دخلکو وینی تویوی، دظلم او وحشت انتهایی حدته رسیږی، او پر نابالغه نجونو په ډله ایزه

توګه تیری کوی، همدارنګه له هری ځوانی ښځی سره لس یا پنځلس تنه وحشیان په یوځل بد کاری کوی، وروسته بیا هغه مظلومه نجلی وژنی یا په ژوند دهغی دبدن غړی تری پری کوی.

حتی په ځینو ځایونو کی کله چی وحشی هندوان دیوی ښځی پر عصمت تیری وکړی، نوبیا دهغی دبدن غړی تری پری کوی او سپوته یی اچوی.

دوسلی دپلټنی په بهانه دمسلمانانو په هدیرو کی تازه قبرونه لوټوی، او دمسلمانانو مړی دښځی اونارینه له تمیز نه پرته بهرته غورځوی، دجوماتونو سوځول اود قران مجید بی احترامی اوس په کشمیر کی دهندی لښکرو معمول ګرځیدلی.»

غلام نبی نو شهری وایی:

« پر کشمیر یانو باندی په ظلم اوتیری کی یوازی هندی عسکر ندی مصروف ، بلکه نور اسلام دښمنه ملکونه او قوتونه هم له هغوی سره اوږه په اوږه شریك دی.

تیرکال په کشمیر کی دحزب المجاهدین دډلی ځوانانو دوه اسرائیلی کماندوګان ونیول چی په څرګنده یی اعتراف‌وکړ چی هغوی په رسمی توګه داسرائیلو حکومت دهندی لښکرو مرستی ته رالیږلی وو».

هندی واکمن دټولو نړیوالو نورمونو اوفیصلو پر خلاف پر کشمیری مظلومو مسلمانانو خپل زور او ظلم ته دام ورکوی، او ددی ځای پر مسلمانو اوسیدونکو خپل فشار زیاتوی.

دکشمیر آزادی غوښتونکو مبارزینو دیوی دقیقی احصاییی له مخی اوس په کشمیر کی (٦) لکه هندی پوځیان میشته دی.

دکشمیر، بوسنیا، فلسطین په څیر نن دنړۍ په .هرګوټ کی مسلمانان دمظلومیت په حال ژوند کوی او له یوه لوری نه ترفشار لاندی دی، دصومالیا، فلپاین، برما، او دډیرونورو هیوادو مسلمانان هم دی چی دلته یی داحوال ذکر نشته ولی دهغوی مظلومیت داستان به هم تر دی کم نه وی.

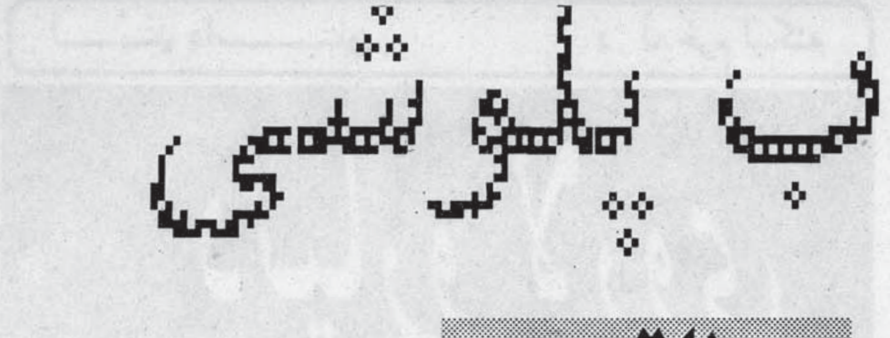

ادب پلوشنی

فاتح او تاریخ

تاریخ: داڅوك یی چی زما په سینه دی دمرگونو لوبی پیل کړی ـ
څوك یی چی پر ټټر می داسی حادثی جوړوی چی سر لیکونه یی په وینو لیکل کیږی، څوك یی چی په غیږ کی می هدیری جوړوی، څوك یی...؟!....
فاتح: هن، ودی نه پیژندم! فاتح یم فاتح! حماسی جوړوم، ستا پر ټټر د خپلو غیرتونو یادگارونه جوړوم.
تاریخ: ورك شه داسی یادگارونه چی په وینو او غوښو جوړ شی، ړنگ شه داسی منارونه چی دخښتو او خټو په ځای یی انسانی ککری وینی او غوښی مساله وی، آخر یادگارونه خوبل وړ هم جوړیدای شی...
فاتح: گوره بیا هم پوه نه شوی زه فاتح یم او دفتحی منزلونو ته دکنډوالو، وینو او انسانی ککرو له پاسه ورتیریږم.
تاریخ: ښه دازماپه ټټر ورانی جونگړی دچادی چی همدا اوس لمبی او لوگی تری خیژی؟...
فاتح: کومی جونگړی، کوم لوگی؟!
تاریخ: ولی ستا داولس او ستاد خپلو هیوادوالو کوډلی او جونگړی درته ښنیم...
فاتح: دابايد ورانی شی، داختین کورونه نو څه په کار دی؟
تاریخ: ولی داخودی دخپل اولس دی.
فاتح: زما اولس مانه منی همدایی سزاده.
تاریخ: داپه وینو رنگین داستانونه.....
دا دوژلو او ورانی لویه آخر دڅه لپاره ده؟
فاتح: بس بس له فاتح نه څوك داسی پوښتنی نه کوی.
تاریخ: تاخو ویل چی زه دی په سینه دغیرتونو او همتونوداستانونه او حماسی لیکم، خوته لگیایی زما له سینی دخپل اولس دشهامتونو او رشادتونو یادگارونه ورکوی.
فاتح: پوه نه شوم واضح یی وایه.
تاریخ: داحمد شاه بابا توره، داکبرخان تومانچه دمیوند او طاق ظفر څلی څه شول؟!!
فاتح: بس بس هغه زنگ وهلی توره او تومانچه خونور زنگونو خوړل، نوریی ارځښت له منځه تللی ؤ ښه شو چی کباړ شول.... دطاق ظفر اومیوند څلی هم څه لویه خبره نه ده، آخر دڅو خښتو او ډبروڅلی وو څه وشول چی وران شول، هغه هم زما دفاتحانه گامونو لاندي کنډر شول، آخر مادمخه هم درته وویل چی زه فاتح یم او دفتحی منزلونو ته لاره له کنډوالو تیریږی....
ماته پخوانی مه را یادوه ، زما یادونه او حماسی ذهن ته سپاره ته اوس باید زما یادگارونه وساتی ستا سینه نور باید زما له کار نامو ډکه شی.
تاریخ: ته خود خپلو کار نامو او حماسو علامی هم ورکوی ، دخپلو فتحو او بریو پلونه هم ړنگوی!
فاتح: عجیبه ده زه کله داسی کوم؟!!
تاریخ : دغلام جان ، میرانشاه، لنډی کوتل او نوروبازارونو غیږی په څه شی ډکی‌دی؟ ستا داولس دیوی نیمی لسیزی غورځو پرځو او قیامونو یادگارونه څه شول؟
هغه ټانکونه او توپونه څه شول چی ستا دشهیدو همسنگرو د شهامت او اتلولیو یاد یی ژوندی ساتلی ؤ.... هغه شړیدلی شویلی او وسلی څه شوی چی اوس زما په ټټر ستا پر همت او غیرت شاهدی و وایی؟.....
فاتح: لکه چی سم دی نه یم پیژندلی، ومی ویل فاتح یم فاتح! له فاتح نه څوك داسی پوښتنی نه کوی.
تاریخ: زما په غیږ کی دډیرو فاتحانو یادگارونه شته چی یوله بله زیات توپیر لری،څوك نیك نام دی څوك بدنام، زما پر سینه لیکلی داستانونه وگوره، پند تری واخله او دراتلونکی لپاره یی دلاری مشال کړه....
فاتح: بس بس ماته نصیحت مه کوه، زه فاتح یم او ته مجبور یی چی زما کار نامی خوندی کړی زه فاتح یم او نیك نام او بدنام پکی نه پیژنم!
نور ماته غوسه مه راوله چی سینه به دی ټپی کړم...!
تاریخ: بس فاتح صیب! زه نور څه نه وایم ته پوه شه او کار دی او په دی هم پوره باوری اوسه چی زه به دی ټول کړه وړه او ټولی کارنامی په پوره امانت سره په خپله غیږه کی خوندی کوم، ستا راتلونکی نسل ته به یی رسوم بیا ددوی کار ډی چی لعنت درباندی وایی او که رحمت؟!
اوبیا فاتح دنویو منزلونو په لوری گړندی شو دهغه لاس او پښی خوځیدل او ور سره سم دتاریخ په ټټر کږی وږی کرښی جوړیدی دداسی داستانونو کرښی چی سر لیکونه یی په وینو لیکل کیدل. . .!

لنډ داستان — د ل.خرم لیکنه

دتیارو لاروی

دماښوم سرئی په غیږ کی نیولی وُ او همداسی خوب وړی وه، دموټر په دریدلو او دمسافرینو په ګڼه ګوڼه کی ئی سترګی پرانیستلی په وارخطائی ئی خپل څنګ ته وکتل لورئی پاڅیده: « څه موری چی څو پیښور ته راورسیدو» نورخلك ټول له موټره ښکته شوی وو په ناتوانی ودریده بیده ماشوم یی ویښ کړ، ددریور اوکلینر غبرګو غږونو له خپلی دنیا نه راویستله « تروری زر زر کوه کنه، تر اوسه پوری ښکته شوی نه ئی؟»لور ئی پنډکی په غیږ کی سمدستی ښکته شوه هلك هم منډی کړی دی پسی ښکته شو ښځی چادری یوی خواته کړه او خپل نورپنډکی ئی په لاس کی ونیول چادری ئی په څنګل باندی بیرته سمه کړه او دموټر په مینځ لارکی ژر ژر رهی شوه. «دغه دی کوزه شوم، وروره ځم» او بیا له موټر څخه ښکته شوه لور او زوی ئی دسرك په ګوښه کی دی ته سترګی په لار وو ، هغه خوا دی خواته یی کتل په حیرانو او پردیو سترګو ئی خلك تعقیبول په خولو کی لانده خیشته وو هوا ورته بنده ښکاریده.

« موری اوس به چیرته ځو؟»

مور خپلی غمجنی سترګی په ځمکه او آسمان کی وخوځولی په نیم پرانیستو سترګو ئی دمازدیګر ژیړ لمر ته وکتل تیروختونه ئی دلمر په وړانګو کی خواره واره ولیدل زړه یی په درباشو دیوی ونی څنګ ته ئی پنډوکی په ځمکه کیښودل او کیناسته، « نپوهیږم هیڅ نپوهیږم» سرئی په ونه تکیه کړ او سترګی یی پټی کړی.

ماشوم هلك راغی ترڅنګ ئی په ونه ډډه ووهله « موری وږی یم، هغه دی اوس ماښام کیږی چیرته به بیده کیږو؟»

مورئی په شونډو کی یوه چوپه موسکا و ځغلوله « هلته مو په دی څو وختونو کی چیرته شپی تیرولی کله په یوه کور ننوتلی ·کله په بل خپل کور مو وُ؟ چیرته وو؟ هغه خو داګ وو ظالمانو پکی څه پریښودل؟ زویه همدا شکر وباسه چی سلامت تری راووتلو نور نو خدای(ج) مهربانه دی هغه ټولی هیلی او امیدونه خو مو هیڅ شول...» او بیائی دچادری په څنډه خپلی اوښکی پاکی کړی. «خدای(ج) مهربانه دی هوبیشکه...» دسترګو په پردو کی ئی هغه صحنی بیا را تاو شوی چی څنګه دخپلو وسلو سره په کور ننوتل د ځمکی او آسمانه اور وریده ددزو غږونو دیوالونه ښورول هغوی لاړل دبام سرته او سنګری ئی ونیوګ وریه زړه شول چی دی څنګه خپله معصومه لور په تشناب کی بندی کړه څنګه ئی دراکت له ضربته دخونی دیوال ونړید او دی له ویری خپل ماشومان د وینو ډکی کوڅی ته وایستل ، څومره ستړی او ویرجن منزلونه یی وکړل څومره پناوی ئی و غوښتی... دزوی غږ ئی په غوږونو کی انګازه وکړه او په خود شوه: « موری دیوی وچی ډوډی داخستلو پیسی هم نشته؟ » مور لا هم پخپله دنیا کی ډوبه وه د زوی خوله یی لیدله چی ښوریږی خوخبری یی نه اوریدی زوی ناری کړی » موری وادی نه اوریل؟ «هه څه دی» په ځیر ئی هلك ته وکتل چادری ئی یوی خواته کړه نور ئی نو دګرمی توان نه درلود بیا یی وویل« هه؟ څه دی؟! « ادی دیوی ډوډی پیسی هم نشته؟ مورد خپل تخرګ دجیب په لټولو شوه او بیایی څوپیسی راوایستلی « هه ، دائی سل دائی یوسل اوشل دائی یوسل او پنځوس او دائی یی یوسل او اویا.

دهلك په بیره او ځپلی څیره کی دخندا څپه خوره شوه خوله یی غوړ تر غوږه لاړه اوبی سوچه ئی وویل« داخوډیری پیسی دی په دی خو کباب هم اخستی شو» خورئی سروښوراوه په نیمه موسکی شونډو کی ئی ورته وویل «لوده! داخو اوغانی دی اوغانی، کلداری خوندی؟! » بیائی مورته نژدی شوه ګوري ، شپه رارسیږی راځه چی یو ځای دشپی تیرولو دپاره و ګورو او بیائی په آسمان کی دخپری تیاری ډنو څنډو ته وکتل لمر په ډوبیدو وو خو ګرمی ئی همداسی په شدت پاته وه شاوخوا ګرمی وهلو خلکو ته یی په ځغلند نظر وکتل چی څنګه مصروف ګرځی یوهم دوی ته نه ګوری هرڅوك په خپل غم کی دی، دموټرو او ریکشاوو د تیلو لوخړو او بوی هوا لاهم بوینه او بنده کړی وه « ته ګوره موری ! دلته مازیګر او ماښام هم شمال نشته څومره هوا بنده ده سړی ګمان کوی چی اوس به ئی دمه و خیژی »

مور ځواب ورنکړ بی شیمی پاڅیده په پښو ودریده چادری ئی پرمخ کش کړهاو د زوی او لور سره په بی هدفه لاره سیخه شوه.

شپه ورو ورو په خوریدو وه هری خواته دسرکونو او دوکانونو ډیوی په لګیدو شوی ګرمی هماغسی په زړه تنګی او فشار سره دخولو په بهولو مصروفه وه دښار دمینځ ګڼه ګوڼه دموټرو او ریکشاوو شورماشور دوی عجلی ته ور بلل ستړی ګامونه ئی دنابلده لارو په لوړو ژورو کی خوځیدل پرته له دی چی طرف یی روښانه وی دلور غږ ئی دچادری ترشا په نا مفهومه توګه پورته شو « موری! راځه چی کوم افغان پیدا کړو ګوندي یوه شپه دخدای دپاره راکړی » «زه به ددی دوکاندار نه و پوښتم چی مهاجر چیرته وی هلك دا وویل او یو روښانه او درنګارنګ شیانو څخه ډك دوکان ته ور نژدی شو چی په مینځ کی یی یو پوخ تور رنګی سړیځ ناست وُ او دخپل چادر په څوکه ئی خپلي خولی پاکولی « کاکا دمهاجرو ځای چیرته وی درته معلومات شته؟ » هلك په لوړ غږ پوښتنه وکړه سړی چی په خپلو چورتو نو کی ډوب وو دده دغږ سره سم ټکان و خوړ اوبیائی دهغه وچ زیږ زبیښلی مخ او ځلانده سترګو ته په ځیر وکتل « تاڅه ویل؟» هلك بیا پوښتنه تکرارکړه.

« مړه ، دلته خو کابلیان - مهاجر ډیر دی کوم ئی غواړی ؟ تاسی هم کابلیان یاستی؟هو کابلیان یو، مقصد چی یو ځای وی چی کومه مهاجره کورنی پکی پیدا کړو.»

« هسی خو په ټول خار کی ډیر دی خوبیا په کچه ګړی حیات اباد او دی ځایونو کی بیخی ډیر دی.»

« داځای څومره لری دی؟»

« او جی، داځای خو ډیر لری دی خو

همدلته دی خواته په دی گاړو کی د حیات اباد دگاړی تپوس وکوی سیده به لاړ شی» اوبیایی پخپله گوته دسرك هغی تیاری گوښی ته اشاره وکړه چی څو مینی بسونه پکی ولاړ وو.

هلك په بیړه «خیر یوسی» وویل او خپلی مورته نژدی شو « ځی چی حیات اباد ته لاړ شو وائی چی هلته افغانان ډیر دی» په کوچنی ځان دخپلی مور او خور مخی ته لکه دراهنما ا و محافظ غوندی رهی شو.

توره تیاره وه یوازی دسرك ددوو غاړو چراغونو لار رڼا کړی وه دلته نو هوا لړ چلیده دښار رنگارنگ غږونه او بویونه هم نه وو یو یو تن به دسرك په غاړه ښکاره شو او بیابه په یوی تیاری کوڅی کی ورك شو.

نوی هم په ستومانه پښو چی نور نو ډیر تگ څخه تڼاکی شوی وی یوی کوڅی ته سم شول ویره ، ډار، امید، نابلدی، حیا او دربدری لوی غم ئی لکه لوی لوی بارونه پخپلو اوږو کشول او په گرد پټوڅیرونه ئی دهغو فشار او دروند والی له ورایه ښکاریدو.

شاوخوا غټو وړوکورونو ته ئی چی دخپلو چراغونو په رڼاکی ښکاریدل په شك او تردید سترگی نیولی ښکلی، غټ ، واړه ، نوی ، زاړه کورونه او نوی په سوچ کی وو « دکوم کور ور وټکوو چاته پناه ور وړو، څوك به وی، په چا به اعتماد وکړو.»

دیوه کور ددیوال ترڅنگه په کټ ناست سپین گیرږی غږ ددوی دتردد چوپتیا ماته کړه، « څوك یاستی څوك مو په کار دی؟»

مور دغږ په لور مخ واړولو یو اوږد او سوړ اسویلی یی وکیښ دسرك یوی غاړی ته کیناسته « مهاجر یو، تباه شوی خلك یو، همدانن راغلی یو...» اوبیایی ستونی ډك شو، داوښکو کتار ئی په مخ پرته چادری لمده کړه « ځای نلرو دیوی شپی ځای پسی گرځو څه وکړو چاته پناه یوسو څه گناه مو کړی ده چی خدای(ج) داسی جزا راکوی...»او بیایی دځوانی لور سرسینی ته نژدی کړ نجلی هم ژړل او غلی غلی ئی سلگی وهلی.

سپین ږیری لاس په ږیره تیر کړ چادریی په اوږو واچوو اوله ځایه پورته شو په شمیرلو قدمونو نوی ته نژدی شو په داسی حال کی ئی چی دکوچنی سترپی او حیران هلك پرسر دمهربانی لاس تیراوه په لویدلی آواز ئی وویل:« حوصله کوه خوری صبر کوه خدای(ج) مهربانه دی دلته دمهاجرو کډی ډیری دی همدا څو وخته مخکی هغه کورته یوه لویه کورنی راغله هغوی هم کابلیان دی انشاء الله تاسی چی دهر چاکورته لاړی که کابلیان وو که پاکستانی شپه به در کړی هسی که په دی خیمه او دی نیم ځانه کور کی شپه تیروی زر ځله..»

وروسته ئی هغه نیم ځانه دیوالونو ته گوته ونیوله چی دده دزاړه اوشلیدلی کټ نه هاخوا پیل شوی وو.

ښځی ریږدیدلی لاس چادری کی کړ او خپلی اوښکی یی پاکی کړی سترگی ئی په نیم ځانه دیوالونو کی ښخی شوی خپل رنگ کور ئی پکی ولید « اوه خدایه! داخو هم رنگ دی څه دلته هم راکټونه لگی؟! اوبیا په هوش راغله « داکور خو دکوم نیکمرغه انسان دی داخو جوړیږی رنگیږی خونه؟!» په خود شوه زوی او لور ته یی وکتل:« راځی چی هغه نوی مهاجر ته ور شو زموږ په درد به دنورو څخه ډیر پوهیږی».

بیایی دسپین ږیری څخه دهغه کور پته وغوښته سپین ږیری هلك له لاسه ونیو او پخپله ور سره رهی شو.

* * *

ور پرانستل شو یو تکړه او تندرست پوخ سړی چی بریتونه ئی پرخوله ځوړند وو او دسر ویښتو ئی دځراغ په رڼا کی فولادی ځلاکوله ددوی ترمخ لکه یو لوی سیوری ودرید تیاره وه مخ یی واضح نه لیدل کیدو خو ښحی په یو ځغلند نظر داسی وګڼله چی شاید دهغه څیره ورته اشنا وی هغه ئی بل چیرته هم لیدلی وی« څوك مو په کار دی؟

سړی په جدی او آمرانه لهجه و پوښتل » سپین ږیری ښځی ته اشاره وکړه «کابلیان دی مهاجر دی وائی چی همدانن راغلی ډیر سترړی دی ځای نلری دمسلمانی او دوطن داری له مخی خوبه یوه شپه پناه ور کوی کنه.»

سړی هه! وویل او وروسته دیوی شیبی تردد نه ئی په سړه لهجه وویل ښه دی زه به یو ځل په کور کی و غږیږم او ددی خبری سره سم یی سر له وره نه راویوست او نوی ته ئی نژدی کړ په دقت یی ښځی او دهغی اولادونو ته وکتل خو دهمدی کتو سره جوخت نابیره ښځی له حیرانتیا او نفرت نه یو قدم په شاواخیست. دچادری دسوریو څخه یی دهغه سړی سترگی وپیژندلی « ای خدایه، داڅه وینم!» ټول بدن یی په ریږدیدلو پیل وکړ غلی ئی له ځان سره څو ځله تکرار کړل «نه، نه، نه» ټول حیران ولاړ وو « څه خبره ده موری څه خبره ده ؟» زوی ناری کړی دکور ښځتن هم په استفهام آمیزه ډول ورته وکتل« نه ، نه ، ته زحمت مه وباسه موږ دلته پناه اخیستلی نشو، موږ دلته پناه اخیستلی .... او بیائی په چیغو چیغو په ژړاپیل وکړ دسرو سترگو دښځتن په څیری کی یی دخپل ځوان زوی قاتل ولید هغه چی په هغه منحوسه ورځ په وروستی ورځ دشپږیم خاد په وره کی ور سره مخامخ شو سری خونړۍ سترگی یی ورته ځیر کړی او په چیغه یی وویل بوږی لیونیان دی کړو نور نودی په خپل جنایتکار اشرار زوی پسی مه راځه دهغه کار فیصله شو دخپلوضد انقلاب اعمالو جزائی ولیده نور نو جامی پسی مه راوړه هغه نور نشته ځه، ځه! سرمو مه خوږوه.... ځه اوبیائی دوره محافظ ته وروڅه وویل عسکر یو وړوکی پنډوکی په لاس ښحی ته نژدی شو هغه یی دښحی مخی ته کیښود او په کلکه او آمرانه لهجه ئی وویل ولاړه شه ځه، ځه ادی دادی هم د« زوی جامی» هغه په وینو لت پت جامی هغه سری لیکی هغه شلیدلی گریوان» ښځی بی اختیاره ناری کړی قاتله قاتله. کافره ته زما دځوان زوی قاتل ئی، تاته څنگه پناه دروړم چادری یی له مخ څخه لری کړه « ته می نه پیژنی ځکه تا داسی خواری ، مظلومی څیری ډیری لیدلی خو زما به دگور تر غاړی ستا دامنحوسه څیره له یاده ونه وځی دابه دخدای رضا وه چی ته هم اوس مهاجر بلل کیږی او زه هم په دی فرق چی ته کور لری او زه دیوی شپی تیرولو دپاره حیرانه یم مره به شم خو تاته به پناه در نه وړم».

دچادری څنده یی پر مخ تیره کړه پنډوکی یی له ځمکی پورته کړ ژړاند زوی او لورئی مخ ته کړل او لالهانده سترړی سیوری یی په تیارو کی ورك شول، دگامونو غږونه یی تر څو شیبو پوری په کوڅه کی تاویدل سړی څو شیبی په شرمیدلی او سره خوتیدلی ښه وچ او کلك دسپین ږیری دحیرانو او غضبناکو سترگو ترمخ ودرید او بیایی ور پوری کړ.

دبوسنیا مظلومی خوری واوره!

پـردیـس

دبوسنیا مظلومـــي خوری واوره !
داسویلیو توپانـــونه تـم کـــړه
واړه جهان دمرګ په خوب ویده دی
نور دی داسوی فریادونه تـم کـړه
* * *

خوری!کاڼه دی تپ زموږ غوږونه
دلته درزم کیسی هیری شـولـی
ګوهر داوښکو دی ارځښت نلری
دلته دننګ خبری تیری شـولـی
* * *

چی بتشکن ؤ بت یی خرڅ نه کړلو
اوس یی زامن ګوره بوتان خرڅوی
بوتان لاڅه چی د قیـران لـپاره
خدایږو چی سپین دخدای قرآن خـرڅوی
* * *

چی دچا آه ته یـی لـبیـك ویـلو
ابن قاسم غوندی زلمیان وو هغـوی
چی سپین ږګردنام او ننګ په راغئ
بیانه په ځان نه په جهان وو هغوی
* * *

آن له بغداده یی لښکر استـاوه
بس دیوی پیغلی فریاد یـی اورید
هغه میرونه دلته نشته خـوری!
چی هر ګواښ داستبداد یی اورید
* * *

هغه جذبی چی زلـزلـی جـوړوی
هغه شعار هغه ایمان څـه شـو؟
هغه احساس چی یی غفلت نه مانه
هغه بهیر هغه توپان څـه شـو؟
* * *

احساس موږ، جذبی سړی غوندی شوی
تش کالبتونه راته پـاتـی شـول
چی دبری په وروستنی مـورچل کی
زموږ زلمی محکوم په ماتی شـول
* * *

خوری منم چی اوسیدل په یو وخت
ستا سودپت او دعزت پاسـداران
دوخت دسترو حـادثـو لـپاره
دازمویښت دسپـین ږګـراتلان
* * *

کله طارق چی دساحـل په غـاړه
دبیرته تګ پـه لارو اور بـلوی
بیرغ دفـتحی یی اوچت نیولی
په اندلس دتـکبیر شورګډوی
* * *

ابن قاسم چی دناهیدی فـریاد
آن له بغداده سند ته وخوځوی
دراجه داهردپـیلانو لـښکر
دستر تکبیر په نارو و تښتوی
* * *

یاقتیبه دی ترکستان تـه روان
دانسانی نـظام رنـړا ور وړی
مظلوم انسان چی له ستمه بچ شی
دردمنو خلکو ته شـفا ور وړی
* * *

یا ایوبی له قهره تـور اوښتی
توره ایستلئ دی اقصی ګـتی
هوداوتکل یی په شاتګ نه منی
هستوګنځئ دانبـیاء ګـټی
* * *

یاغزنوی دی ګـرز تر سر څرخوی
په یوه ګـوزار یـی سومنات پریوزی
یاابدالی دپانی پت په میـدان
په پښو یی پوځ دغلیم مات پریوزی
* * *

څوك دمومن ناموس ته بدو ګـوری
بیایی په سترګو کی اغزی خښ شی
څوك یئ حریم ته چی یوګام واخلی
دځمکی تل کی سمدستی خښ شی
* * *

هغه مـیړونه وو دپت مـیړونه
خودبه یی پـلونه ښکلول بری
بس په هرګام یی وو دفتحی زیری
غږیی له ویری لـړزول پـردی
* * *

دبوسنیا مظلومی خوری واوره!
که ژاړی ژاړه خو امـت وژاړه
یوازی ستادپت خبرخـــونه ده
نسکور دټول امت عظمت وژاړه
* * *

یوازی ستا په کور غوغا خونه ده
په ټول امت لویـه بلا ګـډه ده
آن له کشمیره ترکاشـغره پوری
په مؤمنانو واویلا ګـــډه ده
* * *

امت ور ګـډ دی دنــفاق په لمبو
غلیمان واړه یـو طـرف شولو
که نصارا دی که یهود او هـنود
مسلمانانو ته یوصف شـولـو
* * *

چی داسلام په عظمتونو بانـدی
داسی بی ویری پایکوبئ کـوی
پر عصمتونو دمؤمنو خویـندو
هومره بی ویری بدمستئ کـوی
* * *

نه دطارق غوندی زلـمی شته دی
نه ایوبی نه یی تکـبیر ښکاری
دغم وریځی راخوری پـه امـت
په لاسو پښو کی یی زنځیر ښکاری
* * *

نوخوری که ژاړی ټول امت وژاړه
چی دغلیم په لاس اسیر پروت دی
هلته صربان پر بوسنیا وربلوسی
دلته هندوانو ته کشمیر پروت دی
* * *

پرون چی توره دمؤمـن چـلیده
دمرهټیانو سومنات رنـګ شو
چی دبابا توری مو زنګ واخیست
په انتقام کی یی جومات رنګ شو
* * *

چی دشاتګ په لارو اور بـل ؤ
خور په جهان مو دغیرت داستان
چی دغفلت په خرمستی ګډ شوو
لوی اندلس شو دعبرت داستـان
* * *

←

نو خوری ورځه په هـــديرو وژاړه!
که بياله قبره ايـــوبی پاڅـــی
پوهيږم نوره په ژوندو ونه شـــوه
ګوندی له قهره غزنـــوی پاڅـــی
*　*　*

دتاپه پښتو کی به صربيان حلال کړی
چی ستا پوړنی ته يی بد کـــتلی
که نه داموږ ژوندی په مړو وشميره
موږ يو دی خپلی بی حسـی وژلی
*　*　*

که بيا را پاڅـــيدل هـــغه اتـــلان
قسم دی زر به موکـــسات اخـــلی
بيا به مؤمن ته څوك كاره نـــه ګوری
عبرت به واړه کايـــنات اخـــلی
*　*　*

بيا به دچا په عصمتونـــو بانـــدی
دوحشتونو غوبل نه جـــوړيـــږی
بيا به دچا په بهارونو بانـــــدی
دستمونو سيـــلی نه چـــليږی
*　*　*

نوا

خوری فرياد دی اوريـدلی نـــــشو
نوردی ويشتلی فريـادونه تم کـــړه
چی شول بی قدره ستا داوښکو ګوهر
نور دی داوښکو بارانونه تـــم کـــړه

ښه مشاور

وايی يوه ورځ يو ښکاری دځنګل په منځ کی دلاری ترڅنګ زمری ولید خو ښکاری هيڅ پروا ونه کړه او په خپله مخه ولاړ کله چی له ښکارنه بيرته په همدی لاره راستون شو او زمری ته راورسيد سمدستی يی ليندی او غيشی تيار کړل او هر ډول مقابلی ته چمتو شو.

زمری چی هغه په تياری کی وليد ورته ويی ويل چی تاخوله دی خوا دتګ په وخت کی هيڅ پروا ونه کړه اوس ولی داسی چمتو او وسله کښلی شوی؟

ښکاری ځواب ورکړ چی له دی خوا تلم ستا ترڅنګ شاهين ناست ؤ. ويل می چی شاهين به هيڅکله هم تاته بده مشوره در نه کړی، خو اوس دی ترڅنګ کارګه ناست دئ چی دهر ډول بدی او شومی مشوری تمه تری کيدای شی.

صبح

ل. خرم

شيشهء آفتاب نيز شکست
وقتی از سرحد سياهی ها
سوی برج طلوع تيری رفت
چشمها از شکنج کابوسی
درفراسوی اشك بازشدند
خون خورشيد در سياهی ريخت
ديده ها غرق درسراب شدند.

ياغی پرګنی

شفيقی

مستی اوبی خودی مو بی حسابه غوندی شوی
داوښکو ملغلری مو بی آبه غونـــدی شـــوی
اثر مو په رکوع ا و په سجود کی پاتی نـه دی
چی کړيکی موله عرشه بی ځوابه غوندی شوی
شيخ، کړی په دروغو دشيطان اندېـــوالانـــو
اُف څومره رياکاری بی حجابه غوندی شـــوی
دخدای(ج) موعود عذاب دی څه په کفر څه په ظلم
ککری مو ورستی چی له عتابه غوندی شوی
هغه جذبی مونشته دی چی عرش يی لړزولو
سړی مو آخر وينی له شتابه غونـــدی شـــوی
چی تل به يی په خوله د « عمری عدل» نعـــری وی
هغه هم ګناهونو ته بی تابه غونـــدی شـــوی
دعوی دخدايی ډيری شولی اوج دبـــغاوت دی
ارواوی موبی ويری له عذابه غوندی شـــوی
داڅه عجيبه نه ده چی به لوږو له ګړنـــګه
خطامو دواړه پښی چی له رکابه غوندی شوی
بيدياده ، ترووږمی ږده ، او مـــنزل هـــم رانه ورك دئ
ياغی مو پرګنی له انقلابه غـــوندی شـــوی

دبې درکئ اعلان!

ټولو پیریانو او بنیادمانو ته خبر ور کول کیږی چی:
دافغانستان په نامه یوی پراخی کنډوالی وارث ورك شویدی چی مشخصات یی په دی ډول دی:
نوم : افغان
دین: اسلام
نورعادتونه او صفتونه یي:
په ټوله نړۍ کی په توره او زړورتیا، شهرت لری.
په وعده او لفظ باندی دریږی ، چی چاته لاس ور کړی که یی لاس په مړوند کی پری شی هم بیرته یی نه شاته کوی.
پیړی په پیړی دیوی امپراتوری دشړولو ویاړ لری.
بتشکن دی، بت پال او بت فروش نه .
قرآن په «قیران» نه ورکوی بلکی سرهم دقرآن په حرمت ور کوی.
دکور نه دسارا زمریُ دی.
ددښمنی او دوستی حدیی دیر ښه معلوم او ځرگند دی.
دوست څه چی ددښمن ناموس ته هم په بده سترگه نه گوری.
شعار ئی « مال تر سر جار او سر تر دین او ناموس » دی
پرلویدلي «مغلوب» دښمن لاس نه پوڅته کوي.
وږیُ اوسیدلئ شی خوله حرامو نه خیته نشی ډکولای.
دکور ترڅنگ یی پاټك« دلاری ځنځیر» نه بیټك «میلمستون» دی چی مسافر چور کوی نه، عزت یی کوی اومیلمانه کوی یی.
که هر چا لیدلی وی او یایی ووینی په دی پته دی اطلاع ورکړی او خپله نغده شیرینی دی دامت دستونزو دسمدستی حل په ښه تر لاسه کړی.
پته: دافغانستان په نوم کنډواله.
د(۱۷) لکه شهیدانو نه د پاتي کونډو، بورو او یتیمانو لخوا.
یادونه: ویل کیږی چی نوموړی ورك شوی د« سره طاعون» له ناروغئ نه درغیدو په درشل کی ددماغ خلل پیدا کړی او له کوره وتلی دی، نو ټولو بین المللی ټولنو او سازمانونو ته خبر ور کول کیږی چی تر څو پوری نوموړی روغ رمټ خپل کورته نه وی ستون شوی او دخپل کور غړو « د۱۷ لکه شهیدانو وارثانو» یی صحت او عقل نه وی تائید کړی هیڅوك دی هم ور سره راکړه ورکړه او معامله نه کوی که نه نو دخساری پړه به یی په خپله غاړه وی.
دلټوونکو دآسانی لپاره باید داهم زیاته کړو چی نوموړی «افغان» بنیادم دی او دپیښور- اسلام آباد- کابل ، جلال آباد او کعبی ترمنځ په پاټکونو دپیمانونو ددوستیو په انبارونو او دکرسی دهوس په گردلو کی بی درکه شویدی.

«شفیقی»

تـوکه

دری دلیلونه

ښوونکی په ټولگی کی یو شاگرد ته وویل:
په دی هکله چی ځمکه کُروی ده دری دلیلونه ووایه!
شاگرد: لومړی دلیل دادی چی تاسو«ښوونکی» راته ویلی چی ځمکه کروی ده.
دوهم داچی پلار می هم راته ویلی.
او دریم دلیل یی داچی په کتاب کی می هم لوستی دي .

څه شئ دی؟!

له لرگو او اوسپنی څخه جوړدی.
بیل نه دی خو پیسی ډیری پری گټلی کیږی.
یو وخت زموږ دعزت نخښه وه او اوس دوحشت.
پرون به چی دچا په غاړه ؤ قدر بی کیده، نن چی دچا په غاړه کی وی خلك نفرت تری کوی.
پرون یی چلول ثواب او اجرؤ ، خو نن عذاب او گناه.
پرون دیوه اولس دنجات وسیله وه ، نن یی دبربادی او ذلت علامه .
چی ډك شی په خلکو کی وحشت خپروی چی تش شی وحشت یی په ویر بدل کړی.
چی څومره چلیږی هومره هدیری زیاتیږی.
.یتیمان، کونډی او بوری ډیریږی.
خلکو به پخوا یوازی له دښمن سره خبری ور باندی کولی خو اوس له وروور سره هم ور باندی غږیږی.
دوخت منطق گڼلی شی.
چی څوك یی لری او چلولی یی شی کور به یی له سرو او سپینو ډك وی جوړولای یی فرنگیان ښه شی خو چلولی یی افغانان.
یو وخت دنارینه گانه گڼلی شوه اوس دعیش او نوش وسیله.
او............
پرون کابل پری آزاد شو نن پری ویجاړ!!
که دری دانی یی له دری متره پړی سره په لویه لاره پهرك"ولری تر ستر تجارتی شرکت گټور دی، او که یی له ضمیر سره یو ځای سودا وکړی دلوټونو جوالونه به یی ځای نه کړي.

ارشاد نبوی(ص)

هروالی وزمامداریکه امور و اختیارات مردم مسلمان به وی سپرده شد و او در حق ایشان جفا و خیانت کرد، خداوند بهشت را بر وی حرام گرداند.

«بخاری ومسلم»

تیری چرې دې درقیب چې په ټټر وخوړی
کابله وایه ته دچا سپیره نظر و خــــوړی ؟!